

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา เฉลิมพระเกียรติ
โครงการจัดการเรียนรู้ออนไลน์

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้(สำหรับนักเรียน)

เพื่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่

(ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๓)

โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“การศึกษา คือ ความมั่นคงของประเทศ”

การศึกษาต้องสร้างให้คนไทย มีคุณลักษณะสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่

๑. มีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง
๒. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง
๓. มีอาชีพ มีงานทำ
๔. เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย

พระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชทานแก่คณะองคมนตรี

เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๐

ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต

คำชี้แจง

การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ระดับประถมศึกษา ภาควิชาปีที่ ๒ ฉบับนี้ เป็นการปรับปรุงครั้งที่ ๓ ดำเนินการโดยมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยความร่วมมือจากคณะทำงาน ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คณาจารย์จากมหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ และครูผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนปลายทางได้ศึกษา/ทบทวนเอกสาร ใบความรู้ ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และใช้ในการฝึกทักษะ /ปฏิบัติงานจากใบงาน หรือแบบฝึกหัด ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเมินตนเองตามตัวชี้วัดและ สาระการเรียนรู้ นั้น ๆ ทุกท้ายหน่วยการเรียนรู้ ทั้งนี้เมื่อครูปลายทางได้ตรวจผลการทำใบงานในรายชั่วโมง สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และประมวลผลการประเมินตนเองของนักเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้ แล้วจะได้นำผลไปส่งเสริมหรือจัดการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้เกิดประสิทธิผลนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

สารบัญ

	หน้า
คำชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน	ก
สารบัญ	ข
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ ชื่อหน่วย ธรรมชาติวิทยา	๑
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การคัดลายมือแบบกระทรวงศึกษาธิการ	๒
บทร้อยกรอง เรื่อง เขียนอักษรกระทรวงควรลวงรู้	๕
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	๖
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น	๗
ใบงานที่ ๒ เรื่อง อ่านถูกเขียนคล่อง	๙
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว	๑๐
พระบรมราชาบาท	๑๒
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง นิราศ	๑๔
บทร้อยกรอง เรื่อง นิราศเดือน	๑๖
ใบงานที่ ๓ เรื่อง คำศัพท์น่ารู้	๑๘
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การวิเคราะห์ความงามทางภาษา	๑๙
ใบงานที่ ๔ เรื่อง ขวนคิดขวนคุย	๒๑
บทร้อยกรอง เรื่อง ราหุอมจันทร์	๒๓
บทร้อยกรอง เรื่อง พระจันทร์วันเพ็ญ	๒๔
ใบงานที่ ๕ เรื่อง สนุกคิดพิชิตคำไวพจน์	๒๕
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง คำพ้องรูป	๒๖
ใบงานที่ ๖ เรื่อง รู้จักคำพ้องรูป	๒๘
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง คำพ้องเสียง	๒๙
ใบงานที่ ๗ เรื่อง รู้จักคำพ้องเสียง	๓๒
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง คำพ้องความหมาย	๓๓
ใบงานที่ ๘ เรื่อง รู้จักคำพ้องความหมาย	๓๕
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การตอบคำถามจากการอ่าน	๓๖
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	๓๗
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	๓๙
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙	๔๐
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ ชื่อหน่วย ใฝ่รู้หลักภาษา	๔๑
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง คำที่มีตัวการ์ตูน	๔๒
ใบงานที่ ๑ เรื่อง ตัวการ์ตูนธรรมชาติ	๔๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ใบงานที่ ๒ เรื่อง อ่านคำที่มีการ์นต์	๔๔
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คำนาม	๔๕
ใบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จักคำนาม	๔๘
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คำสรรพนาม	๕๐
ใบงานที่ ๔ เรื่อง คำสรรพนาม	๕๒
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง คำกริยาและคำช่วยกริยา	๕๓
ใบงานที่ ๕ เรื่อง คำกริยาและคำช่วยกริยา	๕๖
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง คำวิเศษณ์	๕๗
ใบงานที่ ๖ เรื่อง คำวิเศษณ์	๕๙
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง คำเกี่ยวกับจำนวนและคำบอกกำหนด	๖๐
ใบงานที่ ๗ เรื่อง วิเคราะห์คำเกี่ยวกับจำนวนและคำบอกกำหนด	๖๒
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง คำประสม	๖๓
ใบงานที่ ๘ เรื่อง คำประสมน่ารู้ไหญ่ไหญ่	๖๕
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การแต่งประโยค	๖๖
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การวิเคราะห์ประโยค	๖๗
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง ประโยคพาเพลิน	๖๘
ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง อ่านสนุกปลูกความคิด	๖๙
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การเขียนบันทึกความรู้	๗๑
บทอ่าน เรื่อง มัธยม! ประโยชน์ของอะโวคาโด ผลไม้ที่สายสุขภาพไม่ควรพลาด!	๗๔
ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง สนุกอ่านสำราญเขียน	๗๗
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐	๗๘
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ ชื่อหน่วย คุณค่าคำประพันธ์	๗๙
ใบงานที่ ๑ เรื่อง เทียวเมืองพระร่วง	๘๐
ใบงานที่ ๒ เรื่อง สรุปรู้คิด พินิจวรรณกรรม	๘๒
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การท่องจำบทอาขยาน	๘๓
ใบงานที่ ๓ เรื่อง แบ่งแนววรรคตอน	๘๖
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คำสัมผัส	๘๗
ใบงานที่ ๔ เรื่อง คำสัมผัสฝึกหัดใช้	๘๘
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คำคล้องจอง	๘๙
ใบงานที่ ๕ เรื่อง รู้จักคำนำมาคล้องจอง	๙๐
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การแต่งคำขวัญ	๙๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ใบงานที่ ๖ เรื่อง ประลองคำขวัญ	๙๔
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง กลอนสี่	๙๕
ใบงานที่ ๗ เรื่อง ร้อยกรองสี่คำ	๙๗
ใบงานที่ ๘ เรื่อง จึกชอว์ต่อกลอนสี่	๙๙
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การอ่านจับใจความ “คนดีศรีโรงเรียน”	๑๐๐
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑	๑๐๒
แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log) กลางภาค	๑๐๓
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ ชื่อหน่วย สร้างสรรค์งานเขียน	๑๐๔
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การใช้พจนานุกรม	๑๐๕
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การเรียงคำตามพจนานุกรม	๑๐๘
ใบงานที่ ๒ เรื่อง ค้นคว้าคำนำไปใช้	๑๐๙
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คำและความหมาย	๑๑๓
ใบงานที่ ๓ เรื่อง เติมคำได้ความ	๑๑๕
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนเรียงความ	๑๑๖
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การเขียนโครงเรื่องพัฒนาการเขียนเรียงความ	๑๑๙
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การเขียนคำนำ	๑๒๐
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การเขียนเนื้อหาเรียงความ	๑๒๑
ใบงานที่ ๗ เรื่อง การเขียนสรุปเรียงความ	๑๒๒
ใบงานที่ ๘ เรื่อง เรียงความของฉัน	๑๒๓
ใบงานที่ ๙ เรื่อง สารพิษในชีวิตประจำวัน	๑๒๕
บทความ เรื่อง รู้เรื่องเครื่องปรุงรส	๑๒๗
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนแผนภาพความคิด	๑๒๙
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู	๑๓๑
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นจากการฟังและดู	๑๓๓
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒	๑๓๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ ชื่อหน่วย เรียนรู้ภาษาถิ่นไทย	๑๓๕
ใบงานที่ ๑ เรื่อง รู้จักเรื่องเงาะป่า	๑๓๖
ใบงานที่ ๒ เรื่อง ชวนคิดพิจารณาทัศนคติไทย “เงาะป่า”	๑๓๗
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ภาษาถิ่นและภาษาไทยมาตรฐาน	๑๓๘
ใบงานที่ ๓ เรื่อง ภาษาถิ่นสี่ภาค	๑๔๐

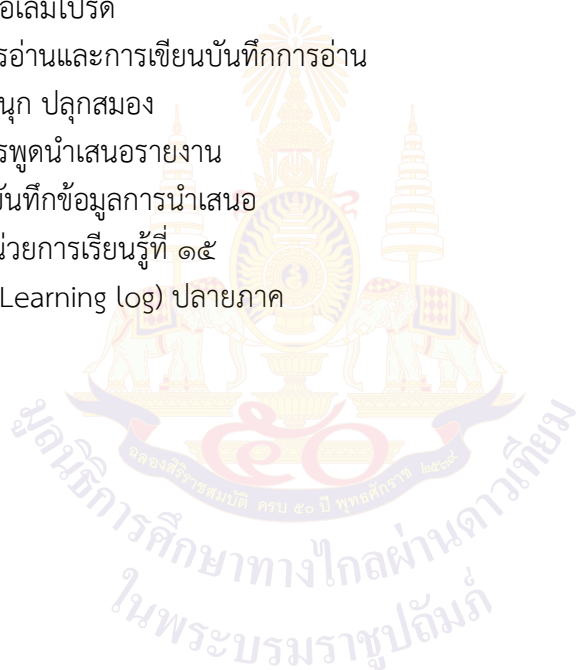
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ	๑๔๑
ใบงานที่ ๔ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ	๑๔๓
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน	๑๔๔
ใบงานที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน	๑๔๗
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	๑๔๘
ใบงานที่ ๖ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง	๑๕๑
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคใต้	๑๕๒
ใบงานที่ ๗ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคใต้	๑๕๔
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า	๑๕๕
ใบงานที่ ๘ เรื่อง การเขียนรายงานที่ฉันสนใจ	๑๕๘
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การเขียนคำนำ	๑๕๙
ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนบรรณานุกรม	๑๖๐
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓	๑๖๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ ชื่อหน่วย ภูมิไจวรรณกรรมพื้นบ้าน	๑๖๓
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านเพื่อคาดคะเนเหตุการณ์	๑๖๔
นิทานพื้นบ้าน เรื่อง พญากงพญาพาน	๑๖๕
ใบงานที่ ๑ เรื่อง อ่าน คิด พินิจนิทานพื้นบ้าน	๑๖๗
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การพูดลำดับเหตุการณ์	๑๖๙
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถาม	๑๗๑
ใบงานที่ ๒ เรื่อง รอบรู้คำถาม	๑๗๒
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่องเพื่อพัฒนางานเขียน	๑๗๓
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่องนิทานคุณธรรม	๑๗๔
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การเขียนเรื่องจากจินตนาการประเภทนิทาน	๑๗๕
ใบงานที่ ๔ เรื่อง แต่งนิทานผสานคุณธรรม	๑๗๗
ใบงานที่ ๕ เรื่อง อย่างนี้ดีควรทำ	๑๗๙
ใบงานที่ ๖ เรื่อง กระต่ายนี้มีที่มา	๑๘๑
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การเขียนบันทึกเหตุการณ์	๑๘๒
ใบงานที่ ๗ เรื่อง เขียนบันทึกฝึกร้อยกรอง	๑๘๔
ใบงานที่ ๘ เรื่อง การเขียนบันทึกเหตุการณ์ท่องเที่ยว	๑๘๕
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔	๑๘๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ ชื่อหน่วย ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน	๑๘๗
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง รู้จักเจ้าฟ้านักอ่าน	๑๘๘
ใบงานที่ ๑ เรื่อง พระราชประวัติเจ้าฟ้านักอ่าน	๑๙๑
บทพระราชนิพนธ์ เรื่อง แก้วจอมแก่น ตอน ล่อกิ่ง	๑๙๒
ใบงานที่ ๒ เรื่อง แก้วจอมแก่น	๑๙๖
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การแสดงความคิดเห็นจากการอ่าน	๑๙๗
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การเลือกหนังสืออ่านตามความสนใจ	๑๙๘
ใบงานที่ ๔ เรื่อง หนังสือเล่มโปรด	๒๐๐
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านและการเขียนบันทึกการอ่าน	๒๐๑
ใบงานที่ ๕ เรื่อง อ่านสนุก ปลุกสมอง	๒๐๓
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การพูดนำเสนอรายงาน	๒๐๕
ใบงานที่ ๖ เรื่อง แบบบันทึกข้อมูลการนำเสนอ	๒๐๖
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕	๒๐๘
แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log) ปลายภาค	๒๐๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙
เรื่อง พระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การคัดลายมือแบบกระทรวงศึกษาธิการ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ทรรศนารรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง คัดลายมือสื่อภาษา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การคัดลายมือ เป็นการฝึกเขียนเบื้องต้นที่จำเป็นต้องฝึกตั้งแต่เยาว์วัยให้เคยชินกับการเขียนที่สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย เพราะเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเขียนได้ถูกต้องคล่องแคล่ว รวดเร็วสวยงาม น่าอ่าน บางคนคิดว่าลายมือไม่สำคัญนัก ถ้าการเขียนนั้นมีเนื้อเรื่องดี มีการแสดงความคิดเห็น ลีลาและสำนวนโวหารดีก็เพียงพอแล้วถือเป็นความเข้าใจผิด เพราะลายมืออ่านไม่ออกทำให้ไม่เข้าใจ ไม่ทราบคุณค่าของงานเขียนว่าอย่างไร

๑) จุดประสงค์ของการคัดลายมือ การฝึกคัดลายมือจึงมีจุดประสงค์สำคัญ ดังนี้

๑. เพื่อฝึกการเป็นผู้มีสมาธิในการเขียนตัวอักษรไทย
๒. เพื่อให้เขียนตัวอักษรไทยได้ถูกต้องตามหลักวิธีการต่าง ๆ
๓. เพื่อให้รู้จักการจัดระเบียบ การเว้นวรรคและเว้นช่องไฟได้ประณีตและมีความสม่ำเสมอ ทำให้อ่านง่าย ดูสบายตา
๔. เพื่อให้รู้จักสังเกตแบบอย่างตัวอักษรที่ถูกต้องสวยงามและนำไปเป็นตัวอย่างในการเขียนได้ต่อไป
๕. เพื่อให้มีความภาคภูมิใจ ศรัทธาและรักการเขียนภาษาไทยอันเป็นมรดกและภาษาประจำชาติไทย

๒) หลักการคัดลายมือ

เขียนลายมือมีหลักรู้จำนั่ง	ตัวต้องตั้งตรงแนบถูกแบบอย่าง
จับดินสอปากกาถูกท่าทาง	สมุดวางพลาฟ่งแล้วเล็งแล
ค่อยเขียนไปให้งามตามส่วนสัด	ช่องไฟจัดวัดกะระยะแน่
สระหรือเครื่องหมายอย่าย้ายแปร	ตั้งใจแนมีระเบียบเรียบร้อยเอย

(ที่มา : แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม ๒ กระทรวงศึกษาธิการ)

๓) วิธีการคัดลายมือ

๑. อ่านข้อความที่จะคัดให้จบก่อนคัด เพื่อทำความเข้าใจข้อความ
๒. เริ่มคัดตัวอักษรจากหัวไปหางเสมอโดยไม่ยกดินสอ
๓. ไม่เขียนตัวอักษรแบบนั่งเส้น หมายถึง ส่วนล่างของตัวอักษรทับเส้นบรรทัดโดยตลอด เช่น ตัว ข ฐานล่างของเส้นจะไม่ลากตรงทีเดียว จะมีรอยหยักตรงมุมซ้ายเล็กน้อย
๔. ถ้าคัดลายมือครึ่งบรรทัดขนาดความสูงของตัวอักษรด้านบนต้องสูงเท่ากันตลอด
๕. คัดตัวอักษรและข้อความด้วยตัวตรงเสมอแนวเดียวกัน ตัวอักษรไม่เอนเอียง โย้ไปข้างหน้าหรือหลัง
๖. เว้นระยะช่องไฟระหว่างตัวอักษรให้ห่างเสมอกัน
๗. ถ้าเขียนผิดหรือจำเป็นต้องลบ ต้องลบรอยเก่าให้สะอาดเรียบร้อยเสียก่อน
๘. สระและวรรณยุกต์ต้องวางให้ถูกที่
๙. ขนาดความกว้างความสูงของตัวอักษรและสระต้องตรงตามแบบ
๑๐. ควรควบคุมอัตราความเร็วในการเขียน อย่าเขียนเร็วเกินไป
๑๑. ต้องระมัดระวังอย่าคัดให้ตกหล่น การเว้นวรรคตอนต้องถูกต้อง
๑๒. เมื่อคัดจบต้องอ่านทบทวนและตรวจสอบอีกครั้ง

๔) ตัวอย่างการคัดลายมือ

๑. ตัวบรรจงเต็มบรรทัด

๒. ตัวบรรจงครึ่งบรรทัด

๓. ตัวหวัดแกมบรรจง

วิธีเขียนตัวหวัดแกมบรรจง

๑. เริ่มเขียนตัวอักษรจากหัวไปหางเสมอโดยไม่ยกดินสอ

๒. เขียนตัวอักษรแบบนั่งเส้น หมายถึง ส่วนล่างของตัวอักษรทับเส้นบรรทัดโดยตลอด

๓. ถ้าคัดลายมือครึ่งบรรทัดขนาดความสูงของตัวอักษรด้านบนต้องสูงเท่ากันตลอด

๔. คัดตัวอักษรและข้อความด้วยตัวตรงเสมอแนวเดียวกัน ตัวอักษรไม่เอนเอียง โย้ไปข้างหน้าหรือหลัง

๕. เว้นระยะช่องไฟระหว่างตัวอักษรให้ห่างเสมอกัน

๖. ถ้าเขียนผิดหรือจำเป็นต้องลบ ต้องลบรอยเก่าให้สะอาดเรียบร้อยเสียก่อน

๗. สระและวรรณยุกต์ต้องวางให้ถูกที่

๘. ขนาดความกว้างความสูงของตัวอักษรและสระต้องตรงตามแบบ

๙. ควรควบคุมอัตราความเร็วในการเขียน อย่าเขียนเร็วเกินไป

๑๐. ต้องระมัดระวังอย่าคัดให้ตกหล่น การเว้นวรรคตอนต้องถูกต้อง

๑๑. เมื่อคัดจบต้องอ่านทบทวนและตรวจสอบอีกครั้ง

๕) ตัวอักษรแบบกระทรวงศึกษาธิการ

ตัวอักษรแบบกระทรวงศึกษาธิการ

พยัญชนะ

ก ข ฃ ค ฅ ฉ ง จ จ
 ฌ ญ ฎ ฏ ฑ ฒ ณ ด ต
 ถ ท น บ ป ผ ฝ พ ฟ
 ภ ม ย ร ฤ ล ฦ ว
 ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ ฯ

สระ

ะ ำ ึ ุ ู ึ ุ ุ ุ ุ
 ัว ำ ใ ใ โ ฤ ภา ภา

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ

๖) ตัวอย่างลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด

อักษรกระทรวงศึกษาธิการ

เขียนอักษรกระทรวงควรว่วงรู้	อักษรดูสูงสี่ส่วนล้วนเหมาะสม
กว้างสองส่วนควรว่วงดกนิยม	ข ฃ ชมหนึ่งส่วนหนอจึงพอดี
หัวหนึ่งส่วนเขียนกลมดกคมชัด	หนึ่งสองสี่ตามชนิดทางวิถี
เช่น บ นั้นบรรจงหนึ่งจึงพอดี	แต่ ค นี้ควรว่วงสองต้องตำรา
ร ล นั้นหัวย้อยสี่ที่ล่างสุด	ข ฃ หยอดขมวด้วนฝึกฝนหนา
แม่นยำทางให้ไม่เกินสองส่วนนา	กลม ฌ ว่าหลังส่วนเดียวเฉลียวใจ
อิ อ ต้องห่างหนึ่งส่วนอย่าด่วนติด	สังเกตชนิดขีดขวออย่าเปลือไผล
สูงสองส่วนสระเอ โอ และ โอ	สระ อี อี มีเอกลีไ้ไว้หว่างกลาง
หม่นพากเพียรเรียนรู้อ่านนะ	ทั้งสระอักษรใ้ใ้ให้กระจ่าง
ทั้งหมดนี้ที่แนะไว้ให้แนวทาง	อย่าปล่อยร้างลืมหลงจำจงด

๑๗ ส.ค. ๖๖

บทร้อยกรอง เรื่อง เขียนอักษรกระทรงควรวงรู้
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง คัดลายมือสื่อภาษา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

บทร้อยกรอง เรื่อง เขียนอักษรกระทรงควรวงรู้

เขียนอักษรกระทรงควรวงรู้

อักษรสูงสี่ส่วนล้วนเหมาะสม

กว้างสองส่วนควรจำกัดกฏนิยม

ข ฐ ชมหนึ่งส่วนหนอจึงพอดี

หัวหนึ่งส่วนเขียนกลมดุมคมชัด

หนึ่งสองสี่ตามถนัดทางวิถี

เช่น บ นั้นบรรจุหนึ่งจึงพอดี

แต่ ค นี้ควรอยู่สองต้องตำรา

ร ล นั้นหัวอยู่สี่ที่ล่างสุด

ข ช หยุดขมวดวนฝึกฝนหนา

แม้มีทางให้ไม่เกินสองส่วนนา

กลุ่ม ฉ ว่าหลังส่วนเดียวเฉลียวใจ

อิ อุ ต้องห่างหนึ่งส่วนอย่าต่วนติด

สังเกตนิดชิดขวาอย่าเผลอไพล

สูงสองส่วนสระโอ ไอ และ ไอ

สระอือมีเอกใส่ไว้หว่างกลาง

หมั่นพากเพียรเรียนรู้สู้มานะ

ทั้งสระอักษรใฝ่ให้กระจ่าง

ทั้งหมดนี้ที่แนะไว้ให้แนวทาง

อย่าปล่อยร้างลืมหลงจำจางดี

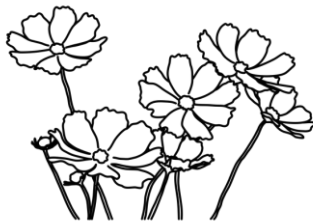
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวิทยา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง คัดลายมือสื่อภาษา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดแบบอักษรของกระทรวงศึกษาธิการ
 จากบทร้อยกรอง

หลักการคัดลายมือ

เขียนลายมือมีหลักรู้จำนั้น	ตัวต้องตั้งตรงแนบถูกแบบอย่าง
จับดินสอปากกาถูกท่าทาง	สมุดวางพลาเงแล้วเล็ง
ค่อยเขียนไปให้งามตามส่วนสัดส่วน	ช่องไฟจัดวัดกะระยะแน
สระหรือเครื่องหมายอย่าย้ายแปร	ตั้งใจแน่วเป็นระเบียบเรียบร้อยเอย

ที่มา : แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม ๒ กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวิทยา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านคำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๑) ความหมายของ “พยัญชนะต้น”

พยัญชนะต้น คือ พยัญชนะตัวแรกที่ประสมกับสระทำให้อ่านออกเสียงแปรไปต่าง ๆ เช่น “โรงเรียน” พยัญชนะต้นของพยางค์แรก “โรง” คือ “ร เรือ” เป็นต้น

๒) คำที่มี “ร” เป็นพยัญชนะต้น

การอ่านคำที่มี ร เรือเป็นพยัญชนะต้น เวลาอ่านออกเสียงจะกระดกลิ้น เช่น

รวดเร็ว	รองรับ	โรงเรียน	เรื่องราว	เร้าร้อน
รุกราน	ร่มรื่น	รื้อรอย	รื่นรมย์	รุ่งโรจน์
รวบรัด	เรียงราย	ริบหรี่	โทรงทรง	หรรษา

- ประโยคที่ ๑ เรไรขึ้นรถไปโรงเรียน
 ประโยคที่ ๒ เรือเร็วรีบรับผู้โดยสาร
 ประโยคที่ ๓ น้องรับรู้เรื่องราวโดยเร็ว
 ประโยคที่ ๔ รัชนิรอรับรูปถ่ายที่เรือนไทย

๓) คำที่มี “ล” เป็นพยัญชนะต้น

การอ่านคำที่มี ล เป็นพยัญชนะต้น เวลาอ่านให้อ่านปกติ ไม่กระดกลิ้น เช่น

ลากลอย	ลั่นหลาม	หลุกหลิก	หลบหลิก	ละลาน
หลากหลาย	ลิลิต	ลบเลือน	หลายเหลี่ยม	หลับไหล
หล่อหลอม	หละหลวม	แหล่งหล้า	เหลือหลาย	ลิปลิว

- ประโยคที่ ๑ ลิงวิ่งเล่นไล่กันจมนโคลน
 ประโยคที่ ๒ ว่าวจุฬาลอยสูงลิปลิว
 ประโยคที่ ๓ ลีลาถูกล่อลวงล้มละลาย
 ประโยคที่ ๔ มาลินสีนลุ่มต้องล้างเลือด

๔) คำที่มี “ร” และ “ล” เป็นพยัญชนะต้น

ลมแรง	เลือดร้อน	ลอดรู้ว	หลงรัก	ล่องเรือ
หลากรส	ล้อรถ	ลูกเรา	ล่องรู้	ลากรถ
ลางร้าย	ล้ารูป	ลูกรัก	หลายเรื่อง	เลิกรบ
รุ่มล่อม	รายล่อม	เรือเหล็ก	เร้นลับ	รู้ไหล
ราบลุ่ม	รู้แล้ว	รถลาก	รักเล่น	ระลอก
รู้ไหล	ร้อยเล่ม	รูปหล่อ	รีบลง	โรงเลื่อย

๕) การเขียนคำที่มีพยัญชนะต้น ร ล

การเขียนจะต้องรู้ความหมายของคำ จึงสามารถเขียนได้ถูกต้องตามใจความที่ต้องการสื่อสาร เช่น

คำที่มี ร	ความหมาย	คำที่มี ล	ความหมาย
รัก	ชอบอย่างผูกพัน พร้อมด้วยความชื่นชมยินดี	ลัก	ลอบทำในสิ่งที่ไม่ได้รับอนุญาต
รำ	พ็อน, ผงเยื่อเมล็ดข้าวสาร	ลำ	ลักษณะนามเรียกสิ่งที่ยาวกลม เช่น อ้อย ๑ ลำ
รุก	ล้วงล้ำเข้าไป	ลุก	เคลื่อนขึ้นจากท่านั่งหรือท่านอน

๖) บทร้อยกรองคำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น

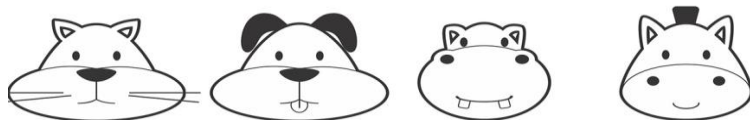
นักเรียนชอบล้อเลียน	พื้นโล่งเตียนเลียนเรียบดี
ลีลาอย่างอรวิ	เราเรจรีนลีนลัมลง
พวกเราเล่าเรื่องราว	ร้องเพลงลาวครวชมดง
ไปไร่วิ่งไล่หลง	ร้องเรียกเพื่อนเลื่อนลอยหาย
ลมโชยโรยกลืนอวล	มาลีล้วนงามเรียงราย
รินรมย์ชมลวดลาย	วิไลลักษณ์น่ารักจริง
ของรักใคร่ลอบลัก	ลูกลนนักนะลูกสิง
เรือล่องร้องประวิง	เหล่านักเลงเร่งราวี
รักเร่เล่ห์ลมลวง	ดอกโรยร่วงปวงมาลี
รำไรอาลัยมี	มาโลมเล่าเราร้อนรน
เรไร้องจำเรียง	ลองไล่เสียงเสียงสับสน
รูปร่างช่างชอบกล	คนเรียบเรียงเสียงแล้วเอย

ใบงานที่ ๒ เรื่อง อ่านถูกเขียนคล่อง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวิทยา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านคำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง เลือกคำในวงเล็บเติมลงในช่องว่างให้ถูกต้องและฝึกอ่าน

ตัวอย่าง : คุณพ่อ ลูก จากเก้าอี้เพื่อให้คุณแม่นั่ง (รุก / ลูก)

๑.	เรือของฉัน _____ ไปตาม _____ น้ำ	(ร้อง / ล่อง)
๒.	วันนี้คุณครูสอนเรื่องการ _____ เลข	(รบ / ลบ)
๓.	ทหารกำลังสู้ _____ กับข้าศึก	(รบ / ลบ)
๔.	เด็กดีต้องไม่ _____ ขโมยของผู้อื่น	(รัก / ลัก)
๕.	ฉัน _____ คุณปู่และคุณย่ามากเพราะท่านใจดี	(รัก / ลัก)
๖.	เด็ก ๆ ชอบไปโรง _____ เพราะครูใจดี	(เรียน / เลียน)
๗.	มานะชอบพูด _____ เสียงแมว	(เรียน / เลียน)
๘.	แม่ต้องกาง _____ ไปตลาดในวันที่ฝนตก	(ร่ม / ล่ม)
๙.	เด็ก ๆ วิ่ง _____ จับนกใน _____ อุ่น	(ไร่ / ไล้)
๑๐.	เรือของชาวประมง _____ อยู่กลางทะเล	(ร่ม / ล่ม)

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว เป็นการอ่านถ้อยคำโดยการเปล่งเสียงและวางจังหวะเสียงให้เป็นไปตามความนิยมและเหมาะสมกับ มีการใช้ลีลาของเสียงไปตามเจตนาอารมณ์ของผู้ประพันธ์ เพื่อถ่ายทอดอารมณ์นั้น ๆ ไปสู่ผู้ฟัง ซึ่งจะทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ร่วมคล้อยตามไปกับเรื่องราวหรือรสของบทประพันธ์

๑. ความหมายของการอ่านออกเสียง

การอ่านออกเสียง หมายถึง การเปล่งเสียงตามตัวอักษร ถ้อยคำ เครื่องหมายต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้ถูกต้องชัดเจนแก่ผู้ฟัง การอ่านออกเสียงถือเป็นการสื่อความหมายที่ก่อให้เกิดทักษะสำคัญ ดังนี้

- ๑.๑ ทักษะการเปล่งเสียงให้ชัดเจน
- ๑.๒ ทักษะการใช้ไวยากรณ์ออกเสียงได้ถูกต้อง
- ๑.๓ ทักษะการออกเสียงคำควบกล้ำได้ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น
- ๑.๔ ทักษะการวิเคราะห์คำที่อ่าน

๒. หลักเกณฑ์ในการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว ดังนี้

๒.๑ ก่อนอ่านควรศึกษาเรื่องที่อ่านให้เข้าใจ โดยศึกษาระยะสำคัญของเรื่อง และข้อความทุกข้อความเพื่อจะแบ่งวรรคตอนในการอ่านได้อย่างเหมาะสม

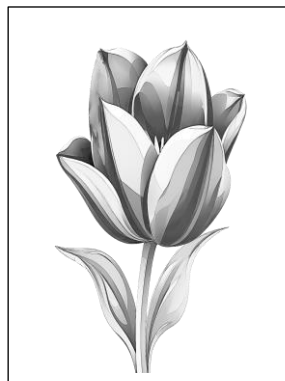
๒.๒ อ่านออกเสียงดังพอเหมาะกับสถานที่และจำนวนผู้ฟัง ให้ผู้ฟังได้ยินทั่วถึงกันไม่ดังหรือค่อยจนเกินไป

๒.๓ อ่านให้คล่อง ฟังรื่นหูและออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขรวิธี ชัดถ้อยชัดคำ โดยเฉพาะตัว ร ล หรือคำควบกล้ำต้องออกเสียงให้ชัดเจน

๒.๔ อ่านออกเสียงให้เป็นเสียงพูดอย่างธรรมชาติที่สุด

๓. เทคนิคการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว ดังนี้

- ๓.๑ ศึกษาเรื่องให้อ่านให้เข้าใจ
- ๓.๒ อ่านถูกต้องตามอักขรวิธี
- ๓.๓ แบ่งวรรคตอนให้ถูกต้อง
- ๓.๔ มีสมาธิในการอ่าน
- ๓.๕ ลีลาและอารมณ์ตามเนื้อเรื่อง
- ๓.๖ น้ำเสียงเป็นธรรมชาติ
- ๓.๗ ความดังของเสียงมีความสม่ำเสมอ
- ๓.๘ บุคลิกท่าทางที่ดี

การอ่านมีประโยชน์มากมาย เช่น เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ทำให้ผู้ที่อ่านมากเป็นผู้รอบรู้ จดจำคำต่าง ๆ ได้มาก เมื่อเขียนหนังสือจะช่วยให้เลือกใช้คำได้หลากหลาย ลำดับเรื่องราวได้เหมาะสมและมีใจความสละสลวย การอ่านเป็นสิ่งที่ช่วยคลายเหงา ก่อให้เกิดความสนุกสนาน การอ่านช่วยสร้างจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ และการอ่านช่วยสร้างสมาธิให้จดจ่อกับสิ่งที่อ่าน

พระบรมราโชวาท

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติของวรรณคดีไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านคำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ต้องปรับปรุงตัวตลอดเวลา

“...การดำรงชีวิตที่ดีจะต้องปรับปรุงตัวตลอดเวลา การปรับปรุงตัวจะต้องมีความเพียรและความอดทน เป็นที่ตั้ง ถ้าคนเราไม่หมั่นเพียร ไม่มีความอดทน ก็อาจจะท้อใจไปโดยง่าย เมื่อท้อใจไปแล้ว ไม่มีทางที่จะมีชีวิตเจริญรุ่งเรืองแน่ ๆ...”

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนโรงเรียนจิตรลดา
วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๒๓

รู้จักประมาณตน

“...การรู้จักประมาณตน ได้แก่ การรู้จักและยอมรับว่าตนเองมีภูมิปัญญาและความสามารถด้านไหนเพียงใด และควรจะทำงานด้านไหนอย่างไร การรู้จักประมาณตนนี้ จะทำให้คนเรารู้จักใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ได้ถูกต้องเหมาะสมกับงาน และได้ประโยชน์สูงสุดเต็มตามประสิทธิภาพ ทั้งยังทำให้รู้จักขวนขวายศึกษาหาความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์อยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองให้ยิ่งสูงขึ้น...”

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๑

การจะเป็นคนที่เก่งจริงและดีแท่นั้น ต้องเป็นให้ตลอด

“...ข้อสำคัญ การจะเป็นคนที่เก่งจริงและดีแท่นั้น ต้องเป็นให้ตลอด กล่าวคือ ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ในฐานะใดก็ตาม ต้องตั้งตัวตั้งใจให้มั่นคงหนักแน่น ที่จะประพฤติตน ปฏิบัติงานทุกอย่าง โดยยึดมั่นในคุณธรรมและความถูกต้องเสมอไป จึงขอให้ทุกคน ทั้งผู้ที่ จะออกไปศึกษาต่อและประกอบอาชีพการงานได้รักษาความเก่งและความดีที่มีอยู่ พร้อมทั้ง สร้างเสริมให้เจริญงอกงามยิ่ง ๆ ขึ้น เพราะคุณสมบัติเหล่านี้จะเกื้อหนุนแต่ละคนให้ประสบ แต่ความสุขความสำเร็จทั้งในชีวิตและกิจการงานได้แท้จริง...”

พระราชโอรสสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร ทุนและรางวัลของวชิราวุธวิทยาลัย
ปีการศึกษา ๒๕๕๘ ณ วชิราวุธวิทยาลัย วันอังคารที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ความซันติ ใจเย็น

“...เราคนไทยก็สามารถฝ่าฟันไปด้วยกันได้อย่างดี ด้วยความซันติ ใจเย็น ค่อยคิดค่อยทำไป อย่างต่อเนื่องและมุ่งมั่นด้วยสติและเหตุผลอันพอเหมาะพอควร เพื่อประโยชน์และความสุข ของประเทศชาติและประชาชน ขอพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง จงปกป้อง ค้ำครอง รักษาและ ให้ขวัญกำลังใจต่อทุกท่านถ้วนหน้า ในการที่จะเป็นพลังที่เข้มแข็งต่อประเทศ และชาติ บ้านเมืองของเราสืบต่อไป...”

พระราชดำรัสสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พระราชทาน แก่ประชาชนชาวไทย เนื่องในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๑
ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต วันอาทิตย์ที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๐
ที่มา : สำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง นิราศ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

นิราศ หมายถึง

งานประพันธ์ประเภทหนึ่งที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ นิราศนั้นมักมีเนื้อหาในเชิงพรรณนาถึงการเดินทางเป็นหลัก มักจะเล่าถึงเส้นทาง การเดินทาง และบอกเล่าถึงสิ่งที่พบเห็นระหว่างการเดินทาง ขณะเดียวกัน มักจะสอดแทรกความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทางนั้น โดยมักจะเชื่อมโยงสิ่งที่พบเห็นกับความรู้สึกภายใน กวีผู้แต่งนิราศจึงนิยมใช้คำประพันธ์แบบร้อยกรองเป็นหลัก

ประวัติผู้แต่ง “นิราศเดือน”

นายมี หรือ หมื่นพรหมสมพัตสร (พรหม-สม-พัต-สอน) เกิดในสมัยรัชกาลที่ ๑ เป็นศิษย์คนหนึ่งของสุนทรภู่ที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งกลอนดีเด่นใกล้เคียงกับสุนทรภู่มากที่สุด ผลงานร้อยกรองเรื่องอื่นๆ ของนายมี เช่น นิราศกลางกลอนเพลงยาวสรรเสริญเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว นิราศพระแท่นดงรัง นิราศสุพรรณ เป็นต้น

นิราศเดือนมีเนื้อหารำพันถึงความรัก และบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของประเพณีไทยในแต่ละเดือนทั้ง ๑๒ เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนห้า ดังนี้

เดือนห้า	กล่าวถึง	ประเพณีสงกรานต์
เดือนหก	กล่าวถึง	ประเพณีแรกนาขวัญ โขนจุก แต่งงาน
เดือนเจ็ด	กล่าวถึง	ประเพณีสลากภัต

เดือนแปด	กล่าวถึง	ประเพณีเข้าพรรษา
เดือนเก้า	กล่าวถึง	การคร่ำครวญถึงนางที่รัก
เดือนสิบ	กล่าวถึง	ประเพณีสารท
เดือนสิบเอ็ด	กล่าวถึง	ประเพณีออกพรรษาประเพณีทอดกฐิน
เดือนสิบสอง	กล่าวถึง	ประเพณีลอยกระทง ทอด ผ้าป่า และประเพณีเทศน์มหาชาติ
เดือนอ้าย	กล่าวถึง	การคร่ำครวญถึงนางที่รัก
เดือนยี่	กล่าวถึง	การคร่ำครวญถึงนางที่รัก
เดือนสาม	กล่าวถึง	การคร่ำครวญถึงนางที่รัก
เดือนสี่	กล่าวถึง	ประเพณีตรุษ

สรุปความรู้

นิราศเดือนมีคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึงความนิยมในการประพद्यปฏิบัติตนตามประเพณีไทยในเดือนต่าง ๆ ของผู้คนในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น และมีคุณค่าทางวรรณศิลป์ กล่าวคือ ใช้ภาษาเข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจนและไพเราะ มีสัมผัสคล้องจองทั้งสัมผัสระหว่างวรรค และสัมผัสในวรรค มีการเล่นคำทำให้คำประพันธ์น่าอ่าน น่าฟังจดจำง่าย ประทับใจ จึงมีผู้นามากกล่าวอ้างอิงเกี่ยวกับชีวิตและความรักตั้งแต่ยุคนั้นจวบจนปัจจุบัน

บทร้อยกรอง เรื่อง นิราศเดือน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

นิราศเดือน

เดือนสิบสองล่องลอยกระทงหลวง
 ชนทั้งปวงเลยตามอร่ามแสง
 ดอกไม้ไฟโชติช่วงเป็นดวงแดง
 ทั้งพลุแรงตึงตังดังสะท้าน
 เสียงนกบินพราดพรวดกรวดอ้ายต้อ
 เสียงหวอหือเฮฮาอยู่หน้าฉาน
 ล้วนผู้คนล้นหลามตามสะพาน
 อลหม่านนาวาในสาคร
 บ้างก็แห่ผ้าป่าพฤษภาปัก
 มีเรือชักแข็งแฉ่แลสลอน
 ขับประโคมดนตรีมีละคร
 อรชราร่าอยู่หน้าเรือ
 บ้างก็ร้องสักวาใส่หน้าทับ
 ลูกคู่รับพร้อมเพราะเสนาะเหลือ
 ฟังสำเนียงเสียงสตรีไม่มีเครือ
 เป็นไยเยื่อจับในน้ำใจชาย

ฟังสำเนียงเสียงนางที่กลางน้ำ
 แล้วหวนรำลึกถึงนุชที่สุดหมาย
 กลับมานอนอ่อนทอตระหวายกาย
 ฝ้าฟูมฟายชลนาทุกนาที
 นอนไม่หลับกลับลุกเปิดหน้าต่าง
 จันทร์กระจ่างแจ่มฟ้าในราศี
 เห็นดวงเดือนเหมือนลัษณภักินี
 ยุพินที่อยู่ไกลนัยนา
 ฟีนั่งคอยนอนคอยละห้อยหวน
 แสนรัญจวนมิได้สิ้นถวิลหา
 เห็นราหูจวบพระจันทร์
 ชาวพาราอ้ออิงคะนิงดั่ง
 พิถีกลั่นครั้นครีกเสียงก๊กก้อง
 ระฆังฆ้องกลองแซ่ทั้งแดรสังข์
 ประดังเสียงเพียงพื้นพิภพฟัง
 มีทุกครั้งดังทศกราวฉาวทุกที
 โอ้วาดวงจันทร์เจ้าดูเศร้ายมอง
 ไม่ผุดผ่องเมื่อดอับพยับสี
 อยู่ในปากราหูสุรี
 มีนาที่ปล่อยปละสละกัน
 แต่ตัวพืมิได้มีนาที่ขึ้น
 ทุกวันคืนฝ้าวิโยคด้วยโศกศัลย์
 ครวญคะนิงถึงมิตรที่ติดพัน
 พี่ชมจันทร์ตายเจ้าเยาวมาลย์
 เมื่อวันที่เทศนามหาชาติ
 ได้เห็นนาฏนุชอนงค์ให้สงสาร
 สัปบุรุษคับคั่งฟังกุมาร
 ชัชวาลแจ่มแจ้งด้วยแสงเทียน

ใบงานที่ ๓ เรื่อง คำศัพท์น่ารู้
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาความหมายจากคำที่กำหนดให้

ข้อ	คำ	ความหมาย
๑.	ลำเจียก	....
๒.	อรชร	....
๓.	ภักินี	....
๔.	เยวามาลย์	....
๕.	วิโยค	....
๖.	โศกศัลย์	....
๗.	กรรณิการ	....
๘.	สาคร	....
๙.	พยับ	....
๑๐.	รัญจวน	....

ชื่อ ..... สกฤ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การวิเคราะห์ความงามทางภาษา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

กลวิธีทางเสียง คือ เสียงของถ้อยคำที่ปรากฏโดยผู้ประพันธ์ได้สร้างวรรณศิลป์อันมีความไพเราะสละสลวยขึ้นมา เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเนื้อหาในแต่ละตอน กลวิธีทางเสียงดังกล่าวประกอบด้วย การสัมผัสและจังหวะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. การใช้สัมผัสสระ

เป็นวิธีการสร้างความงามที่คนไทยนิยมเป็นอย่างมาก โดยการนำเอาคำที่มีเสียงสระเดียวกัน หากมีตัวสะกดต้องอยู่ในมาตราเดียวกันมาสัมผัสกันภายในวรรค ทำให้เกิดความไพเราะ เช่น

เดือนสิบสองล่องลอยกระทงหลวง   ชนทั้งปวงเลยตามอร่ามแสง
 ดอกไม้ไฟโชติช่วงเป็นดวงแดง   ทั้งพลุแรงตั้งตั้งตั้งตั้งสะท้อน

คำสัมผัสสระ ได้แก่ คำว่า สอง-ล่อง, ตาม-อร่าม, ช่วง-ดวง, ตั้ง-ตั้ง

๒. การใช้สัมผัสพยัญชนะหรือสัมผัสอักษร

เป็นกลวิธีการนำเอาเสียงพยัญชนะต้นมาสัมผัสกันภายในวรรคเพื่อให้เกิดเสียงที่ไพเราะ เช่น

เดือนสิบสองล่องลอยกระทงหลวง   ชนทั้งปวงเลยตามอร่ามแสง
 ดอกไม้ไฟโชติช่วงเป็นดวงแดง   ทั้งพลุแรงตั้งตั้งตั้งตั้งสะท้อน

คำสัมผัสสระ ได้แก่ ล่อง-ลอย, โชติ-ช่วง, ดวง-แดง, ตั้ง-ตั้ง

๓. ความไพเราะด้านเสียง ลีลา และจังหวะ เช่น

พิลิกลั่นครั้นครีกเสียงกึกก้อง   ระฆังฆ้องกลองแซ่ทั้งแต่รลั้งซ์
 ประดังเสียงเพียงพื้นพิภพพัง   มีทุกครั้งดังทูกคราวฉาวทุกที

๔. การใช้ภาพพจน์ประเภทอุปมา

เป็นการเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำเชื่อมที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “เหมือน” เช่น

นอนไม่หลับกลับลุกเปิดหน้าต่าง   จันทร์กระจ่างแจ่มฟ้าในราตรี
 เห็นดวงเดือนเหมือนลักษณะภคินี   ยุพินที่อยู่ไกลนัยนา

การใช้คำที่มีความไพเราะ เป็นความงาม
 ทางภาษาที่ใช้ในการพูดและการเขียน

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ชวนคิดชวนคุย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวิทยา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง “ดวงจันทร์ของลำเจียก” แล้วตอบคำถาม

๑. อ่านนิราศเดือนตอนนี้แล้ว นักเรียนบอกได้หรือไม่ว่า ประเพณีลอยกระทงในอดีตกับปัจจุบันเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

---

๒. มีบทประพันธ์ตอนใดบ้างที่นักเรียนเห็นว่าไพเราะที่สุด แล้วลองแสดงความคิดเห็นว่าความไพเราะนั้นเกิดจากอะไร

---

๓. เพราะเหตุใดกวีจึงชอบเปรียบเทียบความงามของใบหน้าผู้หญิงว่าเหมือนกับความงามของดวงจันทร์

---

๔. นอกจากประเพณีลอยกระทงแล้วนักเรียนรู้จักประเพณีที่สำคัญอะไรบ้างในท้องถิ่นของตนเอง (เขียนอธิบายพอสังเขป)

---

๕. จากบทร้อยกรอง “เห็นดวงเดือนเหมือนลักษณะภคินี ยุพินที่อยู่ไกลนัยนา” ผู้แต่งได้เปรียบเทียบดวงจันทร์กับอะไร

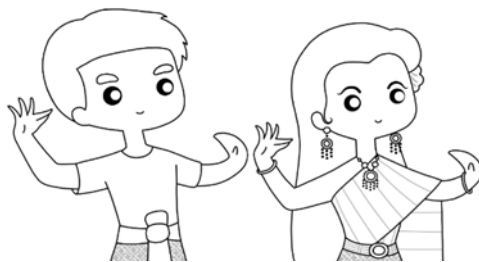

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

บทร้อยกรอง เรื่อง ราหูอมจันทร์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก (๓)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ราหูอมจันทร์

“ราหูอมจันทร์” หรือ “จันทรคราส”

ปรากฏการณ์ธรรมชาติชวนฉงน
 ก่อเกิดความสงสัยแก่ผู้คน
 พากันवलกลัว “ราหู” จู่จับ “จันทร์”
 บ้างเรียกขาน “จันทรุปราคา”
 “กบกินเดือน” เล่ามาแสนนานนั้น
 หลากเรื่องราว “เทพ” “พี – น้อย” ทะเลาะกัน
 พานพบพลันอมดวงจันทร์ยามราตรี
 คนทั้งหลาย “ทำเสียงดัง” ช่วย “เดือน” ไว้
 มุ่งตักใจคลายพระจันทร์แล้วหลบหนี
 คงความเชื่อยังเห็นได้ในวันนี้
 มากมายมีนิทานน่าอ่านฟัง

ที่มา : หนังสือวรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตร
 แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

บทร้อยกรอง เรื่อง พระจันทร์วันเพ็ญ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวิทยา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก (๓)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

พระจันทร์และวันลอยกระทง

โบราณ “พระจันทร์เจ้า”	คนไทยเราเรียกดวงเดือน
หลากคำความหมายเหมือน	เลือกเรียกขานเนิ่นนานมา
“ศศิ” “รัชนีกร”	“แข” “จันทร์” “แฉง” “จันทร์รา”
“บุหลัน” เลื่อนลอยฟ้า	“โสม” ส่องแสงแจ่มจับใจ
วันเพ็ญเดือนสิบสอง	จันทร์นวลส่องเป็นยองใย
ลอยกระทงมุ่งส่งไป	บูชาบาทพระศาสดา
อีกแม่คงคาให้	น้ำกินใช้ตลอดมา
เตือนจิตคิดรักษา	ธรรมชาติคู่ชีวิต

ที่มา : หนังสือวรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตร
 แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

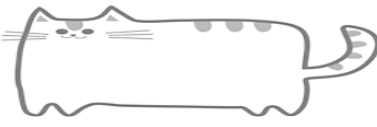

ใบงานที่ ๕ เรื่อง สนุกคิดพิชิตคำไวพจน์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ดวงจันทร์ของลำเจียก (๓)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาคำที่มีความหมายเหมือนคำว่า “**พระจันทร์**” จำนวน ๑๐ คำ

ข้อ	คำ	คำอ่าน
๑.	_____	_____
๒.	_____	_____
๓.	_____	_____
๔.	_____	_____
๕.	_____	_____
๖.	_____	_____
๗.	_____	_____
๘.	_____	_____
๙.	_____	_____
๑๐.	_____	_____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง คำพ้องรูป
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง คำพ้องรูป
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำพ้อง หมายถึง คำที่มีลักษณะเหมือนกัน หรือซ้ำกัน เช่น เขียนเหมือนกัน หรือออกเสียงเหมือนกัน หรือเหมือนกันทั้งรูปและเสียง แต่มีความหมายต่างกัน ซึ่งจะพิจารณาตามเนื้อความของคำที่เกี่ยวข้องกับคำพ้อง หรือคำที่เขียนต่างกัน แต่มีความหมายเหมือนกัน

ประเภทของคำพ้อง ได้แก่

- ๑) คำพ้องรูป
- ๒) คำพ้องเสียง
- ๓) คำพ้องความหมาย

คำพ้องรูป คือ คำที่เขียนเหมือนกัน ออกเสียงต่างกันและความหมายก็ต่างกัน การอ่านคำพ้องรูปให้ถูกต้องควรดูข้อความอื่น ๆ ประกอบด้วยว่าคำพ้องรูปนั้นหมายถึงอะไรจึงอ่านให้ถูกต้อง

ตัวอย่างคำพ้องรูป

กระบวนหนึ่งตัวเขียนไม่เปลี่ยนแปลง	แต่อ่านแยกสองความตามวิถี
วัดเขมาโกศเขมาเพลาก็มี	แต่ที่นี้ไปถึงป่าเพลายืน
ที่ริมเชิงเสลาภูผาใหญ่	ล้วนกอไผ่ลำสล้างเสลาเห็น
หัดโบกปูนโบเสมกว่าจะเป็น	หน้าโฮเต็ลปลูกเสมาดูเพราะตา

ผู้ประพันธ์ : พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

คำพ้องรูป เขียนเหมือน ออกเสียงและความหมาย

คำ	คำอ่าน	ความหมาย
เพลลา	เพลลา	เบาลง, แขนสำหรับสอดในตุ้มรถหรือตุ้มเกวียน
เพลลา	เพ-ลา	กาล, คราว, เวลา
เพลลา	เพลลา	เบาลง
ปักเป้า	ปัก-กะ-เป้า	ชื่อปลาชนิดหนึ่ง
ปักเป้า	ปัก-เป้า	ชื่อว่าวชนิดหนึ่ง
สมาธิ	สะ-หมาต	ทานั่งขัดสมาธิ
สมาธิ	สะ-มา-ทึ	การสำรวมใจให้มั่น
สระ	สระ	แอ่งน้ำขนาดใหญ่
สระ	สระ-หระ	อักษรแทนเสียงสระ
เขมา	เข-มา	เกษม ความสบายใจ ความพ้นภัย
เขมา	ขะ-เหมา	ดำ, ชื่อโกฐชนิดหนึ่งใช้เป็นเครื่องยาไทย
เสลา	เส-ลา	ภูเขา
เสลา	สะ-เหล่า	สวยงาม, หรือต้นไม้ชนิดหนึ่ง
เสมา	เส-มา	สีมา เครื่องหมายบอกเขตโบสถ์
เสมา	สะ-เหมา	หญ้า

เพลงคำพ้องรูป

คำพ้องรูป	เขียนรูปเหมือนกัน
ความหมายมั่น	ผันเปลี่ยนเพี้ยนไป
มีหลายคำ	สำเนียงเสียงใด
อ่านแล้วไม่เหมือนกัน	ชั้นดี
เพลลา รถยนต์	พัด เพลลา เย็น
เสลา เป็น เสลา	ทันที
โคลงเรือ	เรือโคลงเคลงซี
จอกแหนมี่	แหนมี่มาดูเรา
	ที่มา : บุษยมาศ หีบเพชร

อ่าน เขียน คำให้คล้อง และเข้าใจความหมายของคำนั้น ๆ

ใบงานที่ ๖ เรื่อง รู้จักคำพ้องรูป
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวิทยา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง คำพ้องรูป
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง อ่านประโยคสังเกตคำพ้องรูปจากนั้นรูปนำมาเขียนคำอ่านและหาความหมาย

๑. ว้าวปากเป่าลอยอยู่บนท้องฟ้าส่วนปลาปากเป่าอยู่ในน้ำ

ปากเป่า (๑) อ่านว่า _____ ความหมาย _____

ปากเป่า (๒) อ่านว่า _____ ความหมาย _____

๒. จอกแหนในสระนี้เขาหวงแหนจริง ๆ

แหน (๑) อ่านว่า _____ ความหมาย _____

แหน (๒) อ่านว่า _____ ความหมาย _____

๓. เดินทางเพลาคำใจชอกซ้ำเพลารถหัก

เพล (๑) อ่านว่า _____ ความหมาย _____

เพล (๒) อ่านว่า _____ ความหมาย _____

๔. กำแพงใหญ่ใบเสมาไม่น่าเก่ามีเสมาขึ้นอยู่ดูไม่งาม

เสมา (๑) อ่านว่า _____ ความหมาย _____

เสมา (๒) อ่านว่า _____ ความหมาย _____

๕. แนวป่านี้มีเสลาน่าดูนักเหมือนสลักเสลาไว้ให้คนเห็น

เสลา (๑) อ่านว่า _____ ความหมาย _____

เสลา (๒) อ่านว่า _____ ความหมาย _____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง คำพ้องเสียง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง คำพ้องเสียง
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำพ้องเสียง

คือ คำที่อ่านออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน และมีความหมายต่างกัน

ตัวอย่างคำพ้องเสียง

๑. กาล กานต์ กาศ การณ์ การ

กาล   หมายความว่า เวลา
 กานต์   หมายความว่า เป็นที่รัก
 การณ์   หมายความว่า เหตุ เค้า มูล
 การ   หมายความว่า งาน สิ่งหรือเรื่องที่ทำ
 กาศ   หมายความว่า ดำ

ตัวอย่างประโยค : สถานการณ์การรักษาโรคทำได้ตามกาลสมัย

๒. กต กฏ

กต   หมายความว่า บังคับลง ใช้กำลังดันทันให้ลดลง
 กฏ   หมายความว่า จดไว้เป็นหลักฐาน ข้อกำหนด

ตัวอย่างประโยค : ตำรวจกตสัญญาณไฟแดงเพื่อให้เป็นตามกฏจราจร

๓. ข้า ค่า ฆ่า

ข้า   หมายความว่า คน ข้าพเจ้า ฉันทัน
 ค่า   หมายความว่า มูลค่าหรือราคาของสิ่งใด ๆ
 ฆ่า   หมายความว่า ทำให้ตาย

ตัวอย่างประโยค : ข้าเป็นคนไทยต้องรักษาคุณค่าในความเป็นไทยและจะไม่ฆ่ากัน

๔. จัน จันท์ จันท์

จัน   หมายความว่า ชื่อไม้ต้นขนาดกลาง ผลสุกสีเหลืองหอม
 จันท์   หมายความว่า ชื่อวันที่ 2 ของสัปดาห์
 จันท์   หมายความว่า ชื่อพันธุ์ไม้ชนิดหนึ่งเนื้อไม้ ดอก ผลมีกลิ่นหอม ใช้ทำยา
           และทำเครื่องหอม

ตัวอย่างประโยค : ฉันทันลูกจันเมื่อวันจันท์แล้วไปฝึกทำดอกไม้จันท์

๕. พาน พาล

พาน หมายความว่า พบปะ, ภาชนะมีเชิงประเภทหนึ่ง

พาล หมายความว่า เกเร

ตัวอย่างประโยค : คบคนพาลพาไปหาผิด

๖. ลาบ ลาก

ลาบ หมายความว่า อาหารชนิดหนึ่ง

ลาก หมายความว่า สิ่งที่ได้มาไม่ได้คาดคิด

ตัวอย่างประโยค : ลุงนิทถูกหอยได้ลากก้อนใหญ่จึงพาเพื่อนไปกินลาบ

๗. ว่า หว่า

ว่า หมายความว่า พูด บอก

หว่า หมายความว่า ซื่อไม้ต้นขนาดใหญ่ผลสุกมีสีม่วงดำ

ตัวอย่างประโยค : แม่บอกว่าลูกหว่าต้นนี้หวาน

๘. ศาสตร์ สาด สารท

ศาสตร์ หมายความว่า ระบบวิชาความรู้

สาด หมายความว่า ชัดไป

สารท หมายความว่า เทศกาลทำบุญเดือนสิบ

ตัวอย่างประโยค : พระสาดชัดน้ำมนต์ให้ศีลให้พรในวันสารทเดือนสิบเป็นศาสตร์ที่ปฏิบัติกันสืบมา

๙. รด รส รถ

รด หมายความว่า เท ราด สาด

รส หมายความว่า สิ่งที่ได้ด้วยลิ้น

รถ หมายความว่า พาหนะชนิดหนึ่ง

ตัวอย่างประโยค : แม่ขับรถไปรดน้ำผักจะได้มีรสชาติอร่อย

๑๐. สมุด สมุทร

สมุด หมายความว่า กระดาษที่ทำเป็นเล่ม

สมุทร หมายความว่า ทะเลที่มีขนาดใหญ่ ทะเลลึก

ตัวอย่างประโยค : จ้อยทำสมุดบันทึกหล่นหายไปในมหาสมุทร

เพลง “คำพ้องเสียง”

ทำนอง : แคนลำโพง

เล่น แตร เล่น แตร แตร แล แล่ แล เล่น แตร

กระทำ และ พระธรรม

คำ ๒ คำ เขียนต่างกัน

แพร่พันธุ์ พรรณ ผูกพัน

อ่านเหมือนกันดูให้ดี

คำเหล่านี้ความหมายต่างกัน

เราเรียกมันคำพ้องเสียงเอ๋ย

เล่น แตร เล่น แตร แตร แล แล่ แล เล่น แตร

ที่มา : บุญมาศ หีบเพชร

ใบงานที่ ๗ เรื่อง รู้จักคำพ้องเสียง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง คำพ้องเสียง
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำคำพ้องเสียงที่กำหนดให้เติมในประโยคให้ถูกต้อง

๑. คุณยายเก็บดอก _____ ไปบูชาพระ _____ รูปทุกวัน _____ (พุทธ พุด พุธ)
๒. _____ ราชการผู้หนึ่งถูกโจร _____ เพื่อชิงทรัพย์สินมี _____ (ค่า ข้า ฆ่า)
๓. เขา _____ กระบุงสำหรับใส่ข้าว _____ บริเวณ _____ พระภูมิ (สาร สาน ศาล)
๔. หญิงสาวเลือก _____ แต่เสื้อผ้าสี _____ สดใสเพื่อใส่ไปงานเลี้ยง (สัน สรร)
๕. ฉัน _____ ได้ทำให้บ้านถูกไฟ _____ (ไหม้ ไม)
๖. ฉันเห็นร้านช่าง _____ นำสาย _____ มาโยงรอบบ้าน (สิญจน์ ศิลป์)
๗. เถาว์ลย์ _____ นี้เลื่อยลำต้นเกี่ยว _____ ต้นไม้ใหญ่ (พัน พันธุ์)
๘. เมื่อวัน _____ ต้น _____ ที่หน้าบ้านโค่นล้ม (จันทร์ จันท์)
๙. คุณ _____ บอกให้คุณปู่ตัด _____ หน้าบ้านให้โล่งเตียน (หญ้า ยา)
๑๐. คนส่วนใหญ่ชอบเลี้ยงสุนัขเพราะเป็น _____ ที่มีความซื่อ _____ (สัตย์ สัตว์)

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง คำพ้องความหมาย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง คำพ้องความหมาย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

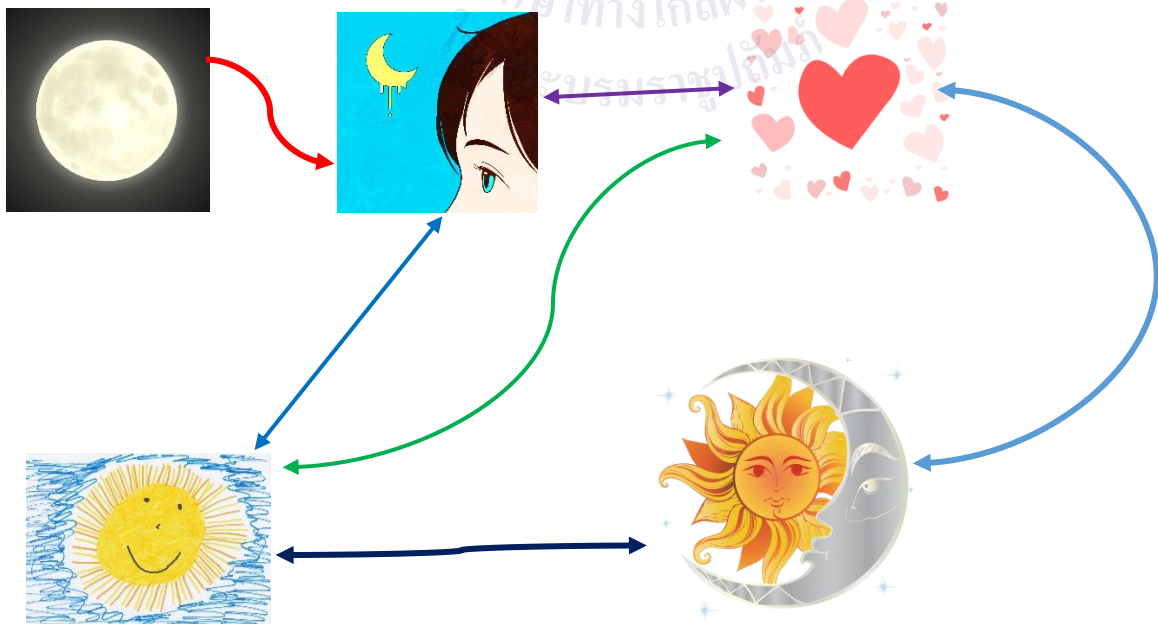
คำพ้องความหมาย

คือ คำที่มีความหมายซ้ำกันหรือเหมือนกัน คำศัพท์หนึ่งคำอาจจะมี ความหมายเหมือนกัน แต่ต่างกันที่การเขียนและการออกเสียง เนื่องมาจากภาษาไทยเป็นภาษาของเสียงดนตรี ภาษาของบทกลอน ซึ่งเป็นภาษาที่มีการบังคับใช้คำ และเป็นภาษาที่มีการใช้กับบุคคลแต่ละลำดับชั้นไม่เหมือนกัน อย่างเช่นศัพท์ที่ใช้กับพระมหากษัตริย์ พระภิกษุสงฆ์ ย่อมแตกต่างกับศัพท์หลายคำที่ไทยรับเอาคำในภาษาต่างประเทศมาใช้ ทำให้คำศัพท์ในภาษาไทยแตกออกไปได้หลายคำ เพื่อให้เหมาะกับกาลเทศะ

ตัวอย่างคำพ้องความหมาย

ลำดับ	คำ	คำที่มีความหมายเหมือนกัน
๑.	พระพุทธเจ้า	พระพุทธองค์ พุทธองค์ บรมครู พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไตรรัตน์ ตถาคต ชิน อรหัง ตริโลกนาถ
๒.	กษัตริย์	กษัตรา ขัตติยะ ขัตติยา บดินทร์ บพิตร นฤบดี ภูวไนย ภูมินทร์ราชา นฤบาล นฤเบศ
๓.	พ่อ	บิดา ชนก บิดร บิดุรงค์
๔.	แม่	มารดา มารดร ชนนี มาตุ มาตา
๕.	นักปราชญ์	ธีระ เขียว บัณฑิต ปราชญ์ เมธี
๖.	น้ำ/แม่น้ำ	คงคา วาริน ชลธี ชลธาร ธารา วารี ชล สิ้นธุ์ อุทก ชล ชลาลัย นที สาคร สมุทร
๗.	แผ่นดิน	พสุธา พิภพ ปฐพี หล้า ฐาตรี ฐรา ไผท ธรณี ภูมิ
๘.	ไฟ	เพลิง อัคคี
๙.	ภูเขา	บรรพต คีรี สิงขร ภูผา ภู

ลำดับ	คำ	คำที่มีความหมายเหมือนกัน
๑๐.	ป่า	ไพร พนา พงพี ป่าดงพงพี พง ดง พนา
๑๑.	ห้องฟ้า	เวหา อัมพร นภาลัย นภา ทิฆัมพร
๑๒.	พระอาทิตย์	ตะวัน ทินกร สุริยะ สุริยา ระวี รวี ระพี
๑๓.	พระจันทร์	จันทร์รา ศศิธร ดวงจันทร์ รัชนีกร แฉง บุษลิน เดือน ศศิ โสสม นิสากร
๑๔.	ผู้หญิง	กัลยา นารี สตรี บังอร ศรี กัญญา กานดา ดวงสมร
๑๕.	สวรรค์	สรวง สุราลัย สุขาวดี ไตรทิพย์
๑๖.	นางฟ้า	อัจฉรา เทวี อัปสร รัมภา เทพธิดา
๑๗.	เทวดา	เทวา อมร สุรารักษ์ เทวา เทวัญ แมน
๑๘.	ดอกไม้	มาลี ผกา บุปผา มาลา ผกา
๑๙.	ใจ	ฤทัย หฤทัย หทัย กมล มโน มน ฤดี ดวงใจ แด ดวงแด ดวงหทัย
๒๐.	คำพูด	ถ้อย วจี วาจา วจนะ วจนา พจนา พากย์

ใบบงานที่ ๘ เรื่อง รู้จักคำพ้องความหมาย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวิทยา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง คำพ้องความหมาย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนค้นคว้าคำพ้องความหมายจากคำที่กำหนดให้ ข้อละ ๒ คำ

๑. ผู้หญิง _____
๒. ดอกไม้ _____
๓. ดอกบัว _____
๔. ช้าง _____
๕. นก _____
๖. ทองคำ _____
๗. ยักษ์ _____
๘. ตาย _____
๙. งาม _____
๑๐. สวรรค์ _____

ชื่อ ..... สกฤ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การตอบคำถามจากการอ่าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง สนุกกับการเล่น
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น และเขียนสรุปความจากการอ่านจับใจความ
 เรื่อง “สนุกกับการเล่น”

๑. ตัวละครมีใครบ้างและเหตุการณ์เกิดขึ้นที่ไหน

---

๒. เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อไร และเกิดอะไรขึ้น

---

๓. บรรยายภาพเป็นอย่างไร

---

๔. บทสรุปของเหตุการณ์เป็นอย่างไร

---

๕. เขียนสรุปความจากการอ่านจับใจความเรื่อง “สนุกกับการเล่น”

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวรรณคดีไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ข้อความที่ใช้สื่อสารกันประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ **ข้อเท็จจริง** และ **ข้อคิดเห็น** การรู้จักแยกแยะว่าอะไรเป็นข้อเท็จจริง อะไรเป็นข้อคิดเห็น จะช่วยให้เราสามารถตัดสินใจ และแก้ปัญหาบางอย่างได้ ข้อคิดเห็นจะถูกต้องและน่าเชื่อถือเพียงใดขึ้นอยู่กับข้อมูลและ เหตุผลที่นำมาประกอบ

ข้อเท็จจริง หมายถึง ข้อความแห่งเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือเป็นอยู่ตามจริง ข้อความ หรือเหตุการณ์ที่ต้องวินิจฉัยว่าเท็จหรือจริง

ลักษณะของข้อเท็จจริง

๑. มีความเป็นไปได้
๒. มีความสมจริง
๓. มีหลักฐานเชื่อถือได้
๔. มีความสมเหตุสมผล

ข้อคิดเห็น หมายถึง ความเห็น ความรู้สึกนึกคิดของผู้ส่งสารที่แทรกอยู่ในเนื้อหา

ลักษณะข้อคิดเห็น

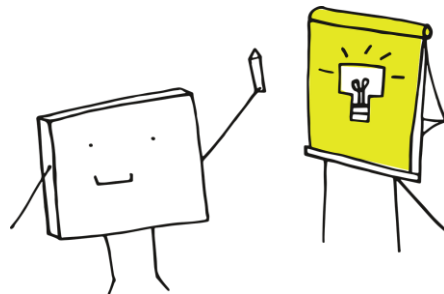
๑. เป็นข้อความที่แสดงความรู้สึก
๒. เป็นข้อความที่แสดงการคาดคะเน
๓. เป็นข้อความที่แสดงความเปรียบเทียบหรืออุปมาอุปไมย
๔. เป็นข้อความที่เป็นข้อเสนอแนะหรือเป็นความคิดของผู้พูดหรือผู้เขียน

ตัวอย่างการพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

กรมอนามัยทำการสำรวจคุณภาพแปรงสีฟัน พบว่าแปรงสีฟันในร้านสะดวกซื้อ และซูเปอร์มาร์เก็ตเกือบทั้งหมดผ่านเกณฑ์มาตรฐานวิชาการ แต่แปรงสีฟันที่จำหน่ายตามแหล่งค้าส่ง ตลาดนัด โดยเฉพาะที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเกือบครึ่งหนึ่งยังพบปัญหาขนแปรงแข็ง ปลายขนแปรงคม และขนแปรงหลุดร่วงง่าย การเลือกซื้อแปรงสีฟันราคาถูกจึงแนะนำให้มองหาสัญลักษณ์แปรงสีฟันติดดาวของกรมอนามัยควบคู่ไปกับการอ่านฉลากด้วย แม้ว่าแปรงสีฟันที่ดีจะช่วยให้ผู้ใช้มีสุขภาพช่องปากที่ดี แต่ต้องขึ้นอยู่กับวิธีแปรงฟันที่เหมาะสมและความถี่ในการแปรงฟันด้วย

ข้อ	ข้อความ	ข้อเท็จจริง	ข้อคิดเห็น
๑.	เราควรเลือกซื้อแปรงสีฟันจากร้านสะดวกซื้อ และซูเปอร์มาร์เก็ต		✓
๒.	แหล่งค้าส่งและตลาดนัดเป็นที่จำหน่ายแปรงสีฟันที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ	✓	
๓.	เราไม่ควรเลือกแปรงสีฟันราคาถูกเพราะจะทำให้ฟันผุ		✓
๔.	แปรงสีฟันดีช่วยให้สุขภาพช่องปากดี	✓	
๕.	แปรงสีฟันที่ได้มาตรฐานต้องมีฉลากและสัญลักษณ์แปรงสีฟันติดดาว	✓	

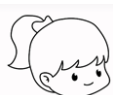

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ธรรมชาติวิทยา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง อ่านเรื่อง “สนุกกับการเล่น” และพิจารณาข้อความที่กำหนดให้และทำ
เครื่องหมายถูกลงในช่องข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น

ข้อ	ข้อความ	ข้อเท็จจริง	ข้อคิดเห็น
๑.	แทนรู้สึกเหมือนตัวเองเป็นหุ่นยนต์ผู้โดดเดี่ยว		
๒.	การนั่งอยู่หน้าจอนานเกินไปจะทำให้สายตาเสียก่อนวัยอันควร		
๓.	เด็ก ๆ ควรแบ่งเวลาให้คอมพิวเตอร์		
๔.	การออกกำลังกายกลางแจ้งให้พอเหมาะจะทำให้มีสุขภาพที่ดี		
๕.	แรงเหวี่ยงที่พอเหมาะจะทำให้ลูกข่างหมุนได้นานและเร็ว		
๖.	การเล่นเป่ากบต้องกายใจทั้งสั้นและยาว แรงและเบา เท่ากับเป็นการออกกำลังกายไปในตัว		
๗.	พ่อเป็นลูกชาวสวน		
๘.	ของเล่นไม่จำเป็นต้องซื้อหาด้วยราคาแพง เราควรคิดเองทำเองจากภูมิปัญญาของเรา		
๙.	แม่และเทียนออกไปซื้อของใช้สำหรับผู้หญิง		
๑๐.	แทนดัดแปลงของใช้ในบ้านคือแผ่นซีดีกับลูกปิงปองเป็นลูกข่าง		

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง วรรณคดีไทย

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. การคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด					☐
๒. การอ่านและเขียนสะกดคำ					☐
๓. การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว					☐
๔. การอ่าน คิด วิเคราะห์วรรณคดีไทย					☐
๕. การอ่านและเขียนคำพ้อง					☐
๖. การอ่านจับใจความสำคัญ					☐
๗. การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น					☐

๒. สิ่งที่ได้ฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ได้ฉันยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๔. สิ่งที่ได้ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐
เรื่อง ไฟรู้หลักภาษา

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง คำที่มีตัวการ์นต์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การันต์ฉันรักเธอ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำที่มีตัวการ์นต์

ตัวการ์นต์ คือพยัญชนะที่มีไม้ทัณฑฆาต (อ่านว่า ทัน - ทะ - คาด) ไม้ทัณฑฆาตนี้ กำกับอยู่ข้างบน เวลาอ่านไม่ต้องออกเสียงพยัญชนะตัวนั้น ซึ่งตัวการ์นต์อาจอยู่กลางคำหรือท้ายคำก็ได้

เหตุที่ต้องมีตัวการ์นต์ในภาษาไทยนั้น เพื่อต้องการรักษารูปศัพท์เดิมของคำที่เป็นภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาบาลี และภาษาสันสกฤตที่ไทยนำมาใช้ เนื่องจากคำเหล่านี้ออกเสียงยาก เมื่อเติมตัวการ์นต์แล้วจะทำให้ออกเสียงได้ง่ายขึ้น คำที่มีตัวการ์นต์มีลักษณะดังนี้

๑. ตัวการ์นต์อยู่ท้ายคำ เช่น

๑) ตัวการ์นต์ที่เป็นพยัญชนะตัวเดียว เช่น เสาร์ โทรทัศน์ รถยนต์ ทศกัณฐ์ พยางค์ เจตีย์ มัคคุเทศก์ วิพากษ์ วิจารณ์

๒) ตัวการ์นต์ที่เป็นพยัญชนะสองตัว เช่น จันท์ ภาพยนตร์ จันทน์ ภูมินทร์ ลายลักษณ์ อาคารพนธ์ วิทยาศาสตร์ กษัตริย์ กาสาวพัสตร์

๓) ตัวการ์นต์ที่เป็นพยัญชนะและสระ เช่น เผ่าพันธุ์ ศักดิ์ศรี ชลาสินธุ์ ประสิทธิ์

๒. ตัวการ์นต์ที่เป็นพยัญชนะอยู่กลางคำ เช่น

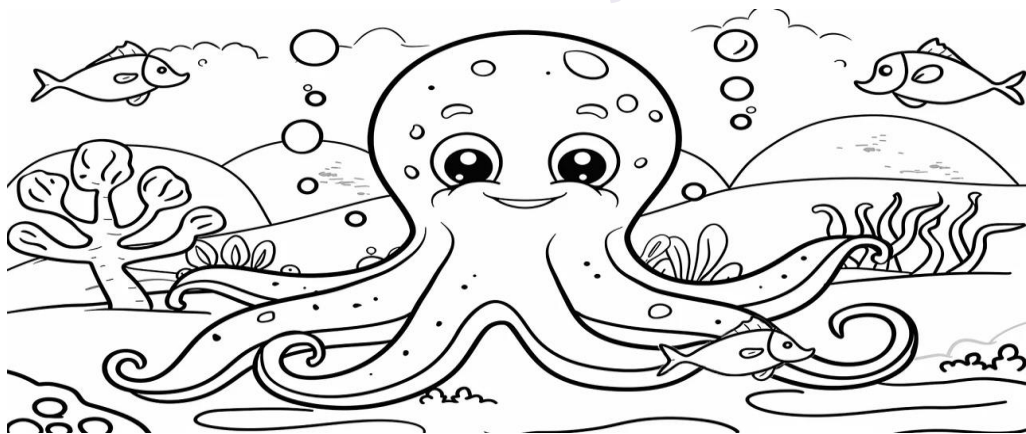
ชอล์ก สาส์น

ใบบงานที่ ๑ เรื่อง ตัวการ์นต์หรรษา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรือง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรือง การันต์ฉันรักเธอ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศีกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ใ้นักเรียนเติมตัวการ์นต์ใ้ถูกต้องจากคำที่กำหนดใ้ ๑๐ คำ

ข้อ	คำ	ข้อ	คำ
๑.	ภาพยน _____	๒.	เปรมปรี _____
๓.	สังสรร _____	๔.	เอกลัก _____
๕.	ลิสสิท _____	๖.	ปรากฏการ _____
๗.	คัก _____ สิท _____	๘.	โจท _____ เลข _____
๙.	อาจารย์ _____	๑๐.	อุปถัม _____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๒ เรื่อง อ่านคำที่มีการันต์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การันต์ฉันรักเธอ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำอ่านให้ถูกต้องจากคำที่กำหนดให้ ๑๐ คำ

ข้อ	คำ	คำอ่าน
๑.	สงกรานต์	อ่านว่า _____
๒.	โศกศัลย์	อ่านว่า _____
๓.	อนุรักษ์	อ่านว่า _____
๔.	อุทาหรณ์	อ่านว่า _____
๕.	บรรดาศักดิ์	อ่านว่า _____
๖.	กวีนิพนธ์	อ่านว่า _____
๗.	นักขัตฤกษ์	อ่านว่า _____
๘.	ชาติพันธุ์	อ่านว่า _____
๙.	กรรมสิทธิ์	อ่านว่า _____
๑๐.	กิตติมศักดิ์	อ่านว่า _____
ชื่อ .....สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่		

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คำนาม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง คำนาม
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำนาม

“ชนิดและหน้าที่ของคำ” จะช่วยให้เข้าใจโครงสร้างของประโยค และทำให้เข้าใจการสื่อความหมาย และสื่อสารได้ตามต้องการ เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนเรื่องหลักการใช้ภาษาไทย

แบ่งชนิดของคำออกเป็น ๑๒ ชนิด ได้แก่

- ๑) คำนาม
- ๒) คำสรรพนาม
- ๓) คำกริยา
- ๔) คำช่วยกริยา
- ๕) คำวิเศษณ์
- ๖) คำที่เกี่ยวกับจำนวน
- ๗) คำบอกกำหนด
- ๘) คำบุพบท
- ๙) คำเชื่อม
- ๑๐) คำลงท้าย
- ๑๑) คำอุทาน
- ๑๒) คำปฏิเสธ

๑. ความหมายของคำนาม

คำนาม เป็นคำที่หมายถึงบุคคล สัตว์ วัตถุ สิ่งของ สภาพธรรมชาติ สถานที่ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม คือรวมทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม คำนามทำหน้าที่เป็นส่วนหลักของนามวลี แบ่งคำนามออกเป็น ๔ ชนิดได้แก่

๑) **คำนามสามัญ** คือ นามที่ใช้เรียกสิ่งต่าง ๆ โดยทั่วไป ไม่ได้ระบุแน่นอนว่าเป็นสิ่งนี้ มีชื่อเรียกอย่างนี้ เช่น คน บ้าน ช้าง แมว อาหาร ฯลฯ

๒) **คำนามวิสามัญ** คือ คำที่เป็นชื่อตั้งขึ้นเฉพาะเรียกคำนามสามัญหนึ่ง ๆ เช่น สมชาย สมร เป็นชื่อเฉพาะคน

เจ้าแต้ม ย่าเหล ทองแดง เป็นชื่อเฉพาะของสุนัข เป็นต้น

๓) **คำลักษณนาม** คือ คำที่ใช้บอกลักษณะของคำนามหรือคำกริยา อาจปรากฏอยู่หน้าหรือหลังคำนามและอยู่ติดคำนาม เช่น

- ฝูงผึ้งเข้าจู่โจมศัตรูทันที
- ส่งงานให้ไบลี
- แก้อี้ ๑๐ ตัว
- บ้านหลังแรก (บอกลักษณะคำนาม)
- ขอกอดที (บอกลักษณะคำกริยา)

๔) **คำอาการนาม** คือ คำนามที่เกิดจากกระบวนการแปลงคำกริยาเป็นคำนาม โดยการเติมหน่วยคำ การ- หรือ ความ- นำหน้าคำกริยา คำอาการนามจะมีความหมายเป็นนามธรรมเสมอ เช่น การกิน การนอน ความดี ความรัก ฯลฯ

๒. หน้าทีของคำนาม

๑) ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค เช่น

- ประกอบชอบอ่านหนังสือ
- ตำรวจจับผู้ร้าย

๒) ทำหน้าที่เป็นกรรมหรือผู้ถูกกระทำ เช่น

- วารีนอ่านจดหมาย
- พ่อตีสุนัข

๓) ทำหน้าที่ขยายนาม เพื่อทำให้นามที่ถูกขยายชัดเจนขึ้น เช่น

- สมศรีเป็นข้าราชการครู
- นายสมศักดิ์ทนายความฟ้องนายปัญญาพ่อค้า

๔) ทำหน้าที่เป็นส่วนสมบูรณ์หรือส่วนเติมเต็ม เช่น

- ศรรามเป็น**ทหาร**
- เขาเป็น**ตำรวจ**แต่น้องสาวเป็น**พยาบาล**

๕) ใช้ตามหลังคำบุพบทหรือขยายกริยาให้ชัดเจนขึ้น เช่น

- คุณแม่ของ**เด็กหญิงสายฝน**เป็น**ครู**
- นักเรียนไป**โรงเรียน**

๖) ใช้บอกเวลาโดยขยายคำกริยาหรือคำนามอื่น เช่น

- คุณพ่อจะไปเชียงใหม่**วันเสาร์**
- เขาชอบมาตอน**กลางวัน**

๗) ใช้เป็นคำเรียกขานได้ เช่น

- **น้ำฝน**ช่วยหยิบปากกาให้**ครูทีซี**
- **ตำรวจ**ช่วยฉันด้วย

ใบบงานที่ ๓ เรื่อง รู้จัก คำนาม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง คำนาม
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทอ่านและจำแนกคำนามที่ขีดเส้นใต้ลงในตาราง

เมื่อพูดถึงคำว่า “โตราเอมอน” เด็ก ๆ หลายคนย่อมรู้จักเป็นอย่างดี การ์ตูนโตราเอมอน แต่งขึ้นโดย “ฟูจิโอะ ฟูจิโกะ” ซึ่งเป็นชาวญี่ปุ่น ได้รับการตีพิมพ์เป็นครั้งแรกเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๑๓ โดยสำนักพิมพ์ โชงะกุกัง และเป็นการ์ตูนที่มีการตีพิมพ์และ การแปล อย่างแพร่หลายไม่ต่ำกว่า ๑๐ ภาษา โตราเอมอนเป็นเรื่องราวของหุ่นยนต์แมวจากโลกอนาคต เพื่อกลับมาช่วยเหลือ โนบิตะ เด็กประถมจอมซี้แกล้งด้วย ของวิเศษ จากอนาคต ของวิเศษของโตราเอมอนมีหลาย ชิ้น ด้วยกัน เช่น คอปเตอร์ไม้ไผ่ ประตูดวิเศษหรือไทม์แมชีนที่นำทุกไปไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ทำให้ ผู้อ่าน มีความรู้สึก ร่วม สร้างจินตนาการและ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน

คำนามสามัญ	คำนามวิสามัญ	คำลักษณนาม	คำอาการนาม
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง เลือกคำนามที่สนใจจากเรื่องที้อ่านมาแต่งประโยคจำนวน ๑๐ คำ

ข้อ	คำ	ประโยค
๑.	_____	_____
๒.	_____	_____
๓.	_____	_____
๔.	_____	_____
๕.	_____	_____
๖.	_____	_____
๗.	_____	_____
๘.	_____	_____
๙.	_____	_____
๑๐.	_____	_____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คำสรรพนาม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง คำสรรพนาม
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำสรรพนาม

คำสรรพนาม หมายถึง คำที่ใช้แทนคำนามที่กล่าวถึงมาแล้ว เพื่อจะได้ไม่ต้องกล่าวคำนามนั้นซ้ำอีก เช่น คำว่า ฉัน เรา ดิฉัน กระผม คุณ ท่าน ใต้เท้า เขา มัน สิ่งใด ผู้ใด นี่ นั่น ใคร เป็นต้น

ตัวอย่าง

- คุณยายชอบแจกขนมให้เด็ก ๆ **คุณยาย**จึงเป็นที่รักของทุกคน
- **คุณยาย**ชอบแจกขนมให้เด็ก ๆ **ท่าน**จึงเป็นที่รักของทุกคน

จากตัวอย่างใช้สรรพนาม “ท่าน” แทน “คุณยาย” เพื่อไม่ต้องกล่าวคำว่า “คุณยาย” ซ้ำ

บุรุษสรรพนาม คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่กล่าวถึง (บุคคลที่ ๓) แบ่งเป็นชนิดย่อยได้ ๓ ชนิด คือ

สรรพนามบุรุษที่ ๑	สรรพนามบุรุษที่ ๒	สรรพนามบุรุษที่ ๓
ใช้แทนตัวผู้พูด เช่น ผม ฉัน ดิฉัน กระผม ข้าพเจ้า เรา ข้าพระพุทธเจ้า อาตมา หม่อมฉัน เก้ากระหม่อม	ใช้แทนผู้ฟัง หรือผู้ที่เราพูดด้วย เช่น คุณ เธอ ใต้เท้า ท่าน ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ฝ่าพระบาท พระคุณเจ้า	ใช้แทนผู้ที่กล่าวถึง เช่น เขา มัน ท่าน พระองค์

นักเรียนอ่านและสังเกตประโยคต่อไปนี้

ฉันชอบอ่านหนังสือในห้องสมุด	(ฉัน คือ สรรพนามบุรุษที่ ๑)
วันนี้เธอจะไปขายของไหม	(เธอ คือ สรรพนามบุรุษที่ ๒)
พอใจไม่สบาย เขาจึงไม่ได้มาโรงเรียน	(เขา คือ สรรพนามบุรุษที่ ๓)

หน้าที่ของคำสรรพนาม

- ๑) เป็นประธานของประโยค เช่น
  - เขาไปโรงเรียน
  - เธอทำดินสอตกอยู่บนพื้น
- ๒) ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค (ผู้ถูกกระทำ) เช่น
  - ครูจะตีเธอถ้าเธอไม่ทำการบ้าน
  - คุณแม่ตีมันทำไม
- ๓) ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มหรือส่วนสมบูรณ์ เช่น
  - กำนันคนใหม่ของตำบลนี้คือเขานั่นเอง
- ๔) ใช้เชื่อมประโยคในประโยคความซ้อน เช่น
  - ครูชมเชยนักเรียนที่ขยัน
- ๕) ทำหน้าที่ขยายนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรมของประโยค เพื่อเน้นการแสดงความรู้สึกของผู้พูด จะวางหลังคำนาม เช่น
  - คุณครูท่านไม่พอใจที่เราไม่ตั้งใจเรียน
  - ฉันแหวะไปเยี่ยมคุณปู่ท่านมา

ใบงานที่ ๔ เรื่อง คำสรรพนาม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง คำสรรพนาม
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง จงวิเคราะห์สรรพนามที่ขีดเส้นใต้จากประโยคให้ถูกต้อง

ตัวอย่าง กระผมต้องการพบคุณครูครับ

สรรพนามบุรุษที่ ๑

๑. เราพาพ่อแม่มาด้วย

๒. เธอเป็นมากกว่ารักเพราะเธอนั้นคือครึ่งชีวิต

๓. จากวันนั้นฉันก็มองโลกไม่เหมือนเดิม

๔. ท่านจะรับกาแฟหรือชาดีคะ

๕. คุณแม่ของฉันท่านชอบรับประทานผลไม้สด

๖. เรานำของขวัญไปให้เขาเถอะ

๗. มีอะไรให้อาตมาช่วย

๘. พวกผมขออนุญาตไปเล่นฟุตบอลครับ

๙. สุนัขตัวนี้มันชอบเห่าเสียงดัง

๑๐. คุณจะเข้าประชุมหรือเปล่า

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง คั่นว่าคำสรรพนามบุรุษที่ ๑ ๒ และ ๓ และแต่งประโยคให้ถูกต้อง

ข้อ	คำสรรพนาม	ประโยค
๑.	_____	_____
๒.	_____	_____
๓.	_____	_____
๔.	_____	_____
๕.	_____	_____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง คำกริยาและคำช่วยกริยา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คำกริยาและคำช่วยกริยา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๑. คำกริยา

คำกริยา คือคำที่เป็นส่วนหลักของกริยาวลี ซึ่งเป็นหัวใจของประโยค แบ่งคำกริยาไว้ ๒ ประเภท คือ กริยาที่มีหน่วยกรรมและกริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม ดังนี้

๑) คำกริยาที่มีหน่วยกรรม (สกรรมกริยา)

เป็นคำกริยาที่มีนามวลีตามหลัง ทำหน้าที่เป็นกรรมหรือผู้ถูกกระทำ เช่น

- ฉันทกินขนม	ขนม	เป็นกรรมของกริยา กิน
- พ่อฟังข่าว	ข่าว	เป็นกรรมของกริยา ฟัง
- น้องอ่านหนังสือ	หนังสือ	เป็นกรรมของกริยา อ่าน
- ชาวนาเกี่ยวข้าว	ข้าว	เป็นกรรมของกริยา เกี่ยว

๒) คำกริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม (อกรรมกริยา)

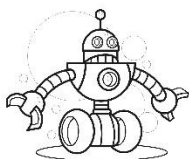
เป็นคำกริยาที่ไม่ต้องมีนามวลีทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม หน่วยเติมเต็ม หรือหน่วยเสริมความตามหลัง เช่น หัวเราะ ตก ชื่น ตาย ยืน เดิน เสียใจ ดีใจ วิตก กังวล เซ็ง สนุก ฯลฯ

- เด็กหัวเราะ	- ฝนตก
- เราเสียใจ	- วัลย์รุ่งเซ็ง

ลักษณะของคำกริยา

๑) คำกริยาบอกอาการ เช่น คาบ กิน เดิน นั่ง นอน ไหว้ ดู

๒) คำกริยาบอกสภาพ เช่น ฉลาด อ้วน ผอม สวย

หน้าที่ของคำกริยา

- ๑) ทำหน้าที่เป็นกริยาสำคัญของประโยค เช่น
คน**กิน**ข้าว นก**บิน**มาเป็นฝูง
- ๒) ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค เช่น **กิน**มากทำให้อ้วน
- ๓) ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค เช่น ฉันชอบ**เดิน**แอร์โรบิกตอนเช้า
- ๔) ทำหน้าที่ช่วยขยายกริยาสำคัญให้มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น
พี่คง**จะ**กลับบ้านเย็นนี้
- ๕) ทำหน้าที่ช่วยขยายคำนามให้เข้าใจเด่นชัดขึ้น เช่น
ฉันชอบกินกล้วย**เขียว**ฝัด

๒. คำช่วยกริยา

คำช่วยกริยา คือคำที่ไม่ใช่คำกริยาและไม่ปรากฏตามลำพัง แต่จะปรากฏร่วมกับคำกริยาและอยู่ข้างหน้าคำกริยาเสมอเพื่อบอกความหมายทางไวยากรณ์ของกริยา แบ่งคำช่วยกริยา ดังนี้

- ๑) แสดงความหมายบอกกาลว่าเป็นอดีตหรืออนาคต เช่น
  - หมอ**ได้**ผ่าเอาเนื้อร้ายออกหมดแล้ว (แสดงอดีต)
  - ฉัน**จะ**ไปหาเขาพรุ่งนี้ (แสดงอนาคต)
- ๒) แสดงความหมายว่าเกิดเหตุการณ์อยู่ในขณะใดขณะหนึ่ง เกิดเหตุการณ์เป็นประจำ หรือเหตุการณ์เพิ่งสิ้นสุดไป เช่น
  - ผม**กำลัง**อาบน้ำอยู่ เลยรับโทรศัพท์ไม่ได้ (แสดงเหตุการณ์ขณะใดขณะหนึ่ง)
  - เขามัก**ออก**ไปวิ่งทุกเย็น (แสดงเหตุการณ์ที่ทำเป็นประจำ)
  - นาฬิกา**เพิ่ง**ตาย (แสดงเหตุการณ์ที่เพิ่งสิ้นสุดไป)

๓) แสดงมาลาความคิดคะเน ขอร้อง บังคับ เช่น

- เย็นนี้ฝนคงตกแน่ (คาดคะเน)
- เขายังรับราชการอยู่มั้ง (คาดคะเน)
- คุณต้องคืนเงินผมให้ได้ (บังคับ)
- โปรดดสูบบุหรี่ในอาคาร (ขอร้อง)

๔) แสดงวาทกรรมว่าเป็นผู้รับการกระทำ เช่น

- รถเราถูกรถคันนั้นเฉี่ยวเอา
- เจ้าตูบโดนขัง

๕) คำช่วยกริยาบางคำมักใช้ร่วมกับคำว่า “ไม่” เพื่อบอกความปฏิเสธ เช่น

- เขาไม่คอยออกกำลังกาย
- เขาไม่สู้จะแข็งแรงเท่าไรหรอก

ใบงานที่ ๕ เรื่อง คำกริยาและคำช่วยกริยา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คำกริยาและคำช่วยกริยา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง จงวิเคราะห์คำกริยาและคำช่วยกริยาของประโยคที่กำหนดให้ถูกต้อง

ข้อ	ประโยค	คำกริยา		คำช่วยกริยา
		สกรรมกริยา	อกรรมกริยา	
ตัวอย่าง	แมวกำลังนอน	-	นอน	กำลัง
๑.	สิงโตกัดขวาง			
๒.	ฝนกำลังตก			
๓.	มาลีรดน้ำต้นไม้			
๔.	เด็กชายอันเตะฟุตบอล			
๕.	สมทรงกำลังอ่านหนังสือ			
๖.	มาลีกำลังดมดอกไม้			
๗.	อุมาพรตัดกระดาษ			
๘.	จิราพรจะทำอาหาร			
๙.	เกอร์และมินท์ดูหนัง			
๑๐.	อู๋มซื้อขนม			
๑๑.	นุ๊กเกอร์จะกินขนม			
๑๒.	กานดาคงกลับดึก			
๑๓.	สร้อยสนโดนชน			
๑๔.	นายโอกำลังขายผัก			
๑๕.	ครูธีระพลสอนหนังสือ			

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง คำวิเศษณ์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง คำวิเศษณ์
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์ เป็นคำที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายกริยา และเป็นส่วนหลักของวิเศษณ์วลี คำวิเศษณ์จึงเป็นส่วนประกอบของวิเศษณ์วลีมักปรากฏหลังหน่วยกริยา หากเป็นคำกริยา อกรรมหรือคำกริยาคุณศัพท์คำวิเศษณ์จะปรากฏหลังคำกริยาโดยตรง เช่น นกเขาบินสูง แต่หากเป็นคำกริยากรรมคำวิเศษณ์จะปรากฏหลังคำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยานั้น เช่น แม่เขาทำกับข้าวเก่ง เป็นต้น สถาบันภาษาไทย แบ่งคำวิเศษณ์ออกเป็น ๔ ชนิด ได้แก่

๑) คำวิเศษณ์สามัญ เป็นคำวิเศษณ์ที่ขยายคำกริยาโดยทั่วไป เช่น

- วันนี้รถติดจัง
- เขามาตรงเวลาที่เดียว
- นื่องนอนแล้ว
- แม่บ้านทำกับข้าวเอง

๒) คำวิเศษณ์ขยายเฉพาะ เป็นคำวิเศษณ์ที่ขยายคำกริยาคำใดคำหนึ่งโดยเฉพาะ คำวิเศษณ์ประเภทนี้จะแสดงลักษณะเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งของคำกริยา เช่น

- แดงแจ้
- เปียกซ้ก
- อ้วนตะลุกปุก
- กัดฟันกรอด ๆ

นอกเหนือจากนั้นบางสำนวนทำหน้าที่เดียวกับคำวิเศษณ์ จัดเป็นคำวิเศษณ์ด้วย เช่น

- พุดน้ำไหลไฟดับ
- ทำงานหามรุ่งหามค่ำ
- สิ้นเป็นเจ้าเข้า

๓) คำวิเศษณ์แสดงคำถาม เป็นคำวิเศษณ์ที่ใช้แสดงคำถามเกี่ยวกับการกระทำ ว่ากระทำไปเพราะเหตุผลอะไรหรือเพื่อวัตถุประสงค์อะไร กระทำลงไปเวลาใด กระทำไปลักษณะใด ได้แก่คำว่า ทำไม เหตุใด เพราะเหตุใด ไย ไฉน เมื่อไร อย่างไร ฯลฯ เช่น

- ทำไมสัตว์ป่าหลายชนิดจึงสูญพันธุ์ (ถามว่ากระทำไปเพราะเหตุใด)
- เครื่องบินจะลงเมื่อไร (ถามว่ากระทำลงไปเวลาใด)
- อุบัติเหตุเกิดขึ้นได้อย่างไร (ถามว่ากระทำไปลักษณะใด)

๔) คำวิเศษณ์บอกเวลา เป็นคำวิเศษณ์ที่ใช้เพื่อบ่งบอกเวลาที่เกิดเหตุการณ์หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่คำว่า กลางวัน กลางคืน ค่ำ ๆ เช้า ๆ พรุ่งนี้ มะรืนนี้ ตะกี้ ฯลฯ เช่น

- ค่ำ ๆ เราก็ติดต่อเขาได้ / เราติดต่อเขาได้ค่ำ ๆ
- ตะกี้ใครโทรศัพท์มา / ใครโทรศัพท์มาตะกี้

ใบงานที่ ๖ เรื่อง คำวิเศษณ์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง คำวิเศษณ์
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง จงวิเคราะห์คำวิเศษณ์ในประโยคและระบุประเภทของคำวิเศษณ์

ข้อ	ประโยค	คำวิเศษณ์	ประเภทของคำวิเศษณ์
ตัวอย่าง	เขาจะกลับมา <u>เมื่อไร</u>	เมื่อไร	คำวิเศษณ์แสดงคำถาม
๑.	วันนี้ทำงาน <u>เหนื่อย</u> จัง	_____	_____
๒.	พนักงานส่งของจะ <u>มา</u> สาย ๆ	_____	_____
๓.	สุนัข <u>เห่า</u> กระดุกเสียงดังกรออด ๆ	_____	_____
๔.	เธอ <u>สวม</u> กระโปรง <u>สี</u> แดง <u>แจ๋</u>	_____	_____
๕.	คุณแม่ <u>นั่ง</u> ดื่มน้ำ <u>เย็น</u> เอง	_____	_____
๖.	ฉันจะ <u>เข้า</u> บ้าน <u>ได้</u> อย่างไร	_____	_____
๗.	คน <u>สวน</u> ตาก <u>ฝน</u> จน <u>เปียก</u> ซ้ก	_____	_____
๘.	คำ ๆ นกจะ <u>บิน</u> กลับ <u>รัง</u>	_____	_____
๙.	แมว <u>อ้วน</u> ตะลุก <u>ปุก</u> ชอบ <u>กิน</u> ปลา <u>ทู</u>	_____	_____
๑๐.	ทำไม <u>แม่</u> บ้าน <u>ไม่</u> มา <u>ทำงาน</u>	_____	_____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง คำเกี่ยวกับจำนวนและคำบอกกำหนด
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คำเกี่ยวกับจำนวนและคำบอกกำหนด
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำที่เกี่ยวกับจำนวน

คำที่เกี่ยวกับจำนวน แบ่งเป็น ๔ ชนิดย่อย ได้แก่ คำบอกจำนวน คำบอกลำดับ คำหน้าจำนวน และคำหลังจำนวน

๑) คำบอกจำนวน คือคำที่มีความหมายถึงจำนวน เช่น ๑ ๒ ๓ ฯลฯ ทุกหลาย ก็ บาง ครั้ง ฯลฯ มักปรากฏหน้าคำลักษณนาม หน้าคำนาม หรือหลังคำกริยาที่ต้องเติมเต็ม ตัวอย่างเช่น

- เราจะซื้อหนังสือ ๒ เล่ม
- สามพรานอาสาล่าช้างที่ตกมัน
- ๑๓ ทหารเสือออกรบด้วยกัน ตาย ๗ รอด ๖

๒) คำบอกลำดับ คือคำที่แสดงลำดับ ได้แก่ คำบอกจำนวนประเภทตัวเลขที่ปรากฏกับคำว่า ที่ เช่น ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม ฯลฯ และคำว่า หนึ่ง (ออกเสียงว่า นึ่ง) เดี่ยว แรก สุดท้าย หน้า หลัง กลาง ที่ไหน บัวย รังท้าย

๓) คำหน้าจำนวน คือคำที่ปรากฏอยู่หน้าคำบอกจำนวน และมักมีคำลักษณนามตาม คำหน้าจำนวนจะขยายความหมายของคำบอกจำนวนอีกทีหนึ่ง เช่น อีก สัก ตั้ง ทั้ง เพียง ประมาณ เกือบ ราว เกือบ ๆ ราว ๆ กว่า ฯลฯ

- เราจะซื้อเสื้ออีก ๒ ตัว
- สมฤทัยมีลูกตั้ง ๔ คน

๔) คำหลังจำนวน คือคำที่ปรากฏอยู่หลังคำบอกจำนวน อาจปรากฏอยู่หน้าหลังหลังคำลักษณนามก็ได้ เช่น กว่า เศษ พอดี ถ้วน เป็นต้น

- มีคนมาชุมนุมพันกว่าคน
- เขาต้องการซื้อผ้าสามหลาเศษ
- ไก่ตัวนี้หนัก ๒ กิโลพอดี
- เราต้องจ่ายค่าน้ำประปา ๕๐๐ บาทถ้วน

คำบอกกำหนด

คำบอกกำหนด คือคำขยายนามที่อยู่ในตำแหน่งสุดท้ายในนามวลี แบ่งเป็น ๒ ชนิดย่อย ได้แก่

๑) **คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ** คือคำขยายนามเพื่อกำหนดชี้เฉพาะว่าคำนามนั้น อยู่ใกล้หรือไกล คำบอกกำหนดจะเป็นคำที่อยู่ตำแหน่งสุดท้ายของนามวลีเสมอ มีจำนวน ๘ คำ ได้แก่ **นี่ นั่น โน่น อยู่นั้น** และ **นี้ นั้น โน่น อยู่นั้น**

- นิยาย**นี้**ใครเป็นคนแต่ง
- เสื้อ**นั้น**ยังไม่ได้ซัก
- ต้นไม้**นั้น**มีอีกาอยู่เยอะ
- เสื้อ**ตัวโน้น**ราคาแพง

๒) **คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ** คือคำขยายนามที่ไม่ระบุระยะใกล้ไกล และไม่ระบุแน่ชัดหรือเจาะจงว่าเป็นผู้ใด ชื่นใด ตัวใด เป็นต้น เช่น **อื่น อื่น ๆ นานา ต่าง ๆ ต่าง ๆ นานา ไต ไหน**

- รถ**อื่น**เข้าอู่หมด / รถคัน**อื่น**เข้าอู่หมด
- ของ**อื่น ๆ** มีคนจองแล้วทั้งนั้น / ของ**ชิ้นอื่น ๆ** มีคนจองหมดแล้ว

ทั้งนั้น

ใบงานที่ ๗ เรื่อง วิเคราะห์คำเกี่ยวกับจำนวนและคำบอกกำหนด
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คำเกี่ยวกับจำนวนและคำบอกกำหนด
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง จงวิเคราะห์ “คำเกี่ยวกับจำนวน” และ “คำบอกกำหนด” ในประโยค

ตัวอย่าง เลือกตัวโน้นราคาแพง

คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ

๑. แม่ขอซื้อผักอีก ๒ อย่าง

๒. น้องชายสอบได้ลำดับที่สาม

๓. ละครเรื่องนี้สนุกมาก

๔. นายพราน ๒ คนออกล่าสัตว์ป่า

๕. ค่าไฟเดือนนี้หนึ่งพันบาทถ้วน

๖. พ่อกลับบ้านตรงเวลาพอดี

๗. รถคันนี้สีแดง

๘. เขาเป็นลูกคนเดียว

๙. ของชิ้นอื่น ๆ มีคนจองหมดแล้ว

๑๐. บ้านหลังนั้นอยู่ไกลโรงเรียนตั้งหลายกิโล

ชื่อ ..... สกฤ ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง คำประสม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง คำประสม
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำประสม

คำประสม คือ คำที่สร้างจากคำมูลตั้งแต่สองคำขึ้นไป เกิดเป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่ แต่ยังมีเค้าของความหมายเดิม ส่วนมากมักเป็นการประสมคำระหว่างคำไทยกับคำไทย แต่อาจมีคำประสมบางคำที่ประสมระหว่างคำไทยกับคำภาษาอื่น

ลักษณะสำคัญของคำประสม

๑. เกิดจากคำมูลตั้งแต่สองคำขึ้นไปมาประสมกัน แล้วเกิดความหมายใหม่แต่ยังมีเค้าความหมายเดิมอยู่ เช่น

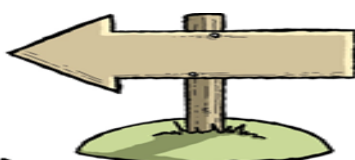
ลูกน้ำ หมายถึง ลูกของยุง
 ลูก หมายถึง บุตร
 น้ำ หมายถึง ของเหลว

พ่อตา หมายถึง พ่อของภรรยา
 พ่อ หมายถึง สามีมารแม่
 ตา หมายถึง พ่อของแม่

๒. สามารถแยกเป็นคำ ๆ ได้ และคำที่แยกได้แต่ละคำมีความหมายต่างกัน เมื่อนำมารวมกันความหมายต่างจากคำเดิม เช่น

คอ หมายถึง ส่วนร่างกายที่ต่อศีรษะกับตัว
 ห่าน หมายถึง ชื่อนกจำพวกเป็ด คอยาว
 คอห่าน หมายถึง ส่วนของโถส้วม

แม่ หมายถึง หญิงผู้ให้กำเนิด
 บ้าน หมายถึง ที่อยู่อาศัย
 แม่บ้าน หมายถึง หญิงผู้จัดการงานในบ้าน

๓. คำที่มาประสมกันจะเป็นคำมูลในภาษาใดก็ได้ เช่น

เข็มทิศ (ไทย + สันสกฤต)	รถเก๋ง (บาลี + จีน)
ห้องโชว์ (ไทย + อังกฤษ)	ราชวัง (บาลี + ไทย)

๔. ประสมที่เกิดจากคำมูล ซึ่งมีลักษณะเป็นการย่อคำหลาย ๆ คำ ส่วนมากมักจะขึ้นต้นด้วยคำว่า นัก ชาว ช่าง หมอ ผู้ ของ เครื่อง (หนังสือบรรทัดฐานภาษาไทย เรียกว่า คำประसान) เช่น

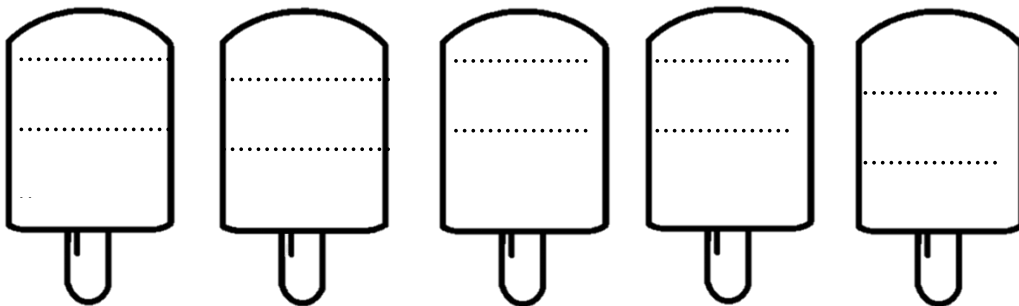
นัก	นักร้อง	นักเขียน	นักเรียน
ชาว	ชาวบ้าน	ชาวเมือง	ชาวนา
ช่าง	ช่างไม้	ช่างเสริมสวย	ช่างไฟฟ้า
หมอ	หมอดู	หมอความ	หมอผี
ผู้	ผู้ใหญ่	ผู้ดี	ผู้อำนวยการ
ของ	ของใช้	ของไหว้	ของเล่น
เครื่อง	เครื่องหมาย	เครื่องบิน	เครื่องมือ
ที่	ที่นอน	ที่ดิน	ที่เขียบุหรี

ใบงานที่ ๘ เรื่อง คำประสมน่ารู้ยูโหนเอ่ย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง คำประสม
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนค้นหาคำประสมในตารางแล้วนำมาเขียนให้ถูกต้อง

พ	อ	เ	ร	ว	พ	ไ	ป	ว	ด	จ	บ	แ	ม	พ
ต้	นุ	พ	เ	จ	ด	พ	น	ย	เ	ต	น	เ	อ	ง
ช	บ	ร	ส	พ	โ	ท	น	ห	ว	ห	ก	ล	ง	กั
เ	า	ะ	ถ	ส	า	น	ป	ห	ว	า	น	เ	ย	น
ย	ล	ค	ะ	พ	ต	ไ	ด	ภ	ด	ถ	ด	ร	น	ส
น	ด	แ	ง	อ	พ	บ	ลู	ก	เ	ลี	อ	ง	ส	า
ภ	พ	ที	ล	บ	า	น	ว	น	ส	า	มี	เ	ค	ด
ค	ข	น	ร	า	ล	ค	เ	ร	ภ	ค	ใ	อ	ว	น
เ	ร	ค	พ	น	น	เ	เ	ต	า	รี	ด	ผ	อ	ม
ต	ถ	พ	ไ	ต้	ส	ก	ม	พ	เ	ส	า	ร	ส	เ
ะ	ไ	ฤ	พ	น	บ	ง	ม	ด	ก	า	ร	ล	ม	อ
รี	พ	ง	ค	ฐ	น	ก	ด	ก	ดี	ใ	ค	ร	มุ	า
ท	พ	สุ	น	ข	ไ	ดี	ท	ร	า	ย	ค	น	ติ	ส
น	ค	า	ร	ม	ก	ล	ว	ย	แ	ข	ก	โ	ต	ร
อิ	น	ท	รี	ย	โ	ท	เ	ไ	พ	ไ	ห	ม	ม	า

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การแต่งประโยค
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การแต่งประโยค (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การแต่งประโยค

๑. ความหมายของประโยค

ประโยค คือ หน่วยทางภาษาที่ประกอบด้วยคำหรือคำหลายคำเรียงต่อกัน กรณีที่เป็นคำหลายคำเรียงต่อกัน คำเหล่านั้นต้องมีความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์กันอย่างไรอย่างหนึ่ง ประโยคเป็นหน่วยทางภาษาที่สื่อความได้ว่าเกิดอะไรขึ้น หรืออะไรมีสภาพเป็นอย่างไร โดยทั่วไปประโยคมีส่วนประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ นามวลีกับกริยาวลี ประโยคอาจมีเพียงกริยาวลีเพียงอย่างเดียวก็ได้ แต่จะมีเพียงนามวลีไม่ได้

๒. นามวลี

นามวลี เป็นวลีที่มีค่านามเป็นคำหลักของวลี เช่น แมวบนเสื่อ บ้านริมน้ำ น้องฉันเอง
 สุนัขสีขาว

๓. กริยาวลี

กริยาวลี เป็นวลีที่มีคำกริยาเป็นคำหลักของวลี เช่น กินข้าว กระโดดขึ้นลง ดื่มนม
 นอนหลับ

๔. ส่วนประกอบของประโยค

นามวลี	กริยาวลี
สุนัข	เห่า
สุนัขสีขาว	เห่าเสียงดัง
น้อง	นอนหลับ
น้องของฉัน	นอนหลับสนิท

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การวิเคราะห์ประโยค
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การแต่งประโยค (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาประโยคที่กำหนดและวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค
 โดยเขียนลงในตาราง

ประโยค คือ _____

ส่วนประกอบของประโยค คือ _____ และ _____

ข้อ	ประโยค	นามวลี	กริยาวลี
๑.	แมวกินปลาตัวใหญ่		
๒.	นกพิราบบินไปมา		
๓.	ลมพายุพัดแรง		
๔.	ฉันอ่านนิทานอีสป		
๕.	พี่ของนิตดูรายการโทรทัศน์		
๖.	กล้วยตากแห้งมะลิไว้หลังบ้าน		
๗.	นกตัวอ้วนจิกหนอน		
๘.	ม้าวิ่งเร็ว		
๙.	พี่เตะฟุตบอล		
๑๐.	ต้นไม้ล้มทับถนน		

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง ประโยคพาเพลิน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การแต่งประโยค (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนนำคำที่กำหนดให้มาเรียงให้เป็นประโยค และวิเคราะห์
 โครงสร้างลงในตารางให้ถูกต้อง

ข้อ	คำที่กำหนด	ประโยค	ส่วนประกอบของประโยค	
			นามวลี	กริยาวลี
๑)	สมาชิก หลายคน มี ของเรา บ้าน	_____	_____	_____
๒)	นกเขา ปลา ใหญ่ กิน	_____	_____	_____
๓)	ห้องสมุด อ่าน สุดา หนังสือ ที่	_____	_____	_____
๔)	ชั้น หยิบ มา พ่อ ตัก น้ำ	_____	_____	_____
๕)	เหยาะ ๆ วิ่ง คน นี้ นักกีฬา	_____	_____	_____

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคโดยใช้คำที่กำหนด

- ๑) อุทกภัย _____
- ๒) บ้านเรือน _____
- ๓) หนังสือ _____
- ๔) คอมพิวเตอร์ _____
- ๕) ดอกบัว _____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง อ่านสนุกปลูกความคิด
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง หนูเออยจะบอกให้
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น และเขียนสรุปความจากการอ่านจับใจความ
 เรื่อง “หนูเออยจะบอกให้”

๑. นักเรียนมีวิธีการเอาชนะ “จิตมืด” อย่างไร

---

๒. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับคำกล่าวที่ว่า “ไม่เฉพาะผู้หญิงเท่านั้นที่มีภัย ผู้ชายก็
 อาจถูกจับไปทำมิดีมิร้ายได้เช่นเดียวกัน”

---

๓. นักเรียนมีข้อสังเกตลักษณะของบุคคลที่อาจเป็นอันตรายได้จากอะไรหรือวิธีใดได้บ้าง

---

๔. นักเรียนมีวิธีการปฏิบัติตนอย่างไรบ้าง จึงจะปลอดภัยจากการถูกล่อลวงหรือกระทำผิดมี
ร้าย

---

๕. เขียนสรุปความจากการอ่านจับใจความ เรื่อง “หนูเออยจะบอกให้”

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การเขียนบันทึกความรู้
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนบันทึกความรู้
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การเขียนบันทึกความรู้ เป็นการเขียนบันทึกเรื่องราวจากการอ่านหนังสือ หรือจากการดูหรือฟังสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นความรู้ที่ควรจำ เพื่อเป็นการเตือนความจำหรือใช้อ้างอิงในวันข้างหน้า

๑. หัวข้อที่ควรเขียนบันทึกความรู้

- ๑.๑ ชื่อเรื่อง
- ๑.๒ เนื้อหาที่ได้จากการค้นคว้า โดยสรุป
- ๑.๓ ชื่อผู้เขียนบันทึก
- ๑.๔ หนังสือที่นำมาค้นคว้า โดยระบุชื่อหนังสือ ผู้แต่ง โรงพิมพ์ ปีที่พิมพ์ หรือจากการดูหรือฟังใคร เมื่อใด

๒. วิธีการเขียนบันทึกความรู้

- ๒.๑ อ่าน ฟัง หรือดูเรื่องให้เข้าใจ
- ๒.๒ ตั้งคำถามและตอบคำถามให้ได้ว่า อ่าน ฟัง หรือดูเรื่องอะไร เรื่องนั้นเป็นอย่างไร และมีการลำดับเรื่องราวอย่างไร เป็นต้น
- ๒.๓ นำคำตอบมาเรียบเรียง แล้วเขียนจดบันทึกเป็นเรื่องราว
- ๒.๔ สรุปใจความสำคัญให้ครบถ้วน

๓. ประโยชน์ของการเขียนบันทึกความรู้

- ๓.๑ ช่วยเตือนความจำหรือทบทวนความรู้
- ๓.๒ ให้ความรู้แก่ผู้อ่านหรือผู้ที่พบเห็น
- ๓.๓ นำมาเป็นข้อมูลอ้างอิงหรือข้อมูลหลักฐานได้

๔. ตัวอย่างการเขียนบันทึกความรู้จากเรื่องที่อ่าน

ทำไมต้องฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ารอบสะดือ

แต่เดิม สถานเสาวภารักษาโรคพิษสุนัขบ้าด้วยการฉีดวัคซีนที่ทำจากไขสันหลัง กระจาย ต่อมาเปลี่ยนเป็นสมองสัตว์โดยเฉพาะสมองแกะและหนูทดลองวัคซีนชนิดนี้ได้รับการคิดค้นมาเพื่อใช้ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง โดยต้องฉีดถึง ๑๔-๒๑ เข็ม ดังนั้นบริเวณที่จะฉีดจะต้องมีพื้นที่มากและไม่เกิดการอักเสบได้ง่าย พื้นที่หน้าท้องรอบสะดือจึงเป็นบริเวณที่เหมาะสมที่สุดในการฉีดวัคซีน แต่วัคซีนที่ทำจากสมองสัตว์ ทำให้หลายคนมีอาการแพ้อย่างรุนแรง จึงมีการคิดค้นวัคซีนขึ้นใหม่ โดยทำจากเซลล์เพาะเลี้ยง ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงและไม่ทำให้เกิดอาการแพ้ใช้วิธีฉีดเข้ากล้ามเนื้อที่หัวไหล่ และฉีดเพียง ๕ เข็มเท่านั้น

สถานเสาวภาเลิกใช้วัคซีนที่ฉีดรอบสะดือมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๓๕ กระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้โรงพยาบาลทั่วประเทศใช้เฉพาะวัคซีนที่ทำจากเซลล์เพาะเลี้ยงเท่านั้น เพราะฉะนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นมาในประเทศไทยจะไม่มีใครถูกฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าที่รอบสะดืออีก

ที่มา : ๑๐๘ ของคำถาม เล่ม ๗

ตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่อง

๑. เรื่องที่อ่านมีชื่อเรื่องว่าอย่างไร

= ทำไมต้องฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ารอบสะดือ

๒. เรื่องที่อ่านเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร

= การรักษาโรคพิษสุนัขบ้า

๓. เพราะเหตุใด จึงต้องฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ารอบสะดือ

= เพราะเป็นบริเวณที่มีพื้นที่มากและไม่เกิดการอักเสบได้ง่าย

๔. ปัจจุบันยังมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ารอบสะดืออยู่หรือไม่ เพราะเหตุใด

= ไม่มี เพราะมีการคิดค้นวัคซีนขึ้นมาใหม่ ใช้ฉีดเข้ากล้ามเนื้อที่หัวไหล่แทน

เรียบเรียงคำตอบและจดบันทึก

เรื่อง ทำไมต้องฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ารอบสะดือเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรักษาโรคพิษสุนัขบ้า ซึ่งสาเหตุที่ต้องฉีดวัคซีนรอบสะดือ เพราะเป็นบริเวณที่มีพื้นที่มากและไม่เกิดอาการอักเสบได้ง่าย แต่ปัจจุบันไม่มีการฉีดวัคซีนรอบสะดือแล้ว เพราะได้มีการคิดค้นวัคซีนขึ้นมาใหม่ ใช้ฉีดเข้าที่กล้ามเนื้อที่หัวไหล่แทน

ผู้บันทึก ด.ช. วิเชียร เขียนดี

จาก ๑๐๘ ซองคำถาม เล่ม ๗

บทอ่าน เรื่อง มัตถรวม! ประโยชน์ของอะโวคาโด ผลไม้ที่สายสุขภาพไม่ควรพลาด!
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนบันทึกความรู้
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

มัตถรวม! ประโยชน์ของอะโวคาโด ผลไม้ที่สายสุขภาพไม่ควรพลาด!

อะโวคาโด หรือที่มักเรียกกันว่า “เนยธรรมชาติ” ได้รับความนิยมอย่างมากในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เนื่องจากประโยชน์ของอะโวคาโด ดีต่อสุขภาพมากมาย ผลไม้ชนิดนี้ไม่เพียงแต่อร่อยเท่านั้น แต่ยังเต็มไปด้วยสารอาหารที่จำเป็นต่อการทำงานของร่างกายหลายอย่าง ในบทความนี้ จะพาทุกท่านไปดูประโยชน์ของอะโวคาโด ที่หลายคนอาจไม่เคยรู้มาก่อน!

อะโวคาโดเป็นแหล่งพลังงานของไขมันไม่อิ่มตัวเชิงเดี่ยว ซึ่งถือเป็นไขมันที่ดีต่อสุขภาพที่ลดระดับคอเลสเตอรอลที่ไม่ดี จึงช่วยลดความเสี่ยงต่อโรคหัวใจและหลอดเลือดได้ อีกทั้งอะโวคาโดยังเป็นแหล่งโพแทสเซียมที่ดีเยี่ยม ซึ่งเป็นแร่ธาตุที่มีบทบาทสำคัญในการควบคุมความดันโลหิต นอกจากนี้ ประโยชน์ของอะโวคาโด ยังมีอีกมากมาย ดังนี้

๑. ช่วยลดน้ำหนัก อะโวคาโดเป็นผลไม้ที่มีไฟเบอร์สูง แต่มีคาร์โบไฮเดรตและน้ำตาลในปริมาณต่ำ มีกรดโอเลอิกที่ช่วยกระตุ้นสมองให้อิ่มเร็ว ไม่หิวบ่อย อีกทั้งยังช่วยลดไขมันไม่ดีในเลือดให้ลดลง จึงส่งผลให้น้ำหนักลงได้

๒. โปรตีนสูง โปรตีนในอะโวคาโดนั้นเป็นโปรตีนที่ย่อยง่าย ช่วยให้ขับถ่ายได้ดีจึงไม่ทำให้ท้องผูก จึงเกี่ยวข้องกับการช่วยลดน้ำหนัก

๓. ลดความเสี่ยงโรคหัวใจ หากรับประทานอะโวคาโดอย่างเป็นประจำ ก็จะช่วยลดไขมันที่ไม่ดี และคอเลสเตอรอลในเลือด ซึ่งช่วยให้ไม่เกิดไขมันสะสมในเส้นเลือด ช่วยลดความเสี่ยงในการเป็นโรคหัวใจ และหัวใจตีบ

๔. ลดน้ำตาล อะโวคาโดเป็นผลไม้ที่มีน้ำตาลต่ำ การรับประทานช่วยควบคุมและลดระดับน้ำตาลในเลือด

๕. ป้องกันโรคปากนกกระจอก และลดอาการเห็บขา อะโวคาโดนั้นมีวิตามินบี ที่ช่วยลดการอักเสบให้กับร่างกายทั้งภายนอกและภายใน การทานอะโวคาโดเป็นประจำ จึงช่วยลดความเสี่ยงในการเป็นโรคปากนกกระจอก และลดอาการเห็บขาได้

๖. บำรุงสายตา อะโวคาโดจะมีวิตามินเอ ช่วยในการบำรุงสายตาให้สุขภาพตาดี

๗. ต้านสารอนุมูลอิสระ ในอะโวคาโดนั้นมีสารต้านอนุมูลอิสระ เป็นตัวช่วยปกป้อง เซลล์ต่าง ๆ ภายในร่างกายไม่ให้ถูกทำลายจากมลพิษรอบตัวทั้งภายในและภายนอก

๘. ป้องกันหวัด อะโวคาโดมีวิตามินซี ที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ร่างกาย เมื่อร่างกาย แข็งแรงก็ลดโอกาสการเป็นหวัดได้มาก

๙. คงความเยาว์วัย ในยุคสมัยนี้ อะโวคาโดถูกนำมาพัฒนาเป็นหนึ่งในส่วนผสมของ ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวพรรณมากมาย เพราะมีการค้นพบว่า อะโวคาโดสามารถช่วยลดริ้วรอย แห่งวัย

๑๐. บำรุงผิวและเส้นผม อะโวคาโดมีไขมันดีที่สามารถสกัดออกมาเป็นส่วนผสมใน ผลิตภัณฑ์บำรุงเส้นผมและผิวพรรณได้ โดยมีคุณสมบัติให้ความชุ่มชื้นแก่เส้นผมและผิว

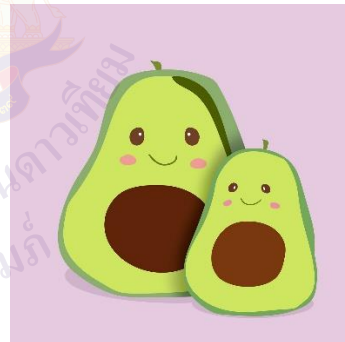
อะโวคาโดมีสารบางอย่าง ที่สามารถก่อให้เกิดอาการแพ้ได้ โดยเฉพาะอะโวคาโดผล ดิบ มีสารอันตราย เช่น ก่อให้เกิดอาการคัน ผื่นแดงขึ้น ปากบวม อาการหนักสุดคือ หายใจ ติดขัด หายใจลำบาก แคลอรีสูง แม้ว่าอะโวคาโดจะช่วยลดน้ำหนักได้ แต่การกินต่อเนื่องใน ปริมาณที่ไม่เหมาะสม จะทำให้ร่างกายได้รับพลังงานที่มากเกินไปจนความจำเป็น จะกลายเป็น น้ำหนักขึ้นแทนได้ สารแทนนินสูง ที่มีคุณสมบัติยับยั้งการเน่าเปื่อยของอาหารในกระเพาะ ซึ่งถ้าหากกินเข้าไปในปริมาณที่มาก อาจส่งผลให้ท้องผูกได้ สำหรับผู้ที่มีปัญหาเรื่องท้องผูก ควรรับประทานอะโวคาโดที่สุกพอดี เป็นผลไม้ที่มีฤทธิ์ต้าน การแข็งตัวของเลือด ดังนั้นผู้ที่ รักษาโรคหัวใจด้วยการกินยาต้านการแข็งตัวของเลือด จึงควรระมัดระวังในการกินอะโวคา โด หรือควรมีการปรึกษาแพทย์ก่อนการกิน

ในปัจจุบันกระแสการรักสุขภาพ เข้ามาส่งผลต่อการใช้ชีวิต ไลฟ์สไตล์ หรือแม้แต่ เรื่องของอาหารการกิน ดังนั้น ความอ่อนโยนประสงค์ของ อะโวคาโด จึงมีบทบาทมากใน อาหารเพื่อสุขภาพ และโดดเด่นในด้านอาหารเรียกน้ำย่อย ซึ่งสามารถนำมาใช้สร้างสรรค์ เมนูอาหารที่อร่อยและมีคุณค่าทางโภชนาการได้หลากหลาย บทความนี้จึงขอแนะนำอาหาร เรียกน้ำย่อย ยอดนิยมที่ทำจากอะโวคาโดอย่างหนึ่งคือ อะโวคาโดครีมกับพิซซ่าชิป เพียงแค่

ป่นอะโวคาโด ถั่วชิกพี กระเทียม น้ำมันมะนาว และน้ำมันมะกอกจนเนียนเป็นเนื้อครีม อะโวคาโดช่วยเติมเต็มคุณค่าทางโภชนาการของถั่วชิกพี ทำให้ได้รสชาติที่กลมกล่อมและ น่าพึงพอใจ เสิร์ฟพร้อมแผ่นแป้งพิตต้าชิปกรอบเพื่อความกรอบอร่อย เต็มไปด้วย สารอาหารจาก อะโวคาโด ซึ่งเป็นแหล่งไขมันและไฟเบอร์ที่ดีต่อสุขภาพ อีกทั้งเมนูสุขภาพนี้ ยังช่วยเพิ่มความแปลกใหม่ให้กับอาหารเรียกน้ำย่อยแบบเดิม ๆ อีกด้วย

ประโยชน์ของอะโวคาโดมีมากมายและดีต่อสุขภาพเป็นอย่างมาก รสชาติดีเยี่ยม มีคุณค่าทางสารอาหารครบถ้วน ไม่ว่าจะกินเปล่า ๆ หรือนำไปประกอบอาหารในเมนูอื่น ๆ ก็ดีทั้งนั้น แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าอะโวคาโดจะมีประโยชน์มาก แต่ข้อควรระวังก็มีไม่ใช่น้อย ดังนั้นการควบคุมการกินให้อยู่ในระดับที่พอดีนั้นสำคัญมาก เพราะหากกินอย่างไม่เหมาะสมจะกลายเป็นโทษต่อร่างกายได้

ที่มา : <https://allwellhealthcare.com/benefits-of-avocado/>

ใบงานที่ ๑๒ เรื่อง สนุกอ่านสำราญเขียน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนบันทึกความรู้
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง อ่านเรื่อง “มัดรวม! ประโยชน์ของอะโวคาโด ผลไม้ที่สายสุขภาพไม่ควรพลาด!”
 แล้วปฏิบัติตามกิจกรรมการอ่าน SQ4R พร้อมทั้งบันทึกคำตอบลงในใบงาน

คำถาม

๑. _____
 ๒. _____

บันทึกความรู้

_____

_____

_____

_____

ใจความสำคัญ

_____

_____

_____

_____

ผู้บันทึก _____
 ชื่อเรื่อง _____
 ที่มา _____

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ใฝ่รู้หลักภาษา

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. การอ่านและเขียนคำที่มีตัวการ์นต์					☐
๒. การอ่าน คิด วิเคราะห์เรื่องชนิดและหน้าที่ของคำ					☐
๓. การวิเคราะห์คำและการสร้างคำประสม					☐
๔. การแต่งประโยคเพื่อการสื่อสาร					☐
๕. การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น					☐
๖. การอ่านจับใจความและแสดงความคิดเห็น					☐
๗. การสื่อสารผ่านการเขียนบันทึกความรู้					☐

๒. สิ่งที่ได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๔. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑
เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์

ใบงานที่ ๑ เรื่อง เทียวเมืองพระร่วง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เทียวเมืองพระร่วง (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนความหมายของคำศัพท์ต่อไปนี้

๑. ครองราชย์ หมายถึง _____
๒. เถลิง หมายถึง _____
๓. บวงสรวง หมายถึง _____
๔. สโมสร หมายถึง _____
๕. อีสริยยศ หมายถึง _____
๖. ทนาย หมายถึง _____
๗. มัคคุเทศก์ หมายถึง _____
๘. ภูบาล หมายถึง _____
๙. เสนา หมายถึง _____
๑๐. พรหมจรรย์ หมายถึง _____

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง ตอบคำถามจากการอ่านเรื่อง “เที่ยวเมืองพระร่วง” ให้ถูกต้อง

๑. วันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ตรงกับวันที่ _____ เดือน _____

๒. ผู้พระราชทานพิมพ์พระพุทธรูปเรื่องพระร่วง คือ _____

๓. วันพ่อขุนรามคำแหงมหาราชจัดขึ้นเพื่อ _____

๔. คำว่า “โอโยทาน” เป็นคำที่มาจาก _____

๕. อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยอยู่ที่จังหวัด _____

๖. ขอมดำดิน คือ _____

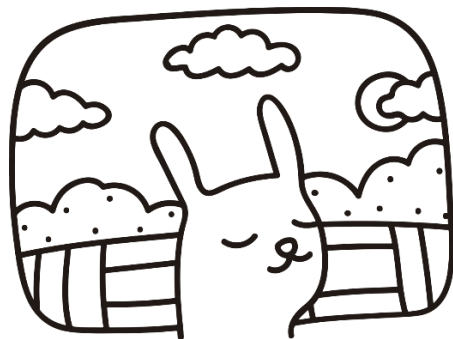
๗. คำว่า “พระร่วง” เป็นชื่อเรียกของ _____

๘. “พระร่วง” เป็นพ่อเมือง _____ และ “ท้าวพันธุ” ครองเมือง _____

๙. พระร่วงทรงผนวชที่วัด _____ ปัจจุบันอยู่ที่จังหวัด _____

๑๐. มหาราชครูเสนาว่าให้รวมเมือง _____ กับเมือง _____ เพื่อรวมกันให้เป็น

ปึกแผ่นและให้ _____ ขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์สุโขทัย

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๒ เรื่อง สรุปรูปข้อคิด พินิจวรรณกรรม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เทียบเมืองพระร่วง (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจากการอ่านเรื่อง “*เทียบเมืองพระร่วง*”

๑. เมื่ออ่านเรื่องนี้จบแล้ว นักเรียนมีความคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของคนไทยในการช่วยรักษาและพัฒนาชาติอย่างไร (๕ คะแนน)

---

๒. ถ้าหากคนในชาติขาดความสามัคคีปรองดองกัน นักเรียนคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้น ลองแสดงความคิดเห็น (๕ คะแนน)

---

๓. ให้นักเรียนเลือกบทประพันธ์ที่มีความประทับใจ และให้ข้อคิดเกี่ยวกับความรักชาติ พร้อมอธิบายว่าได้ข้อคิดอะไร จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร (๕ คะแนน)

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การท่องจำบทอาขยาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ไทยรวมกำลังตั้งมั่น
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

บทอาขยาน คือ บทท่องจำ การเล่า การสวด เรื่อง นิทาน ซึ่งเป็นการท่องจำข้อความหรือคำประพันธ์ที่ชอบบทร้อยกรองที่ไพเราะ โดยอาจตัดตอนมาจากหนังสือ วรรณคดีเพื่อให้ผู้ท่องจำได้ และเห็นความงามของบทร้อยกรองทั้งในด้านวรรณศิลป์ การใช้ภาษา เนื้อหา และวิธีการประพันธ์ สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการแต่ง บทร้อยกรองหรือนำไปใช้เป็นข้อมูลในการอ้างอิงในการพูดและการเขียนได้เป็นอย่างดี

๑. หลักการท่องจำบทอาขยาน

การท่องบทอาขยานส่วนใหญ่เป็นการท่องออกเสียง คือ ผู้ท่องเปล่งเสียงออกมาดัง ๆ ในขณะที่ใช้สายตากวาดไปตามตัวอักษร ยึดหลักการออกเสียงเหมือนหลักการอ่านทั่วไป เพื่อให้การออกเสียงมีประสิทธิภาพควรฝึกฝน ดังนี้

๑. ฝึกเปล่งเสียงให้ดังพอประมาณ ไม่ตะโกน ควรบังคับเสียง เน้นเสียงปรับระดับเสียงสูง - ต่ำ ให้สอดคล้องกับจังหวะลีลา ท่วงทำนอง และความหมายของเนื้อหาที่อ่าน

๒. ท่องด้วยเสียงที่ชัดเจน แจ่มใส ไพเราะ มีกระแสเสียงเดียว ไม่แตกพร่า เปล่งเสียงจากลำคอโดยตรงด้วยความมั่นใจ

๓. ท่องออกเสียงให้ถูกอักขรวิธีหรือความนิยม และต้องเข้าใจเนื้อหาของบทอาขยานนี้ก่อน

๔. ออกเสียง ร ล คำควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจน

๕. ท่องให้ถูกจังหวะและวรรคตอน

๖. ท่องให้ได้อารมณ์และความรู้สึกตามเนื้อหา

๒. การท่องบทอาขยานเป็นทำนองเสนาะ

การท่องบทอาขยานเป็นทำนองเสนาะช่วยให้บทอาขยานนั้นมีความไพเราะ ผู้ท่อง เกิดความสนใจจดจำบทอาขยานได้ดี และสนุกสนานยิ่งขึ้น การฝึกอ่านทำนองเสนาะมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ท่องเป็นร้อยแก้วธรรมดาให้ถูกต้องชัดเจน ตามอักขรวิธีก่อน ทั้ง ร ล ตัวควบกล้ำ อ่านออกเสียงให้ตรงตามเสียงวรรณยุกต์
๒. ท่องให้ถูกจังหวะวรรคตอน การอ่านผิดวรรคตอนทำให้เสียความ
๓. ท่องให้สัมผัสคล้องจองกันเพื่อความไพเราะ
๔. ท่องให้ถูกทำนองและลีลาของคำประพันธ์แต่ละชนิด คำประพันธ์แต่ละชนิดจะมีบังคับจำนวนคำสัมผัส หรือคำเอก คำโท แตกต่างกัน การอ่านทำนองเสนาะจึงต้องอ่านให้ถูกท่วงทำนองและลีลาของคำประพันธ์แต่ละชนิด
๕. ท่องโดยใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อหาและอ่านพยางค์สุดท้ายของวรรคด้วยการทอดเสียง แล้วปล่อยให้หางเสียงผวนขึ้นจุ่มก

๓. การแบ่งวรรคตอนของกลอนสุภาพ (กลอนแปด)

วิธีการอ่านทำนองเสนาะจากคำประพันธ์

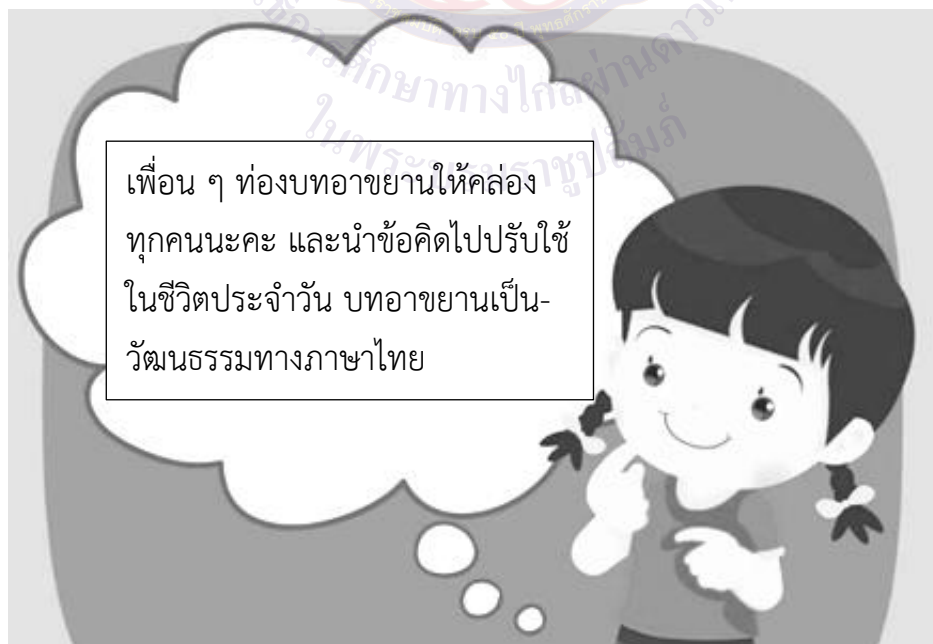
กลอนสุภาพ นิยมอ่านเสียงสูง ๒ วรรค และเสียงต่ำ ๒ วรรค

การแบ่งจังหวะวรรคในการอ่านมี ดังนี้

กลอนแปด	วรรคละ ๗ คำ	อ่าน	๒/๒/๓	๐๐/๐๐/๐๐๐
กลอนแปด	วรรคละ ๘ คำ	อ่าน	๓/๒/๓	๐๐๐/๐๐/๐๐๐
กลอนแปด	วรรคละ ๙ คำ	อ่าน	๓/๓/๓	๐๐๐/๐๐๐/๐๐๐

๔. ประโยชน์และคุณค่าของการท่องบทอาขยาน

๑. ฝึกความจำ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะมนุษย์ต้องอาศัยความจำ เพื่อเป็นเครื่องมือในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์
๒. เป็นการฝึกวินัย เพราะการจะท่องให้จำได้ต้องมีวินัย หมั่นฝึก หมั่นท่อง อยู่เสมอ
๓. เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
๔. อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ทางด้านภาษาให้คงอยู่ตลอดไป
๕. ได้รับคติสอนใจจากบทคำประพันธ์ต่าง ๆ ที่ท่อง
๖. ทำให้เป็นคนอารมณ์ดีจากความงามของบทประพันธ์ที่ท่อง
๗. เพื่อตระหนักในคุณค่าของภาษาไทยและซาบซึ้งในความไพเราะของบทร้อยกรอง
๘. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของกวีไทย
๙. เพื่อเป็นพื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์
๑๐. เพื่อใช้เป็นสื่อถ่ายทอดคุณธรรมจริยธรรม และนำข้อคิดที่เป็นประโยชน์ไปใช้

ใบงานที่ ๓ เรื่อง แบ่งแนววรรณคดีตอน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ไทยรวมกำลังตั้งมั่น
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทอาขยาน เรื่อง ไทยรวมกำลังตั้งมั่น และทำเครื่องหมาย /
 เพื่อแบ่งวรรคตอนในการอ่านให้ถูกต้อง

ไทยรวมกำลังตั้งมั่น

<p>ไทยรวมกำลังตั้งมั่น ถึงแม้ว่าศัตรูผู้มีแรง ขอแต่เพียงไทยเราอย่าผลาญญาติ ไทยอย่ามุ่งร้ายทำลายไทย ให้นานาภาษาเขานิยม ช่วยกันบำรุงความรุ่งเรือง ช่วยกันเต็มใจไฝ่ผดุง ให้อยู่จนสิ้นดินฟ้า</p>	<p>จะสามารถป้องกันชั้นแข็ง มายุทธ์แย่งก็จะปลาทไป ร่วมชาติร่วมจิตเป็นข้อใหญ่ จงพร้อมใจพร้อมกำลังระวังเมือง ชมเกียรติยศฟูเฟื่อง ให้ชื่อไทยกระเดื่องทั่วโลกา บำรุงทั้งชาติศาสนา วัฒนาเถิดไทย, ไชโย!</p>
---	---

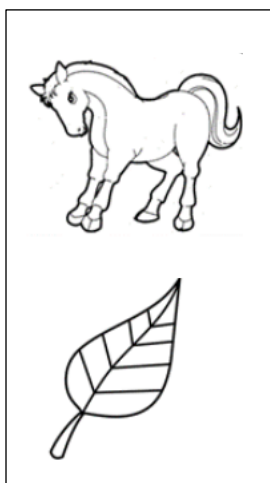
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คำสัมผัส
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เข้าใจเสียงสัมผัส
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำสัมผัส หมายถึง ลักษณะบังคับของคำที่ใช้ในการแต่งคำประพันธ์ที่มีเสียงคล้องจองกัน คำสัมผัสแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

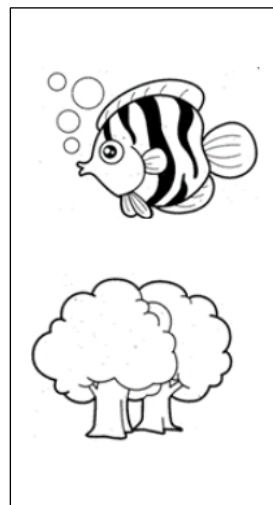
๑. สัมผัสสระ คือ คำที่มีเสียงสระเดียวกันสัมผัสกันหรือถ้าเป็นคำที่มีตัวสะกดจะต้องมีตัวสะกดในมาตราเดียวกัน เช่น

คำสัมผัสสระที่ไม่มีตัวสะกด	คำสัมผัสสระที่มีตัวสะกด
กา - ขา	ดาว - สาว
ไป - ใจ	ทุกข์ - สุข
ตัว - บัว	กาล - ขาน
ปลา - หา	กด - บด
ดู - หู	เตย - เลย

๒. สัมผัสพยัญชนะ คือ คำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดียวกันสัมผัสกันแต่ไม่จำเป็นต้องมีสระและตัวสะกดเดียวกันก็ได้ เช่น

คำสัมผัสพยัญชนะ
เพลิน - เพลง
ข้าว - ของ
ม้า - เมือง
บึง - บัว
จาก - จร

<p>ใบงานที่ ๔ เรื่อง คำสัมผัสฝึกหัดใช้</p> <p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์</p> <p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เข้าใจเสียงสัมผัส</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔</p>

คำชี้แจง ให้เขียนคำสัมผัสสระและสัมผัสพยัญชนะจากบทร้อยกรองที่กำหนดให้

๑. เมื่อความรู้ยอดเยี่ยมสูงเทียมเมฆ แต่คุณธรรมต่ำเฉกยอดหญ้า
 อาจเสกสร้างมิจฉาสารพัน ด้วยจิตอันไร้อายในโลกา

สัมผัสสระ	สัมผัสพยัญชนะ
_____ _____ _____ _____	_____ _____ _____ _____

๒. แม้คุณธรรมสูงเยี่ยมถึงเทียมเมฆ แต่ความรู้ต่ำเฉกเพียงยอดหญ้า
 ย่อมเป็นเหยื่อทรชนจนอุรา ด้วยปัญญาอ่อนด้อยน่าน้อยใจ

สัมผัสสระ	สัมผัสพยัญชนะ
_____ _____ _____ _____	_____ _____ _____ _____

๓. หากความรู้สูงล้ำคุณธรรมเลิศ แสนประเสริฐกอบกิจวินิจฉัย
 จะพัฒนาประชากรราษฎร์ทั้งชาติไทย ต้องฝึกไว้ความรู้คู่คุณธรรม

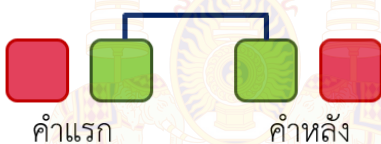
สัมผัสสระ	สัมผัสพยัญชนะ
_____ _____ _____ _____	_____ _____ _____ _____

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คำคล้องจอง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ฝึกหัดคำคล้องจอง
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำคล้องจอง

คำคล้องจอง คือ คำที่มีเสียงคล้องจองกัน เป็นคำที่ประสมสระเดียวกันไม่มีตัวสะกดเหมือนกัน ถ้าเป็นคำที่มีตัวสะกดจะต้องสะกดในมาตราเดียวกัน แต่พยัญชนะต้นต่างกัน อาจมีเสียงวรรณยุกต์ต่างกันได้ คำคล้องจองแบ่งออกเป็น

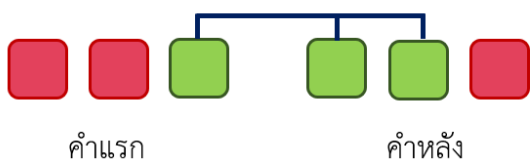
๑) คำคล้องจอง ๒ พยางค์ พยางค์ท้ายของคำแรกคล้องจองกับพยางค์แรกของคำหลัง และในคำต่อ ๆ ไป พยางค์ท้ายของคำสุดท้ายคล้องจองกับพยางค์หน้าของคำต่อ ๆ ไป เรื่อย ๆ ดังแผนผัง

ตัวอย่างคำคล้องจอง ๒ พยางค์

- เด็กไทย ใฝ่เรียน เขียนอ่าน สานฝัน ปันสุข
- คนดี มีสุข ปลุกใจ ใฝ่รู้ สู้งาน

๒) คำคล้องจอง ๓ พยางค์ คำหรือกลุ่มคำ ๓ พยางค์ โดยพยางค์ท้ายของคำหรือกลุ่มคำแรกคล้องจองกับพยางค์ที่ ๑ หรือ ๒ ของคำหรือกลุ่มคำหลัง พยางค์ท้ายของคำหรือกลุ่มคำสุดท้ายก็จะคล้องจองกับพยางค์หน้าของคำหรือกลุ่มคำต่อ ๆ ไป

ตัวอย่างคำคล้องจอง ๓ พยางค์

- คนใจดี มีมากมาย - ต่อความยาว สาวความยืด
- ฝนสั่งฟ้า ปลาสั่งหนอง

ใบงานที่ ๕ เรื่อง รู้จักคำนำมาคล้องจอง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ฝึกหัดคำคล้องจอง
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้เขียนคำคล้องจอง ๒ พยางค์ และคำคล้องจอง ๓ พยางค์ต่อจากคำที่กำหนด

๑.	 ต้นไม้		 .....
๒.		 วาดเขียน	 .....
๓.	 ตะไคร้		 .....
๔.	 ฝูงปลา		 .....

๕.			 ตัดหญ้า .....
๖.	ดอกดาวเรือง	.....	.....
๗.	ไปโรงเรียน	.....	.....
๘.	ห้องฟ้าสวย	.....	.....
๙.	ขนมไทย	.....	.....
๑๐.	ขยันเรียน	.....	.....

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การแต่งคำขวัญ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ประลองคำขวัญ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำขวัญ

คำขวัญ คือ ถ้อยคำที่แต่งขึ้นเพื่อเตือนใจ ชักจูงใจ มักเป็นคำปลอบขวัญหรือปลุกใจ ให้เชื่อมั่นให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของสิ่งที่กล่าวถึง มักเป็นถ้อยคำที่สัมผัสคล้องจอง คำขวัญจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้เตือนใจ ชักชวน จูงใจคนในสังคมให้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ

องค์ประกอบของคำขวัญ

๑. ความมุ่งหมายหรือแนวคิด
๒. ข้อความหรือเนื้อหา
๓. ศิลปะแห่งการใช้ถ้อยคำ

ลักษณะของคำขวัญที่ดี

๑. มีเจตนาที่ดี ต่อผู้ฟัง ผู้ปฏิบัติหรือผลประโยชน์ของส่วนรวม เช่น คำขวัญเชิญชวนงดการสูบบุหรี่ คำขวัญเชิญชวนให้ประหยัดน้ำ
๒. มีเป้าหมายชัดเจนเพียงเป้าหมายเดียว เช่น เพื่อให้เคารพกฎจราจร หรือเพื่อให้ช่วยรักษาความสะอาดของถนน
๓. มีเนื้อหาครอบคลุมเป้าหมาย
๔. ไพเราะ สัมผัสคล้องจอง มีพลังโน้มน้าวใจผู้ฟังให้จำและปฏิบัติตาม

การเขียนคำขวัญ มีเขียน 3 แบบ

๑. เขียนแบบคำคล้องจอง คือ การเขียนที่ใช้สระเดียวกัน หรือคำสัมผัสเดียวกัน
๒. เขียนคำขวัญแบบร้อยกรอง คือ การเขียนคำตามแบบบังคับ ของคำประพันธ์ชนิดนั้น ๆ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน
๓. เขียนคำขวัญแบบร้อยแก้ว คือการเขียนที่เรียบเรียงขึ้นอย่างไร้ไพเราะ โดยไม่มีข้อบังคับในเรื่องการสัมผัส เอก โท เขียนง่าย

หลักการเขียนคำขวัญ

๑. ใช้ถ้อยคำสั้น กระชับรัด มีความหมายลึกซึ้ง ใช้คำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป แต่ไม่ควรเกิน ๑๖ คำ แบ่งเป็นวรรคได้ตั้งแต่ ๑-๔ วรรค
๒. เขียนให้ตรงจุดมุ่งหมาย แสดงความคิดของเราในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างชัดเจน หรือที่เรียกว่ามีใจความสำคัญเพียงอย่างเดียวว่าจะให้ผู้ฟังคิดหรือปฏิบัติเรื่องอะไร
๓. มีการจัดแบ่งจังหวะของคำที่สม่่าเสมอ ทำให้สามารถจดจำได้ง่าย
๔. มีการเล่นคำ การเล่นเสียงสัมผัส และการใช้คำซ้ำ มีพลังโน้มน้าวใจ
๕. เป็นคำตักเตือนหรือแนะนำให้ปฏิบัติในทางที่ดี
๖. ต้องรู้ว่ากลุ่มผู้ใช้คำขวัญเป็นคนกลุ่มใด หากเป็นคำขวัญสำหรับเด็กต้องเขียนให้
ง่ายกว่าคำขวัญผู้ใหญ่
๗. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน

- สุรยาเสพติดเป็นภัยต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม
- ปลอดภัยเพื่อชีวิต ทุกขณะจิตอย่าประมาท
- เลิกสูบบุหรี่เลิกเสพในวันนี้ เพื่อชีวิตที่ดีในวันหน้า
- มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ คู่คุณธรรม
- มีคุณธรรมนำใจ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง หลีกเลียงอบายมุข
- รักษาเวลา รักษาหน้าที่ ชีวิตจะดี ถ้าคุณมีวินัย
- ประเทศไทยจะรุ่งเรือง ถ้าพลเมืองไม่พึ่งยาเสพติด
- หนังสือคือมิตร สื่อความคิดให้ก้าวไกล
- ไม่มีท่านเราอด ไม่มีรถท่านเดิน
- อดทน ขยัน ประหยัด คือ คุณสมบัติของเด็กไทย
- ยึดมั่นประชาธิปไตย ร่วมใจพัฒนา รักษาสิ่งแวดล้อม
- เรียนรู้ตลอดชีวิต คิดอย่างสร้างสรรค์ ก้าวทันเทคโนโลยี

ใบงานที่ ๖ เรื่อง ประลองคำขวัญ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ประลองคำขวัญ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

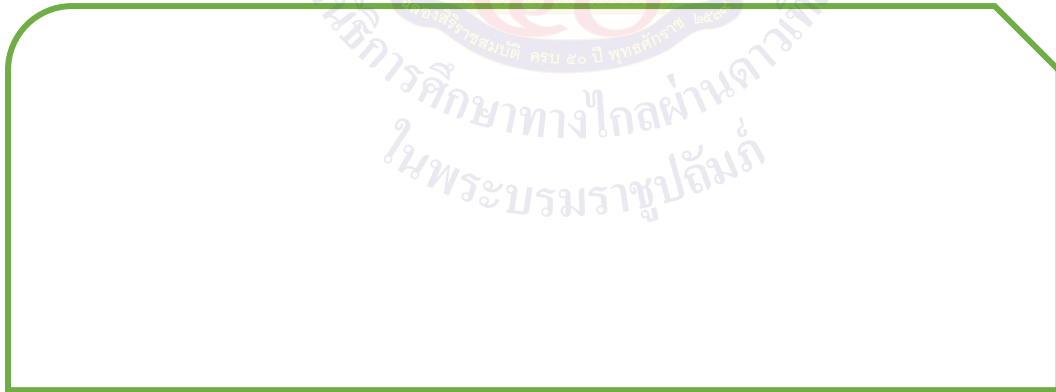
คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งคำขวัญต่อจากข้อความที่กำหนดให้มีใจความสมบูรณ์
 และวาดภาพประกอบให้สอดคล้องกัน

๑. สิ่งแวดล้อมจะสวยสดใส .....

.....

.....

๒. เด็กขยัน หมั่นศึกษา .....

.....

.....

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง กลอนสี่
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง สร้างสรรค์กลอนสี่ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

กลอนสี่

กลอนสี่เป็นคำประพันธ์ประเภทกลอนใน ๑ บท มี ๒ บาท ๑ บาท มี ๒ วรรค วรรคละ ๔ คำ กลอน ๔ ตามหลักฐานทางวรรณคดีไทยกลอนสี่ที่เก่าที่สุดพบในมหาชาติคำหลวง กัณฑ์มหาพน (สมัยอยุธยา) แต่ต่อมาไม่ปรากฏในวรรณคดีไทยมากนัก มักแทรกอยู่ตามกลอนบทละครต่าง ๆ

คณะของกลอนสี่

กลอนสี่ ๑ วรรค มี ๔ คำ
 กลอนสี่ ๔ วรรค เรียกว่า ๑ บท
 กลอนสี่ ๒ วรรค เรียกว่า ๑ บาท
 กลอนสี่ ๒ บาท เรียกว่า ๑ บท

ฉันทลักษณ์ของกลอนสี่

สัมผัสบังคับของกลอนสี่มี ๔ แห่งดังนี้

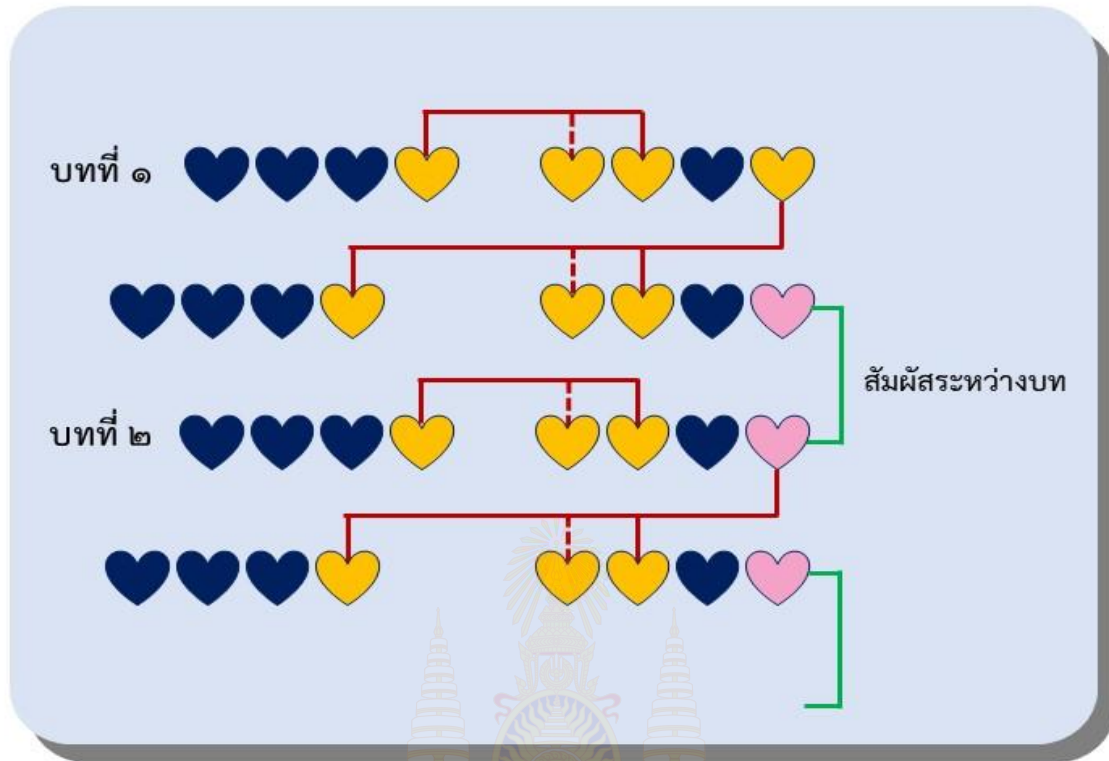
๑. คำสุดท้ายวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๑ หรือ ๒ ของวรรคที่ ๒
๒. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓
๓. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ สัมผัสกับคำที่ ๑ หรือ ๒ ของวรรคที่ ๔
๔. คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ ของบทที่ ๑ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒

ของบทถัดไป

แผนผังกลอนสี่

ตัวอย่างกลอนสี่

ดวงจันทร์วันเพ็ญ   ลอยเด่นบนฟ้า
 แสงนวลเย็นตา   พาให้ไผ่ฝัน
 ชักชวนเพื่อนยา   มาเล่นร่วมกัน
 เด็กน้อยสุขสันต์   บ้านเทิงเรใจ

ใบงานที่ ๗ เรื่อง ร้อยกรองสี่คำ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง สร้างสรรค์กลอนสี่ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นำคำที่กำหนดเติมในช่องว่างให้ต้องตรงตามฉันทลักษณ์กลอนสี่

๑.

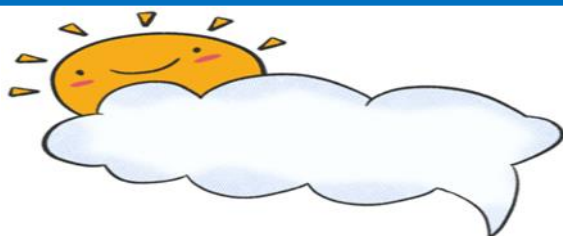
เขียน	เรียน	รู้
ลูกศิษย์รักครู		ต้อง _____ พากเพียร
รักอ่านรัก _____		เล่า _____ วิชา

๒.

ใจ	มี	ไหว
วันแม่ปีนี้		ลูก _____ ของให้
มะลิแทน _____		ลูก _____ แทนคุณ

๓.

เผา	ป่า	เผา	เล่า
ต้นไม้มีค่า		ถ้า _____ ถูก _____	
เมืองไทยนั้น _____		อับ _____ ตรอมตรม	

๔.

ชบา	ตา	สม
ลำดวนชวนชม	สวय _____	จริงหนา
มะลิ _____	งาม _____	จริงเอย

๕.

รักษา	พนา	เขา	ค่า
ป่าไม้ขุน _____	ลำเนา _____		
ทุกสิ่งมี _____	_____ ให้ดี		

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังกลอนสี่ให้ถูกต้อง (๕ คะแนน)

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๘ เรื่อง จิกซอว์ต่อกลอนสี่
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง สร้างสรรค์กลอนสี่ (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งกลอนสี่จำนวน ๒ บทให้สอดคล้องกับภาพจิกซอว์

หัวข้อ

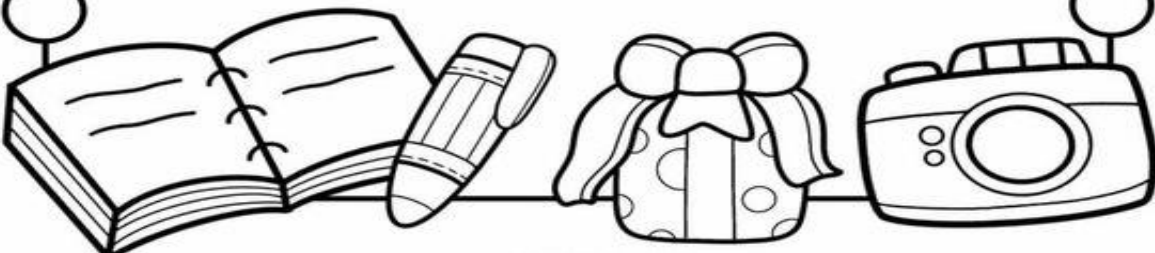

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การอ่านจับใจความ “คนดีศรีโรงเรียน”
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คนดีศรีโรงเรียน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ตั้งคำถาม ตอบคำถาม และเขียนสรุปความจากการอ่านจับใจความ
เรื่อง “คนดีศรีโรงเรียน”

คำถามที่ฉันอยากรู้

คำตอบที่ฉันค้นคว้าได้

เขียนสรุปใจความสำคัญ

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง คุณค่าคำประพันธ์

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. การอ่านจับใจความวรรณคดีไทย					☐
๒. การตีความและการคิดเชื่อมโยงวรรณคดีไทย					☐
๓. การเขียนสรุปความและข้อคิดจากการอ่าน					☐
๔. การอ่านเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมในบทเรียน					☐
๕. การอ่านและท่องจำบทอาขยาน					☐
๖. การเขียนสื่อสารด้วยคำขวัญ					☐
๗. การเขียนสื่อสารด้วยบทร้อยกรอง					☐

๒. สิ่งที่ดีฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....
 .....

๓. สิ่งที่ดีฉันยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....
 .....

๔. สิ่งที่ดีฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....
 .....

แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ประจำ : กลางภาค ปลายภาค หน่วยการเรียนรู้ที่.....

สิ่งหนึ่งที่ฉันได้เรียนรู้จากการเรียนวิชานี้ในกลางภาคเรียน คือ .....

.....
.....

สิ่งที่ฉันชอบ / ทำได้ดี .....

.....
.....

สิ่งที่ฉันอยากจะบอกคุณครู คือ .....

.....
.....

สิ่งที่ฉันควรปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น คือ .....

.....
.....

ฉันน่าจะเรียนรู้ได้ดีกว่านี้หาก .....

.....
.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒
เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การใช้พจนานุกรม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ใช้คำให้ถูกความ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การใช้พจนานุกรม

๑) ความหมายของพจนานุกรม

พจนานุกรม คือหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับคำและวลี เรียบเรียงไว้ตามลำดับอักษร ให้ตัวสะกดที่ถูกต้อง การอ่านออกเสียง ชนิดของคำ ความหมาย หรือคำจำกัดความของคำ ประวัติของคำ วิธีใช้คำ ตัวอย่าง คำเหมือน คำพ้อง คำที่มีความหมายตรงข้าม นอกจากนี้คำบางคำอาจมีแผนภูมิ ตาราง หรือภาพประกอบเพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของคำได้ดียิ่งขึ้น

๒) ลักษณะของพจนานุกรม

พจนานุกรมเป็นหนังสืออ้างอิงที่ให้ความรู้เกี่ยวกับ “คำ” รวบรวมคำต่าง ๆ เรียงตามลำดับอักษร แต่ละคำจะอธิบายให้ทราบถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ๑) ตัวสะกดที่ถูกต้อง
- ๒) การอ่านออกเสียง
- ๓) ความหมายของคำ คำจำกัดความ
- ๔) ชนิดของคำ เช่น คำนาม สรรพนาม ฯลฯ
- ๕) ประวัติที่มาของคำ รากศัพท์ เช่น เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาใด
- ๖) การใช้คำ ตัวอย่างการแต่งประโยค
- ๗) คำพ้อง คำตรงข้าม
- ๘) ตัวอย่างต่าง ๆ
- ๙) บางเล่มมีประวัติบุคคลสำคัญด้วย
- ๑๐) มีภาพประกอบตามความจำเป็น

๓) ขั้นตอนการใช้พจนานุกรม

๑) พิจารณาดูว่าคำที่ต้องการคั้นนั้น ต้องการข้อเท็จจริงทางด้านภาษา ทางด้านเฉพาะวิชาหรือทางด้านอื่น ๆ

๒) เลือกใช้พจนานุกรมให้ถูกกับข้อเท็จจริงที่ต้องการ

๒.๑) ต้องการข้อเท็จจริงอย่างละเอียดหรือโดยสังเขป ถ้าต้องการคั้นว่า ข้อเท็จจริงอย่างละเอียดเกี่ยวกับคำทั้งคำเก่าและคำใหม่ในภาษาอังกฤษ เลือกใช้พจนานุกรมฉบับสมบูรณ์ แต่ถ้าต้องการหาความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เลือกใช้พจนานุกรมฉบับย่อ

๒.๒) ต้องการข้อเท็จจริงทางด้านภาษา ให้เลือกใช้พจนานุกรมทางภาษา ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ เลือกใช้ประเภทให้ตรงกับวัตถุประสงค์

๒.๓) ต้องการข้อเท็จจริงทางด้านเฉพาะวิชา เลือกใช้พจนานุกรมเฉพาะวิชา ซึ่งแบ่งออกเป็นสาขาวิชาต่าง ๆ ให้ตรงกับวัตถุประสงค์

๒.๔) ต้องการข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคำศัพท์ในลักษณะอื่น ๆ เลือกใช้พจนานุกรมอื่น ๆ เช่น พจนานุกรมอริธานศัพท์และพจนานุกรมสแลง เป็นต้น

๓) เมื่อเลือกพจนานุกรมที่ต้องการคั้นหาข้อเท็จจริงได้แล้วให้อ่านข้อแนะนำ การใช้แล้ว จึงลงมือคั้นหาคำตอบ ซึ่งอาจใช้เครื่องช่วยในการคั้นหา ดังนี้

๓.๑) หาอักษรแนะเพื่อดูคำที่ต้องการอยู่ที่เล่มใด

๓.๒) หาคำที่ต้องการโดยใช้ดรรชนีนิ้วมือช่วย

๓.๓) หาคำที่ต้องการในแต่ละหน้า โดยอาศัยคำแนะนำที่หัวกระดาษ

๔) วิธีการใช้พจนานุกรม

๑) การเรียงลำดับพยัญชนะ

๑.๑) เรียงพยัญชนะจาก ก - ฮ

๑.๒) พยัญชนะต้นที่เป็นอักษรควบและอักษรนำ ถ้าจะคั้นหาคำให้ดูที่พยัญชนะตัวแรกของคำเป็นหลัก

๑.๓) คำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะตามด้วยสระ จะอยู่หลังคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะแล้วตามด้วยพยัญชนะ

๑.๔) คำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับจะอยู่ก่อนคำที่มีรูปวรรณยุกต์

๑.๕) คำที่อยู่ในหมวดอักษรเดียวกันให้พิจารณาพยัญชนะตัวถัดไป

๒) การเรียงลำดับสระ

๒.๑) คำที่ไม่มีรูปสระกำกับจะอยู่ก่อนคำที่มีรูปสระ

๒.๒) รูปสระต่าง ๆ จะเรียงลำดับ

๓) บัญชีอักษรย่อ

๓.๑) อักษรย่อในวงเล็บจะบอกที่มาของคำ

๓.๒) อักษรย่อหน้าบทนิยามจะบอกชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ เช่น

ก. = คำกริยา

น. = คำนาม

๓.๓) อักษรย่อในวงเล็บหน้าบทนิยามจะบอกลักษณะของคำที่ใช้

เฉพาะแห่ง

๔) การเรียงลำดับคำที่เป็นนามย่อ จะจัดเรียงไว้ตามหมวดอักษร เช่น

- ดูก เป็นนามย่อของปลา จัดเรียงไว้ในหมวดอักษร ด

๕) ประวัติของคำ จะบอกไว้ท้ายคำนั้น ๆ โดยเขียนอักษรย่อไว้ในวงเล็บ เช่น

- กรีธา (ส.) มาจากภาษาสันสกฤต

๖) การอ่านออกเสียงของคำ ในพจนานุกรมจะบอกคำอ่านไว้ในวงเล็บเหลี่ยม ท้ายคำนั้น ๆ เช่น

- เกษตร [กะเสด] น. ที่ดิน ทุ่งนา ไร่

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การเรียงคำตามพจนานุกรม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ใช้คำให้ถูกความ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง อ่านคำและเรียงลำดับคำตามพจนานุกรมให้ถูกต้อง

๑.

ประชาธิปไตย	รัฐประหาร	เผด็จการ	ตุลาการ	รัฐธรรมนูญ
_____	_____	_____	_____	_____

๒.

ประชาชน	ประเทศราช	ประมุข	ประเทศ	ประท้วง
_____	_____	_____	_____	_____

๓.

มหาชน	มหานคร	มหัศจรรย์	มหัพภาค	มหกรรม
_____	_____	_____	_____	_____

๔.

เกษตรกร	พิถีพิถัน	พริ้วเฟื้อ	กลางคัน	ขยุ้ม
_____	_____	_____	_____	_____

๕.

กิตติศัพท์	ประมาณ	สมาธิ	ประสิทธิภาพ	วอกแวก
_____	_____	_____	_____	_____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

<p>ใบงานที่ ๒ เรื่อง คั่นคว่ำคำนำไปใช้</p> <p>หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน</p> <p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ใช้คำให้ถูกความ (๒)</p> <p>รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔</p>

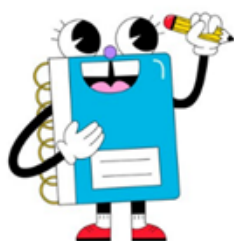
คำชี้แจง คั่นคว่ำคำอ่านและความหมายของคำจากพจนานุกรมโดยเขียนบันทึก
และแต่งประโยคให้ถูกต้อง

๑.

ประชาธิปไตย	อ่านว่า _____ หน้า _____
ความหมาย	_____ _____
แต่งประโยค	_____ _____

๒.

ศรัทธา	อ่านว่า _____ หน้า _____
ความหมาย	_____ _____
แต่งประโยค	_____ _____

๓.

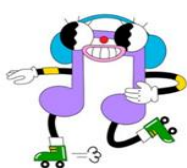
สัญญาณ	อ่านว่า _____ หน้า _____
ความหมาย	_____ _____
แต่งประโยค	_____ _____

๔.

พริกแพลง	อ่านว่า _____ หน้า _____
ความหมาย	_____ _____
แต่งประโยค	_____ _____

๕.

สมุด	อ่านว่า _____ ในพระบรมราชูปถัมภ์ หน้า _____
ความหมาย	_____ _____
แต่งประโยค	_____ _____

๖.

พืธีพืถัน	อ่านว่า _____ หน้า _____
ความหมาย	_____ _____
แต่งประโยค	_____ _____

๗.

กรรชอก	อ่านว่า _____ หน้า _____
ความหมาย	_____ _____
แต่งประโยค	_____ _____

๘.

อาฆาต	อ่านว่า _____ ในพระบรมราชูปถัมภ์ หน้า _____
ความหมาย	_____ _____
แต่งประโยค	_____ _____

๙.

นิตินทร	อ่านว่า _____ หน้า _____
ความหมาย	_____ _____
แต่งประโยค	_____ _____

๑๐.

สลักร	อ่านว่า _____ หน้า _____
ความหมาย	_____ _____
แต่งประโยค	_____ _____

ชื่อ ..... สกฤต ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คำและความหมาย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง คำซ่อนความหมาย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำที่มีความหมายโดยตรงและโดยนัย

ความหมายโดยตรง คือ ความหมายที่ใช้ตามปกติในภาษา

ความหมายโดยนัย คือ ความหมายของคำที่ไม่ใช่ธรรมดาแต่เป็นความหมายเชิงเปรียบเทียบ

การเปรียบเทียบคำ

คำที่มีความหมายโดยตรง	คำที่มีความหมายโดยนัย
ดาว	
สิ่งที่เห็นเป็นดวงเล็ก ๆ มีแสงสว่างในท้องฟ้า	บุคคลที่เด่นในทางใดทางหนึ่ง
เก้าอี้	
ที่สำหรับนั่ง มีขา มีพนักพิง	ตำแหน่ง
เพชร	
เครื่องประดับที่มีราคาแพง	บุคคลที่มีค่า
กา	
ชื่อนกชนิดหนึ่ง มีขนสีดำ	ความต่ำต้อย
หงส์	
นกในนิยาย ถือเป็นนกมีตระกูลสูง	ความสูงส่ง, ผู้ดี, ผู้มีศักดิ์ศรี
นอนหนังสือ	
นอนที่เกาะอยู่กับหนังสือ	คนที่ชอบหมกมุ่นอยู่กับหนังสือ
ซีริว	
ผ้าสำหรับเช็ดสิ่งสกปรก, สิ่งสกปรก	ไม่ดี, หม่นหมอง, จน, ตกต่ำ
ลีลาว	

คำที่มีความหมายโดยตรง	คำที่มีความหมายโดยนัย
สีชนิดหนึ่งเหมือนสำลี	บริสุทธิ์
ทรีพี	
เครื่องตัดข้าวแกงมีรูปลักษณ์คล้ายช้อน	ลูกอกตัณยู
กล้วย	
ผลไม้ชนิดหนึ่ง ผลสุก เนื้อนิ่ม กินได้	ง่าย
หิน	
ของแข็งที่ประกอบด้วยแร่ชนิดเดียวกัน	ยาก
แกะดำ	
แกะที่มีตัวสีดำ	แปลกแตกต่างจากคนอื่น ๆ
เรือจ้าง	
อาชีพรับจ้างโดยใช้เรือเป็นพาหนะขนส่ง	ครู
ดวงใจ	
จิตใจ หัวใจ	สิ่งสำคัญที่สุด
ตุ๋น	
วิธีการประกอบอาหาร	หลอกลวง

ตัวอย่างประโยค

- ปัจจุบันมีมิถฉาชีพออกมา**ตุ้มตุ๋น**ชาวบ้านให้ชื่อของปลอมเป็นจำนวนมาก (หลอกลวง)
- เรื่อง**กล้วย** ๆ แค่นี้ทำไมเธอถึงทำไม่ได้ (ง่าย)
- อาชีพ**เรือจ้าง**มีหน้าที่สำคัญคืออบรมสั่งสอนลูกศิษย์ให้เรียนจบไปที่ละรุ่น (อาชีพครู)
- คุณลองเธอด้วยอย่าให้มาชนเหมือน**ลิงแวง**นี้ (ซุกซน)
- เมื่อคืนบ้านข้าง ๆ โดน**ตีนแมว**บุกบ้านได้ของมีค่าไปมากมาย (ขโมย)

ใบงานที่ ๓ เรื่อง เต็มคำได้ความ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง คำซ่อนความหมาย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นำคำศัพท์ไปเติมลงในช่องว่าง โดยพิจารณาความหมายตามบริบท
 การสื่อสาร

เหยี่ยว	ตีนผี	เพชร	ดอกฟ้า	หมาวัด
หิน	เก้าอี้	งูเห่า	แกะดำ	ต้มตุ๋น

๑. ชาลีทำตัวเป็น _____ ใส่เสื้อผ้าไม่เหมือนคนอื่น
๒. แสดงความสามารถโดดเด่นในด้านภาษาไทยเป็น _____ เมื่อดวงม
 ของโรงเรียน
๓. ลูกน้องคนนี้จะแย่ง _____ จากหัวหน้า
๔. _____ อย่างเธอคงไม่เหมาะกับผู้ชายไม่เอาไหนอย่างเขาหรอก
๕. ผู้หญิงดี ๆ ที่ไหนก็คงไม่ชอบ _____ อย่างเรา
๖. เกิดเหตุการณ์ _____ ขับรถชนคนแก่บาดเจ็บสาหัส
๗. ปัจจุบันมีมีจฉาชีพ _____ หลอกหลวงชาวบ้าน
๘. เขาถอดใจซะแล้วเมื่อรู้ว่างานชิ้นนี้ _____ มาก
๙. เลขาคนนี้เป็น _____ ชาวของเจ้านายได้ดี
๑๐. ลูกน้องคนนี้คิดโกงเจ้านายสุดท้ายก็เหมือนเลี้ยง _____ ไว้ในบ้าน

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนเรียงความ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนเรียงความ (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การเขียนเรียงความ

เรียงความ เป็นงานเขียน ร้อยแก้ว ชนิดหนึ่งที่คุณเขียนมุ่งถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้ ความคิด และทัศนคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยถ้อยคำสำนวนที่เรียบเรียงอย่างมีลำดับ ขั้นตอนและสละสลวย

๑. องค์ประกอบของเรียงความ มี ๓ ส่วน คือ

๑.๑ คำนำ เป็นส่วนแรกของเรียงความ ทำหน้าที่เปิดประเด็น ดึงดูดความสนใจ พึงพิถัน คำนี้ถึงเรื่องที่ตนจะเขียน เน้นศิลปะในการใช้ภาษา

หลักการเขียนคำนำ ควรยึดแนวทางต่อไปนี้

- ๑) ไม่ยืดเยื้อ ยืดยาว
- ๒) ไม่ควรกล่าวถึงสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง
- ๓) ไม่ควรซ้ำกับส่วนสรุปหรือความลงท้าย
- ๔) อาจหาคำคม สำนวน สุภาษิต หรือบทกวีที่ไพเราะและเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

มาเป็นคำนำก็ได้

๑.๒ เนื้อเรื่อง เป็นส่วนสำคัญและยาวที่สุดของเรียงความ ประกอบด้วยความรู้ ความคิด และข้อมูลที่คุณเขียนค้นคว้าเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ ระเบียบ การเขียนเนื้อเรื่อง เป็นการขยายความในประเด็นต่าง ๆ ตามโครงเรื่องที่วางไว้ล่วงหน้าแล้ว ในการเขียนอาจมีการยกตัวอย่าง การอธิบาย การพรรณนา หรือยกโวหารต่าง ๆ มาประกอบด้วย โดยอาจจะมีย่อหน้าหลายย่อหน้าก็ได้

หลักการเขียนเนื้อเรื่อง ควรยึดแนวทางต่อไปนี้

๑) ความถูกต้อง แจ่มแจ้งสมบูรณ์ ผู้อ่านสามารถเข้าใจเจตนาธรรมของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งเรียกว่ามีสารัตถภาพ

๒) ใจความสำคัญแต่ละย่อหน้า จะต้องมียุติใจความเดียว ไม่ออกนอกเรื่อง สับสน วกวน ซึ่งเรียกว่ามีเอกภาพ

๓) เนื้อหาในแต่ละย่อหน้าจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันโดยตลอด ย่อหน้าที่มาหลังจะต้องเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับย่อหน้าที่มาก่อน ซึ่งเรียกว่ามีสัมพันธ์ภาพ

๑.๓ สรุป เป็นส่วนสุดท้าย หรือย่อหน้าสุดท้ายในเรียงความแต่ละเรื่อง ผู้เขียนจะทิ้งท้ายให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจ สอดคล้องกับเรื่องที่เขียน กระชับรัดกุม ซึ่งการเขียนสรุปมีหลายวิธี เช่น ฝากข้อคิด และความประทับใจให้ผู้อ่านย้ำความคิดสำคัญของเรื่อง ชักชวนให้ปฏิบัติตาม ให้กำลังใจแก่ผู้อ่าน ตั้งคำถามที่ชวนให้ผู้อ่านคิดหาคำตอบ และยกคำพูด คำคม สุภาษิต หรือบทกวีที่น่าประทับใจ เป็นต้น

หลักการเขียนสรุป ควรยึดแนวทางต่อไปนี้

- ๑) เขียนสั้น ๆ ไม่เยิ่นเย้อ (ความยาวควรจะเท่า ๆ กับคำนำ)
- ๒) อาจสรุปโดยการอ้อนวอน เชิญชวนหรือแสดงความคิดเห็น
- ๓) ควรหลีกเลี่ยงคำขออภัย หรือคำออกตัวว่าผู้เขียนไม่มีความรู้
- ๔) ไม่ควรเสนอประเด็นใหม่เข้ามาอีก

๒. ขั้นตอนการเขียนเรียงความ

๒.๑ การเลือกเรื่อง หากจะต้องเป็นผู้เลือกเรื่องเองแล้ว ควรเลือกตามความชอบ หรือความถนัดของตนเอง

๒.๑ การค้นคว้าหาข้อมูล อาจทำได้โดยการค้นคว้าจากหนังสือ นิตยสาร วารสาร เว็บไซต์หรือสื่ออื่น ๆ

๒.๓ วางโครงเรื่อง เมื่อได้หัวข้อเรื่องแล้ว ต้องวางโครงเรื่อง โดยคำนึงถึงการจัดการ จัดลำดับหัวข้อเรื่องที่จะเขียนให้สัมพันธ์ ต่อเนื่องกัน เช่น

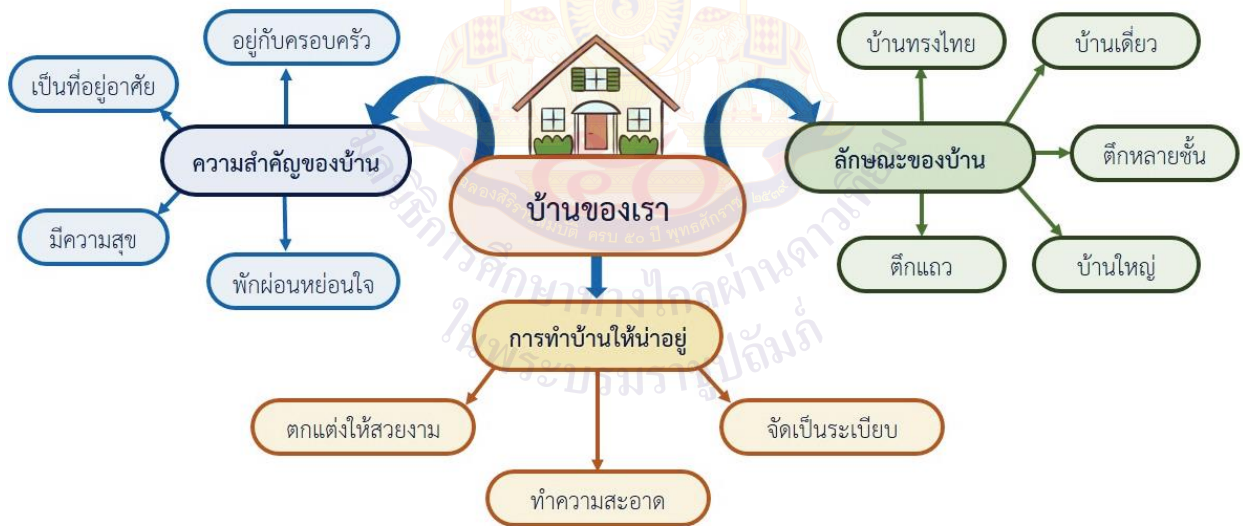
- ๑) จัดลำดับหัวข้อตามเวลาที่เกิด
- ๒) จัดลำดับหัวข้อจากหน่วยเล็กไปสู่หน่วยใหญ่
- ๓) จัดลำดับตามความนิยม

๒.๔ การเรียงเรียง ตามรูปแบบของเรียงความ ตามองค์ประกอบ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป

๓. ข้อควรระวังในการเขียนเรียงความ

๑. เขียนโดยใช้ลายมือที่อ่านง่าย สะกดถูกต้อง ไม่สกปรก
๒. ย่อหน้าให้พอเหมาะกับเนื้อเรื่อง และเริ่มย่อหน้าใหม่เมื่อขึ้นใจความใหม่
๓. อย่าเขียนภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ
๔. อย่าเขียนตัวเลขเป็นข้อ ๆ แบบการตอบคำถาม
๕. อย่าเขียนข้อความลอย ๆ โดยไม่มีการยกตัวอย่างประกอบ ถ้ามีบัตรย่อยกรอกรวนนำมาประกอบเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ
๖. ต้องวางโครงเรื่องก่อนทุกครั้ง
๗. คิดคำนำและสรุปให้ประทับใจและเหมาะกับเนื้อหา

๔. ตัวอย่างการเขียนโครงเรื่อง

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การเขียนโครงเรื่องพัฒนาการเขียนเรียงความ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนเรียงความ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนกำหนดโครงเรื่องของเรียงความจากหัวข้อที่ครูกำหนดให้

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การเขียนเนื้อหาเรียงความ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การเขียนเรียงความ (๓)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเนื้อหาของเรียงความตามโครงเรื่องที่กำหนดไว้

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๙ เรื่อง สารพิษในชีวิตประจำวัน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง สารพิษในชีวิตประจำวัน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง “สารพิษในชีวิตประจำวัน” แล้วตอบคำถาม

๑. ถ้านักเรียนไปพบแม่ค้าขายส้มตำที่มีลักษณะนิสัยเหมือนแม่ค้าส้มตำในเรื่อง “สารพิษในชีวิตประจำวัน” นักเรียนจะซื้อส้มตำหรือไม่ เพราะอะไร

---

๒. นักเรียนมีวิธีการล้างผักและผลไม้อย่างไรเพื่อลดปริมาณสารพิษ เขียนอธิบาย ๑ วิธี

---

๓. แม่เตือนบั้งกับเปี้ยวอย่างไรในเรื่องการซื้ออาหาร

---

๔. ให้นักเรียนเสนอวิธีการแก้ไขหรือลดสารพิษในชีวิตประจำวัน ตามความคิดของนักเรียนที่นอกเหนือจากบทเรียน (เขียนอธิบาย ๓ ข้อ)

---

๕. ให้นักเรียนเสนอสีผสมอาหารที่ได้จากธรรมชาติ จำนวน ๕ สี มีอะไรบ้าง และสีนั้นได้จากพืชชนิดใด

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

บทความ เรื่อง รู้เรื่องเครื่องปรุงรส
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การเขียนแผนภาพความคิด
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

รู้เรื่องเครื่องปรุงรส

เมื่อไปรับประทานอาหารที่ร้านอาหาร หรือภัตตาคารบางแห่ง จะพบว่า มีป้ายแขวนหรือติดที่หน้าร้านหรือในร้านว่า “ร้านนี้ปลอดผงชูรส” “ที่นี่ไม่ใช่ผงชูรส” และอื่นๆ ที่สื่อให้ทุกคนทราบว่า ถ้าไม่ต้องการรับประทานอาหารที่มีผงชูรสเชิญที่ร้านนี้ บางครั้งเมื่อเราไปซื้ออาหารกระป๋อง หรือเครื่องปรุงรสต่างๆ จะพบข้อความว่า ไม่มีผงชูรส ไม่มีสารกันบูด จึงน่าสนใจว่าเกิดอะไรขึ้น เกี่ยวกับเครื่องช่วยชูรสชาติของอาหาร

ผงชูรสเป็นสารเคมีทางวิทยาศาสตร์ที่สังเคราะห์ขึ้นมา มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า โมโนโซเดียมกลูตาเมต หรือเรียกย่อๆ ว่า เอ็ม เอส จี เป็นสารที่ช่วยปรุงแต่งรสชาติของอาหารให้ดีขึ้น มนุษย์รู้จักสารชนิดนี้มานานกว่า ๒,๐๐๐ ปี จากการที่ชาวจีนและชาวญี่ปุ่นใช้สาหร่ายทะเลมาช่วยปรุงรส น้ำซุปให้อร่อยขึ้น และต่อมาจึงทราบว่าพืชดังกล่าวมีสารเอ็ม เอส จี

ผงชูรสที่ได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยจากคณะกรรมการอาหารและยาต้องเป็นผงชูรสที่อยู่ในภาชนะบรรจุปิดสนิท มีฉลาก มีชื่อและสถานที่ตั้งของผู้ผลิตอย่างชัดเจน ผงชูรสส่วนใหญ่ทำจากมันสำปะหลัง ข้าวสาลี ข้าวโพด โดยขบวนการทางเคมี มีลักษณะเป็นเกล็ด ถ้าเป็นภาพขยายจะเห็นเป็นแท่งเหลี่ยมเล็กๆ สีขาวขุ่น ปลายข้างหนึ่งใหญ่ ข้างหนึ่งเล็ก หรือปลายทั้งสองข้างใหญ่ คอดตรงกลางคล้ายแท่งกระดูก

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติและองค์การอนามัยโลก ได้ให้คำแนะนำว่า ไม่ควรบริโภคผงชูรสเกินวันละ ๑๐ มิลลิกรัม/น้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม

ผงชูรสที่มีการปลอมปน เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค สังเกตได้ คือ เกล็ดของผงชูรสจะแวววาวมาก

ผู้บริโภคบางรายที่แพ้ผงชูรส หลังจาก
รับประทานอาหาร จะมีอาการชาที่ปาก
และลิ้น ปวดกล้ามเนื้อบริเวณโหนกแก้ม
ต้นคอ แน่นหน้าอก หัวใจเต้นผิดปกติ
กระหายน้ำ ผิวหนังบางส่วนอาจร้อนชิวบวบ
หรือเป็นผื่นแดง

อาหารที่มีผงชูรสไม่เหมาะสำหรับคนที่เป็น
โรคเกี่ยวกับทางเดินอาหารหรือระบบขับถ่ายผิดปกติ
คนที่เป็นโรคเกี่ยวกับไต หญิงที่กำลังตั้งครรภ์ และ
เด็กทารก

การค้นคว้าทดลองได้ดำเนินการมานานแล้ว
แต่ยังไม่มีข้อยุติว่าผงชูรสมีอันตรายหรือไม่
อย่างไรก็ตามผงชูรสไม่ใช่สิ่งจำเป็นสำหรับร่างกาย
ทั้งยังสิ้นเปลืองเงินและอาจก่อให้เกิดปัญหา
สำหรับบางคนที่ไม่แพ้ผงชูรสได้

ที่มา : หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนแผนภาพความคิด
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การเขียนแผนภาพความคิด
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การเขียนแผนภาพความคิด

การเขียนแผนภาพความคิด คือ การถ่ายทอดความคิดจากสมองลงบนกระดาษแผ่นเดียว โดยให้เขียนประเด็นหลักไว้ตรงกลาง เขียนประเด็นรองล้อมรอบประเด็นหลัก ประเด็นย่อยล้อมรอบประเด็นรองแยกออกมา โดยการใช้ภาพ สี เส้น และการโยงใยให้มีเนื้อหาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน แต่ละประเด็นจะเป็นคำสำคัญสั้น ๆ ที่มีความหมายชัดเจน

ขั้นตอนการสร้างแผนภาพความคิด

๑. เลือกประเด็นหลักไว้ตรงกึ่งกลางหน้ากระดาษ
๒. เขียนประเด็นรองที่สัมพันธ์ประเด็นหลักไว้รอบ ๆ ประเด็นหลัก
๓. เขียนประเด็นย่อยที่มีความสัมพันธ์กับประเด็นรองแตกออกรอบ ๆ

ประเด็นรอง

๔. ใช้เส้น สี ภาพ หรือสัญลักษณ์ตกแต่งเพื่อสื่อความหมายเป็นตัวแทนความคิดให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๕. เขียนคำสำคัญบนเส้นและเส้นต้องเชื่อมโยงกันเพื่อแตกความคิดของหัวเรื่องออกเป็นกิ่งหลายกิ่งตามความเหมาะสมของเนื้อหา

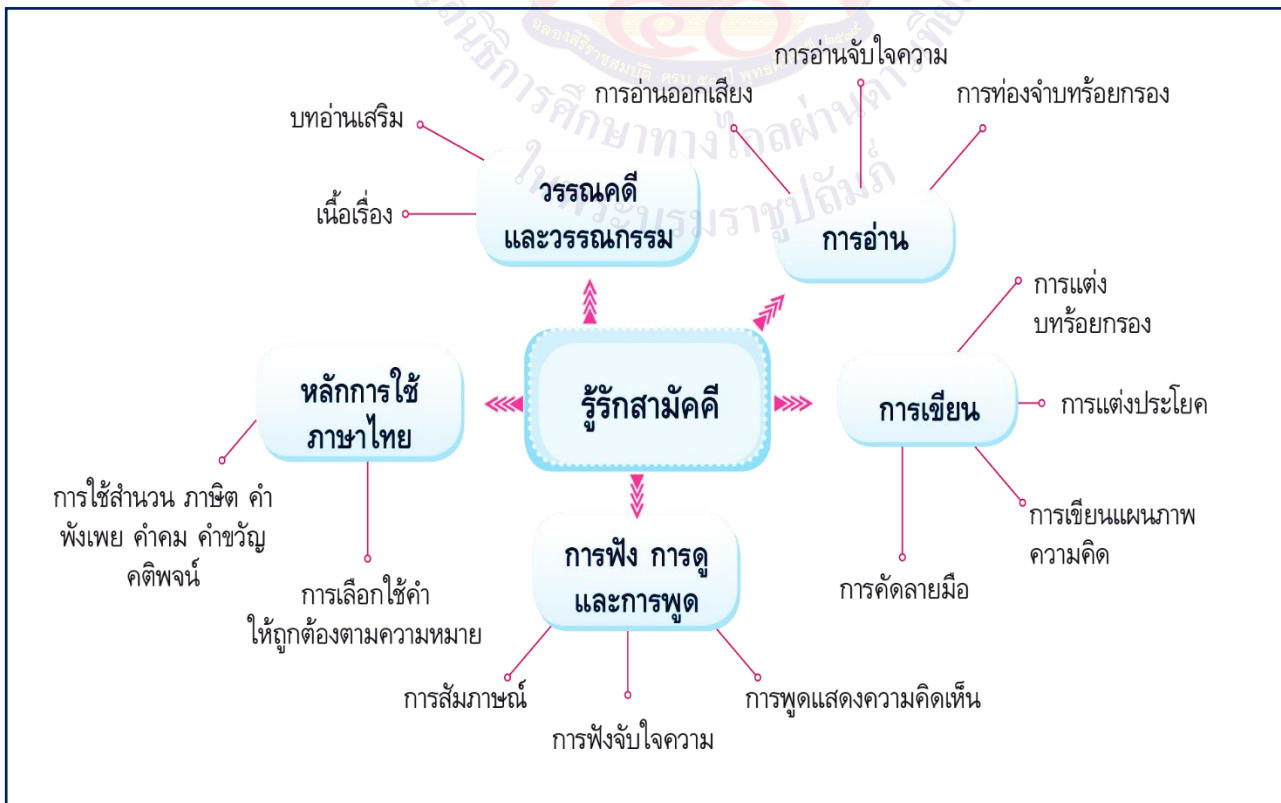
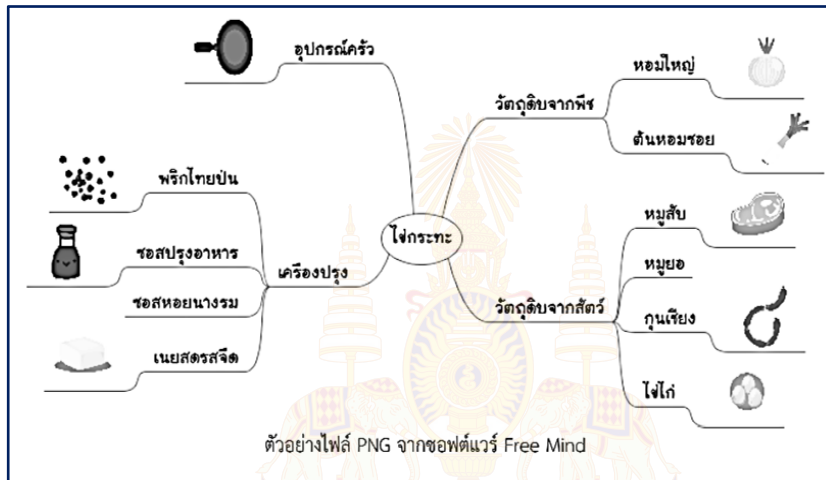
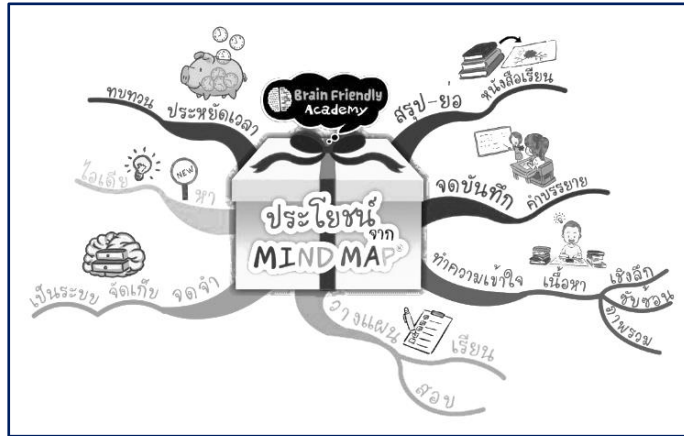
๖. ไม่มีการตีกรอบ ให้คิดตามอิสระมากที่สุด

๗. ใช้กระดาษที่ไม่มีเส้นหรือลวดลาย ให้ตกแต่งตามใจชอบ

ประโยชน์ของการเขียนแผนภาพความคิด

๑. ใช้สรุปรายงาน
๒. ใช้วางแผนโครงการ
๓. ใช้ระดมความคิดเห็น
๔. ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ความรู้ แนวคิด
๕. ใช้สร้างความเพลิดเพลินในการอ่าน ง่ายต่อการจดจำ

ตัวอย่างการสร้างแผนภาพความคิด

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ความหมายของการพูดแสดงความคิดเห็น

การพูดแสดงความคิดเห็น คือ การพูดในเชิงอธิบายเหตุผล ข้อเท็จจริง หลักการหรือแนวความคิดเห็นของผู้พูด เพื่อให้ผู้ฟังคล้อยตาม เชื่อถือ ยอมรับหรือเห็นด้วยกับผู้พูดและสามารถแนวคิดเหล่านั้นไปวิเคราะห์เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไปได้

ลักษณะของการแสดงความคิดเห็น

- ๑) ความคิดเห็นในทางบวก
- ๒) ความคิดเห็นในทางลบ

ประเภทของการพูดแสดงความคิดเห็น

การพูดแสดงความคิดเห็น เกิดขึ้นได้ในหลายโอกาส มีความแตกต่างทั้งด้านลักษณะและสามารถแบ่งแยกประเภทออกได้ ดังนี้

- ๑) ความคิดเห็นเชิงสนับสนุน
- ๒) ความคิดเห็นเชิงขัดแย้ง
- ๓) ความคิดเห็นเชิงวิจารณ์
- ๔) ความคิดเห็นเชิงแนะนำ
- ๕) ความคิดเห็นเชิงตั้งข้อสังเกต

หลักการพูดแสดงความคิดเห็น

- ๑) เลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมแก่กาลเทศะ
- ๒) มีข้อมูลหลักฐานประกอบที่สมเหตุสมผล
- ๓) ใช้คำสรรพนามแทนตัวให้เหมาะสมกับโอกาส
- ๔) พูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพและมีมารยาทในการพูด
- ๕) แสดงความคิดเห็นโดยยึดหลักประโยชน์ส่วนรวม
- ๖) พูดโดยปราศจากอคติหรือความลำเอียง

มารยาทในการแสดงความคิดเห็น

- ๑) ก่อนพูดแสดงความคิดเห็นควรกล่าวคำขออนุญาตพูด
- ๒) ไม่ใช่คำพูดเสียดสีหรือพาดพิงให้ผู้อื่นเสียหาย
- ๓) ไม่ผูกขาดการพูดเสนอความเห็นไว้เพียงคนเดียว
- ๔) ใช้เวลาในการเสนอความเห็นอย่างเหมาะสม
- ๕) เคารพกฎกติกาหรือมติของที่ประชุมชน
- ๖) แสดงกิริยาวาจาที่สุภาพ ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล

การใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็น

ภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่คนเราจะสามารถใช้แสดงออกในการแสดงความคิดเห็น ฉะนั้นในการแสดงความคิดเห็นผู้พูดจะต้องรู้จักวิธีการใช้ภาษา ดังนี้

- ๑) ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่กำกวม
- ๒) พูดลำดับความคิดอย่างเป็นระบบ
- ๓) ใช้สรรพนามบุรุษที่ ๑ ประกอบกับคำกริยาแสดงการเสนอแนวคิด
- ๔) ใช้ถ้อยคำที่บ่งชี้ว่าเป็นการตั้งข้อสังเกต
- ๕) ใช้ถ้อยคำที่เชื่อมโยงในการอ้างความคิดเห็นที่มีผู้เสนอมามาก่อนแล้ว
- ๖) ใช้ถ้อยคำเชิงสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดผลดี
- ๗) ใช้ภาษาให้เหมาะสมแก่กาลเทศะและบุคคล

ข้อควรระวังในการพูดเสนอความเห็น

- ๑) ไม่พูดจาวกวน ออกนอกเรื่อง ทำให้เสียเวลา
- ๒) ไม่ใช่ความเห็นส่วนตัวเป็นเกณฑ์ในการแสดงความคิดเห็น
- ๓) ไม่โอ้อวด ยกตนข่มท่าน หรืออวดว่าเป็นผู้รู้
- ๔) ไม่ใช่ข้อคติหรืออารมณ์ส่วนตัวมาประกอบการแสดงความคิดเห็น
- ๕) ไม่กล่าวตำหนิ หรือทำให้ผู้อื่นเกิดความเสื่อมเสีย
- ๖) ไม่ประชดประชัน ไม่พูดก้าวร้าวเสียดสี หรือมีเจตนาไม่ดี

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็นจากการฟังและดู
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง เขียนแสดงความคิดเห็นจากการฟังและดู เรื่อง “ธรรมะโฆษณาคูเชาวว์ เชาวลิต สาดสมัย”

๑. สาระสำคัญของเรื่อง “ธรรมะโฆษณาคูเชาวว์ เชาวลิต สาดสมัย” คืออะไร

---

๒. จากการฟังและดูเรื่อง “ธรรมะโฆษณาคูเชาวว์ เชาวลิต สาดสมัย” มีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร ลองแสดงความคิดเห็นและอธิบายเหตุผลประกอบ

---

๓. จากการฟังและดูเรื่อง “ธรรมะโฆษณาคูเชาวว์ เชาวลิต สาดสมัย” สร้างแรงบันดาลใจการดำเนินชีวิตได้หรือไม่ ลองแสดงความคิดเห็นและอธิบายเหตุผลประกอบ

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง สร้างสรรค์งานเขียน

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. การสืบค้นข้อมูลด้วยพจนานุกรม					☐
๒. การใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย					☐
๓. การเขียนสื่อสารด้วยเรียงความเชิงสร้างสรรค์					☐
๔. การอ่านและวิเคราะห์วรรณกรรมในบทเรียน					☐
๕. การถ่ายทอดความคิดด้วยแผนภาพ					☐
๖. การเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างมีมารยาท					☐
๗. การพูดแสดงความคิดเห็นอย่างมีมารยาท					☐

๒. สิ่งที่ฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

๓. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

๔. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓
เรื่อง เรียนรู้ภาษาถิ่นไทย

ใบงานที่ ๑ เรื่อง รู้จักเรื่องเงาะป่า
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เรื่องเล่าจากพัทลุง (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจากการอ่าน เรื่อง *เงาะป่า*

๑. ใครคือผู้พระราชทานนิพนธ์บทละคร เรื่อง *เงาะป่า*

---

๒. บทละครเรื่อง *เงาะป่า* มีความเป็นมาอย่างไร

---

๓. “บิล่า” คืออะไร

---

๔. “คณิง” เป็นใคร

---

๕. ให้นักเรียนบอกชื่อพืชภาษาก้อยที่ปรากฏในบทพระราชนิพนธ์จำนวน ๕ ชนิด

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ชวนคิดพินิจวรรณคดีไทย “เงาะป่า”
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาถิ่นไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เรื่องเล่าจากพัทลุง (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจากการอ่าน เรื่อง เงาะป่า

๑. บทละครเรื่อง เงาะป่า สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของเงาะป่าซาไกในเรื่องใดบ้าง
 (๕ คะแนน)

---

๒. ให้นักเรียนวาดภาพเงาะป่าและเขียนบรรยายลักษณะของเงาะป่า (๕ คะแนน)

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ภาษาถิ่นและภาษาไทยมาตรฐาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาถิ่นไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาถิ่นสี่ภาค
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ภาษาถิ่นและภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยมาตรฐาน คือ ภาษาที่ใช้อย่างเป็นทางการของคนไทย

ภาษาถิ่น คือ ภาษาที่ใช้ในแต่ละท้องถิ่น ได้แก่

- ๑) ภาษาถิ่นกลาง ใช้พูดกันในประเทศไทยและจังหวัดในภาคกลางของประเทศไทย ถือเป็นภาษาไทยมาตรฐาน
- ๒) ภาษาถิ่นเหนือ ใช้พูดกันในจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย
- ๓) ภาษาถิ่นอีสาน ใช้พูดกันในจังหวัดทางภาคอีสานของประเทศไทย
- ๔) ภาษาถิ่นใต้ ใช้พูดกันในจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย

ความสำคัญของภาษาไทยถิ่น

- ๑) เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ๒) เป็นสัญลักษณ์ของคนในท้องถิ่น
- ๓) ช่วยให้เข้าใจวรรณคดีไทยบางเรื่องได้อย่างลึกซึ้ง
- ๔) ช่วยสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตัวอย่างประโยคภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาถิ่น

ภาษาถิ่น	ประโยค
ภาษาไทยมาตรฐาน	สวัสดีค่ะ เป็นอย่างไรบ้าง วันนี้ทำไมไม่มาโรงเรียน
ภาษาถิ่นเหนือ	สวัสดีจ้าว เป็นจะไต่ห้อง ทำไมวันนี้ป่มาโรงเรียน
ภาษาถิ่นอีสาน	สวัสดีคะ เป็นจั่งไต่ มื้อนี้คือบ่มาโรงเรียน
ภาษาถิ่นใต้	หวัดดีคะ พร้อมมั่ง ไชวันนี้ไม่มาโรงเรียน

ตารางเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นกับภาษาไทยมาตรฐาน

ข้อ	ภาษาไทย มาตรฐาน	ภาษาถิ่นเหนือ	ภาษาถิ่นอีสาน	ภาษาถิ่นใต้
๑	สับปะรด	บ่าข่านัด	บักนัด	ยานัด
๒	ขนมจีน	ขนมเส้น	ข้าวปุ้น	หนมจีน
๓	อร่อยมาก	ลำชะหนาด	แซบอีหลี	หรอยจั่งฮู้
๔	น้ำพริก	น้ำพริก	แจ่ว	น้ำซุบ
๕	พูด	ฮู้	เว้า	ແหลง
๖	มะละกอ	บักก้วยเต็ด	บักหุ่ง	ลอกอ
๗	กลับบ้าน	ปึกบ้าน	เมื่อบ้าน	หลบบ้าน
๘	จริง	แท้	อีหลี	จริง
๙	ดู	ผ่อ	เบิ่ง	ແລ
๑๐	โมโห	โหด	สุน	หวิบ
๑๑	เต็ก	ละอ่อน	เต็กน้อย	เต็ก
๑๒	เพื่อน	เป็อน	เสี้ยว/หมู่มุ่	เพื่อน
๑๓	รัก	ฮัก	ฮัก	หรั๊ก
๑๔	คิดถึง	กึดฮอด	คึดฮอด	ซ้องใจ
๑๕	ฉั่น	ข้าเจ้า/เฮา	ข่อย/เฮา	ฉาน
๑๖	ข้าง	ข้าง	ซ่าง	ฉ่าง
๑๗	ทำงาน	เยี้ยะงาน	เฮ็ดเวียก	ทำงาน
๑๘	โกหก	ซี้จู้	ซี้ตัว	ซี้ฮก
๑๙	ฝรั่ง	มะก้วยแก้ว	บักสีดา	ชมพู่
๒๐	เชิญ	เงิน	เซิน	เชิญ

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ภาษาถิ่นสี่ภาค
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภาษาถิ่นสี่ภาค
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้ค้นหาคำภาษาถิ่นในตาราง วงกลมหรือระบายสีคำ นำมาเขียนว่าเป็นภาษาถิ่นภาคใด

พ	จ	แ	ป	ป	ผ	ฟ	ภ	เ	พ	อ	บ้	า	น	ช	
ฮ	ก	เ	ะ	ช	ง	ร	บ	ค	จ	อ	ป	พ	น		
ล	น	ย	บ	ล	พ	นี้	น	ต	บ้	ด	ก	เ	พ		
บ	โ	ะ	ใ	ถ	เ	ะ	บ	อิ	ร	ก	า	ห	อ	ะ	
ล	ผ	ป	อ	ฟ	ม	พิ	ค	ช	ช	สี	ถ	ต	จ	ร	
ภ	ห	ด	ย	อ	บ	ง	ง	พ	อ	ด	ป	แ	ผ	น	
ห	ล	บ	บ้	า	น	พ้	ต	ป	ต้	า	ท	ม	ว	ย	
ถ	น	อ	พ	แ	อ	ก	ช	เ	ก	ด	ชี้	ต้	ว	ร	
ค	บ	ล	ว	โ	ไ	ร	ย	ไ	ฟ	ใ	ฝ	ย	ด	บ	
ฉ	ช	ศ	ซ	ง	ท	ว	ช	ธ	ฎ	ฌ	ฤ	ผ	ป	ล	
ร	ย	บ	ฝ	อ	กั	พ	เ	ฮ	ด	เ	วี	ย	ก	ง	
เ	ช	พ	บ้	ก	นี้	ด	ผ	ฟ	ด	บิ	ก	ว	ง	โ	
ด	ต	ๆ	บ้	ก	ห	ไ	อ	พ	า	ง	อ้	า	ง	บ	
ก	ร	ว	ง	า	เ	ส	า	ก	ด	เ	ร	า	ว	ง	
โ	แ	ห	ล	ง	โ	ส	ด	ส	น	ชี้	า	เ	จ้	ก	
คำที่	ภาษาถิ่น				ภาค			คำที่	ภาษาถิ่น				ภาค		
๑.	ชี้จ้				ภาคเหนือ			๖.							
๒.								๗.							
๓.								๘.							
๔.								๙.							
๕.								๑๐.							
ชื่อ					สกุล							ชั้น		เลขที่	

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาถิ่นไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ครั้นเครื่องเพลงภาคเหนือ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

ชีวิตของผู้คนในภาคเหนือหรือชาวล้านนา ผูกพันอยู่กับเสียงเพลงตลอดเวลาตั้งแต่ในวัยเด็ก วัยหนุ่มสาว จนถึงวัยชรา เพลงพื้นบ้านภาคเหนือเป็นบทร้องมุขปาฐะ คิดคำร้องขึ้นด้วยปฏิภาณไหวพริบที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุ เพลงพื้นบ้านภาคเหนือที่ยังเป็นที่รู้จักและมีการร้องเล่นกันอยู่บางแห่งจนถึงปัจจุบัน จะกล่าวในที่นี้ ๓ ประเภท คือ

๑. เพลงสำหรับเด็ก

ได้แก่ เพลงกล่อมเด็ก และเพลงร้องเล่น พบว่า มีการร้องกันในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน

๑) เพลงกล่อมเด็ก ผู้ใหญ่ใช้ร้องขับกล่อมให้เด็กหลับ มักเรียกว่า เพลงอ้อ ซา ซา (ออกเสียงว่า อ้อ จา จา) ตามเสียงที่เอื้อนออกมาตอนขึ้นต้นเพลง เพื่อให้เกิดความนุ่มนวลชวนให้เด็กหลับไปได้ง่าย เนื้อเพลงมีลักษณะคำประพันธ์ที่ไม่ตายตัว จำนวนคำและสัมผัสไม่เคร่งครัดเช่นเดียวกับเพลงพื้นบ้านอื่นๆ ส่วนทำนองเป็นทำนองร่ำ (ฮ่ำ) โดยเอื้อนเสียงทอดยาวที่พยางค์สุดท้ายของวรรค และเปล่งเสียงขึ้นลง ตามระดับสูงต่ำ ของเสียงวรรณยุกต์

ตัวอย่าง

เพลงกล่อมเด็ก

อ้อ ซา ซา	หลับสองตาอย่าให้
แก้วแก่นไ้	แม่จ๊กอ้อซาซา
นายให้อยากกินจิ้น	บมีไผ่ไพหา
นายให้อยากกินปลา	บมีไผ่ไพสอน
มีเข้าเย็นสองสามก้อน	ป้อนแล้วลวดหลับไฟ

๒) เพลงร้องเล่น ได้แก่ เพลงสีกก้องกอ เป็นเพลงที่ใช้ร้องเล่นกับเด็กโดยเฉพาะเด็กเล็ก ๆ เมื่อวางไว้บนหลังเท้าพ่อ และยกขาขึ้นลงตามจังหวะเพลง เพลงสีกจูงจา เป็นเพลงที่ร้องเมื่อไกวชิงช้าให้เด็กเล่น นอกจากนี้ มีเพลงที่เด็กร้องเล่นอื่นๆ เช่น เพลงฝนตกสุขสุข เพลงเกี่ยวหญ้าไซหญ้าปล้อง เพลงหมาหางกิด และเพลงสำหรับเล่นจำใจ

ตัวอย่าง

เพลงร้องเล่น

สีกก้องกอ	บ่าล่ออ้อแง้ง
บ่าแคว้งสุก	ปลาตุกเนา
หัวเข้าปม	หัวนมปิว
ปิดจะหลิว	ตกน้ำแม่ของ
ควายลงหนอง	ตะล่อมพ่มพ่า

๒. เพลงจ้อย

เป็นเพลงพื้นบ้านที่เกิดจากการพบปะพูดคุยเกี่ยวพาราสิ์ในตอนกลางคืน เรียกว่า “แอ้วสาว” ระหว่างที่หนุ่ม ๆ เดินไปเยี่ยมบ้านสาวที่หมายปอง ก็เอื้อนเสียงร้องจ้อยเป็นการส่งสัญญาณให้สาวจำเสียงได้ การร้องเป็นการจำบทร้องและทำนองสืบทอดกันมาโดยไม่ต้องฝึกหัด อาจมีดนตรีประกอบหรือไม่มีก็ได้

๓. เพลงซอ

เป็นเพลงพื้นบ้านภาคเหนือที่ชายหญิงขับร้องโต้ตอบกัน ผู้ร้องเพลงซอ หรือขับซอ เรียกว่า ซ่างซอ เริ่มจากร้องโต้ตอบกันเพียงสองคน ต่อมาพัฒนาเป็นวงหรือคณะ และรับจ้างเล่นในงานบุญ มีดนตรีประกอบ ได้แก่ ปี่ ซึ่ง และสะล้อ มีเนื้อร้องเข้ากับลักษณะของงานบุญนั้น ๆ เช่น ซอเรียกขวัญ เป็นการทำขวัญนาค ซอถ้อง เป็นซอโต้ตอบเกี่ยวพาราสิ์กัน ซอเก็บนก เป็นบทชมธรรมชาติ ชมนกชมไม้ ซอว่อง เป็นซอบทสั้น ๆ ใช้ร้องเล่น ซอเบ็ดเตล็ดเรื่องต่าง ๆ เช่น ซอแอ้วสาวป่นฝ้าย ซอเงี้ยวเกี่ยวสาว และซอที่เล่นเป็นเรื่องนิทาน เช่น น้อยไฉยา เจ้าสุวัตร-นางบัวคำ และดาววิโกหน้อย ส่วนทำนองที่ใช้ขับซอมีหลายทำนองตามความนิยมในแต่ละท้องถิ่น เช่น ทำนองขึ้นเซียงใหม่ จะปุซอเมืองน่าน ละม้ายเซียงแสน ซอพม่า และทำนองเงี้ยว

ใบงานที่ ๔ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาถิ่นไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ครั้นครั่งเพลงภาคเหนือ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลงพื้นบ้านภาคเหนือ ฟังขับร้อง และตอบคำถาม

เพลงกล่อมเด็ก

อ้อ ซา ซา	หลับสองตาอย่าให้
แก้วแก่นไ้	แม่จ้ก้อซาซา
นายไ้ห้อยากกินจิ้น	บมีไฟไพหา
นายไ้ห้อยากกินปลา	บมีไฟไพส้อน
มีเข้าเย็นสองสามก่อน	ป้อนแล้วลวดหลับไฟ

๑. “หลับสองตาอย่าให้” หมายถึงอะไร

.....

๒. “นายไ้ห้อยากกินจิ้น นายไ้ห้อยากกินปลา” หมายถึงอะไร

.....

๓. บอกความหมายของคำต่อไปนี้

๓.๑ ไพ หมายถึง .....

๓.๒ ส้อน หมายถึง .....

๓.๓ จิ้น หมายถึง .....

๔. เนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กภาคเหนือให้คุณค่าอย่างไร

.....

.....

.....

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาถิ่นไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ครั้นครั่งเพลงภาคอีสาน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

ภาคอีสาน มีกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน ๓ กลุ่ม เพลงพื้นบ้านมี ๓ ประเภท ดังนี้

๑. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว
๒. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมเขมร-ส่วย (กูย)
๓. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราช

๑. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว

กลุ่มชนกลุ่มนี้ ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดหนองคาย อุดรธานี เลย สกลนคร นครพนม กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ขอนแก่น ชัยภูมิ มุกดาหาร ยโสธร อุบลราชธานี บุรีรัมย์ และบางส่วนของจังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มชนนี้ใช้ภาษาถิ่น คือ ภาษาอีสาน เพลงพื้นบ้านของกลุ่มวัฒนธรรมไทย - ลาว มี ๒ ประเภท คือ หมอลำ และเซิ้ง

๑) **หมอลำ** เป็นเพลงพื้นบ้านที่นิยมมากในภาคอีสาน พัฒนาการแสดงเป็นคณะ มีการฝึกหัดเป็นอาชีพรับจ้างไปแสดงในงานต่าง ๆ มีทำนองลำเรียกตามภาษาถิ่นว่า “ลาย” ที่นิยมมี ๔ ลาย คือ ลายทางเส้น ลายทางยาว ลายลำเพลิน และลายลำเต้ย

๒) **เซิ้ง หรือลำเซิ้ง** คำว่า "เซิ้ง" หมายถึง การฟ้อนรำ หรือทำนองเพลงชนิดหนึ่ง เรียก ลำเซิ้ง เซิ้งทั่วไปมี ๓ แบบ คือ เซิ้งบั้งไฟ เซิ้งเต้านางแมว (เซิ้งแห่นางแมว) และเซิ้งเต้านางดั่ง การเซิ้งนี้จะ เป็นกลุ่มย่อย ๆ ตั้งกระบวนแห่ไปขอปัจจัยเพื่อร่วมทำบุญงานวัด

๒. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมเขมร-ส่วย (กฺย)

เป็นกลุ่มประชาชนในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ และบางส่วนของจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาษาของตนเอง คือ ภาษาเขมร และภาษาส่วย (กฺย) ซึ่งต่างไปจากภาษาถิ่นอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมีวัฒนธรรมเฉพาะถิ่น โดยเฉพาะเพลงพื้นบ้านที่เรียกว่า “เจรียง” ซึ่งแปลว่า ร้อง หรือขับลำ การเล่นเจรียงมีทั้งที่จัดเป็นคณะ และเล่นกันเองตามเทศกาล เป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑) เจรียงในวงกันตรึม เป็นวงดนตรีประกอบด้วย ปี่อ้อ ปี่ชลีย์ กลอง กันตรึม ฉิ่ง ฉาบ กรับ ปัจจุบันมีซอฮู้ และซอด้วงด้วย เนื้อร้องจะเลือกให้เข้ากับงานบุญกุศลนั้น ๆ หรือตามที่คุณฟังขอมมา

๒) เจรียงเป็นตัวหลัก ในวันเทศกาล ชาวบ้านที่มีอารมณ์ศิลปินจะจับกลุ่มร้องเจรียงที่จำสืบทอดกันมา ผลัดกันร้องและรำฟ้อนด้วย เช่น เจรียงตรุษ เจรียงนอแรกว (เพลงร้องโต้ตอบระหว่างชาย - หญิง)

๓. เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราช

ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา และบางส่วนของจังหวัดบุรีรัมย์ เพลงพื้นบ้านของชนกลุ่มนี้คือ เพลงโคราช ปัจจุบันพัฒนาจากเพลงพื้นบ้านมาเป็นคณะหรือเป็นวง มีการฝึกหัดเป็นอาชีพรับจ้างแสดงในงานบุญ งานมงคล งานแก้บน เนื้อร้องโต้ตอบระหว่างชาย - หญิง กลอนเพลงมีหลายแบบ เช่น เพลงคู่สอง เพลงคู่สี่ ใช้ปรบมือตอนจะลงเพลงแล้วร้อง “ไซ ยะ”

ตัวอย่างเพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน

(ขึ้นเพลง) เอ้อ เอ้อ เออ เอ้อ เอ้อ เอ้อ เออ...

นอนเตื่อเหล่า...หลับตาแม่สิกล่อม

เจ้าบ่นอนบ่ให้กินกล้วย

แม่ไปห้วยหาสอนปลาชิว

เก็บผักตี๋มาใส่แกงเห็ด

ไปใส่เบ็ดเอาปลาชื้อใหญ่

อย่าฮ้องให้แม่วโพงสิจกตา

เจ้านอนสาแม่วโพงจกท่า

เจ้านอนค้ำแม่วโพงจกกัน

นอนสาเหล่า

ตั้งลิงตั้งลิงตั้งลิงตั้ง...

ลิงลูกแก้วนอนน่าน้ำพ้อ

ลิงลูกแก้วกินแล้วจ้งนอน

ตั้งลิงตั้งลิงตั้งลิงตั้ง...

ลิงตกล่างทางซันกั้งตั้ง

ตกกันคูด่าซีกกลางคิน

ซีกกลางคินย่านเสื่อมาพ้อ

ซิมื้อเข่าย่านผีเป้ามาเห็น

ยามกลางเว็นจ้งซี้จ้งเยี้ยว

เอ้อ เอ้อ เออ เอ้อ เอ้อ เออ...

นอนสาเหล่า..หลับตาแม่สิกล่อม...

นอนสาเหล่า

ใบงานที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาถิ่นไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ครั้นครั่งเพลงภาคอีสาน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลงพื้นบ้านภาคอีสาน ฟังขับร้อง และตอบคำถาม

เพลงกล่อมเด็กภาคอีสาน	
เอ้อ เอ้อ เออ เอ้อ เอ้อ เอ้อ เออ...	นอนเด้อเหล่า...หลับตาแม่สิกล่อม
เจ้าบ่นอนบ่ให้กินกล้วย	แม่ไปห่วยหาสอนปลาชิว
เก็บผักตี๋มาใส่แกงเห็ด	ไปใส่เบ็ดเอาปลาช้อใหญ่
อย่าฮ้องไห้แม่วโปงจกตา	เจ้านอนสาแม่วโปงจกท่า
เจ้านอนค้ำแม่วโปงจกกัน	ตึง ลิง ตึง ลิง ตึง ลิง ตึง...
สิงลูกแก้วนอนน่านำพ่อ	สิงลูกแก้วกินแล้วจ้งนอน
ตึง ลิง ตึง ลิง ตึง ลิง ตึง...	ลิงตกสว่างชันกิ่งตึง
ตกกันคุดอย่าชีกกลางคืน	ชีกกลางคืนย่านเสื่อมาพ้อ
ขี้มือเข้าย่านผีเป่ามาเห็น	ยามกลางเว็นจ้งขี้จ้งเยี้ยว
เอ้อ เอ้อ เออ เอ้อ เอ้อ เอ้อ เออ...	นอนสาเหล่า...หลับตาแม่สิกล่อม...

๑. บอกความหมายของคำต่อไปนี้

๑.๑ ปลาช้อใหญ่ หมายถึง _____ ๑.๒ ฮ้องไห้ หมายถึง _____

๑.๓ แม่วโปง หมายถึง _____ ๑.๔ พ้อ หมายถึง _____

๑.๕ ผีเป่า หมายถึง _____

๒. เนื้อเพลงกล่อมเด็กภาคอีสานสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตคนอีสานอย่างไรบ้าง

---

๓. นักเรียนจะมีวิธีการอนุรักษ์เพลงกล่อมเด็กภาคอีสานอย่างไร

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ครั้นเครื่องเพลงภาคกลาง
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ส่วนใหญ่เป็นเพลงโต้ตอบหรือเพลงปฏิพากย์ เป็นเพลงที่หนุ่มสาวใช้ร้องโต้ตอบเกี่ยวพาราสีกัน มักร้องกันเป็นกลุ่มหรือเป็นวง ประกอบด้วย ผู้ร้องนำเพลงฝ่ายชายและฝ่ายหญิงที่เรียกว่า พ่อเพลง แม่เพลง คนอื่น ๆ เป็นลูกคู่ร้องรับให้จังหวะด้วยการปรบมือ หรือใช้เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เช่น กรับ ฉิ่ง เพลงโต้ตอบนี้นำมาร้องเล่นในโอกาสต่าง ๆ ตามเทศกาล หรือในเวลาที่มาวมกลุ่มกัน เพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง บางเพลงก็ใช้ร้องเล่นไม่จำกัดเทศกาล มี ๕ กลุ่ม คือ

๑. เพลงที่นิยมร้องเล่นในฤดูน้ำหลาก เทศกาลกฐินและผ้าป่า ในช่วงเทศกาลออกพรรษา

- ๑) เพลงเรือ (พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี สุพรรณบุรี ลพบุรี)
- ๒) เพลงเครื่องท่อน เพลงไก่อ่า (พระนครศรีอยุธยา)
- ๓) เพลงหน้าเอย เพลงยี่มเอย เพลงโซ่ (นครนายก)
- ๔) เพลงรำพาข้าวสาร (ปทุมธานี)

เพลงเรือ

๒. เพลงที่นิยมเล่นในเทศกาลเก็บเกี่ยว เป็นเพลงที่ร้องเล่นเวลาลงแขกเกี่ยวข้าวและนวดข้าว

- ๑) เพลงเกี่ยวข้าว เพลงกัม (อ่างทอง สุพรรณบุรี)
- ๒) เพลงเต็นกำ (อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา)
- ๓) เพลงเต็นกำรำเคียว (นครสวรรค์)

๓. เพลงที่นิยมเล่นในเทศกาลสงกรานต์

- ๑) เพลงพวงมาลัย (นครปฐม เพชรบุรี กาญจนบุรี อ่างทอง นครสวรรค์)
- ๒) เพลงระบำ เพลงระบำบ้านไร่ (พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี อ่างทอง สุพรรณบุรี)
- ๓) เพลงคล้องช้าง (สุพรรณบุรี กาญจนบุรี นครปฐม)
- ๔) เพลงเหย่อย (กาญจนบุรี)

๔. เพลงที่ใช้ร้องเวลามารวมกันทำกิจกรรมอย่างหนึ่ง

- ๑) เพลงโขลกแป้ง (ร้องโต้ตอบกันเวลาลงแขกโขลกแป้งทำขนมจีน ในงานทำบุญ ของชาวอ่างทอง ชาวนครสวรรค์)
- ๒) เพลงแห่นาคหรือสังนาค (ร้องกันทั่วไปในงานบวชนาคหรือรับไปทำขวัญนาค)

เพลงลำตัด

๕. เพลงที่ร้องเล่นไม่จำกัดเทศกาล

๑) เพลงเทพทอง (เป็นเพลงพื้นบ้านที่เก่าที่สุด ตามหลักฐานในวรรณคดีและหนังสือเก่าบันทึกไว้ว่า นิยมเล่นตั้งแต่สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี สมัยรัตนโกสินทร์ จนถึง รัชกาลที่ ๖)

๒) เพลงลำตัด   ๓) เพลงโนเนโนนาต   ๔) เพลงปรบไก่   ๕) เพลงฉ่อย

๖) เพลงอีแซว   ๗) เพลงรำโทน

๘) เพลงสำหรับเด็ก (เพลงกล่อมเด็ก เพลงปลอบเด็ก เพลงประกอบการละเล่นเด็ก)

เพลงอีแซวสอนภาษาไทย

คำร้อง : นิพนธ์ รักรุ่ง

เอ๋ย...ส่งสำเนียงเสียงแจ้วเพลงอีแซวในตำนาน...

น้ำเสียงกังวานหวานจังหวะว่องไว...

พบกับครูธีระพลนักเรียนทุกคนต่างรู้

ในวิชาของครูเรียนรู้ภาษาไทย

มาโรงเรียนทุกวันพากันฮาเฮ

สนุกสนานไม่จำเจเพราะครูสอนถูกใจ

รู้จักเพลงพื้นบ้านเป็นหลักฐานมีมา

ตั้งแต่คราวปู่ย่าตาบรรพบุรุษเราเขียนไว้

เนื้อหาวันนี้ นับว่ามีคุณค่า...

มาส่งเสริมรักษาอนุรักษ์กันสืบไป...

ใบงานที่ ๖ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ครั้นครั่งเพลงภาคกลาง
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนจำแนกประเภทของเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่กำหนดให้ให้ถูกต้อง

เพลงรำไท่น	เพลงเรือ	เพลงอีแซว	เพลงไก่อ่า	เพลงกั้ม
เพลงสังนาค	เพลงพวงมาลัย	เพลงลำตัด	เพลงฉ่อย	เพลงหน้าไย
เพลงเหย่อย	เพลงซอกแป้ง	เพลงเต๋นกำ	เพลงปรบไก่อ	เพลงซู้

ประเภทของเพลงพื้นบ้าน	เพลงพื้นบ้านภาคกลาง
เพลงที่นิยมร้องเล่นในฤดูน้ำหลาก	_____
เพลงที่ใช้ร้องเวลามารวมกันทำ กิจกรรมอย่างหนึ่ง	_____
เพลงที่ร้องเล่นไม่จำกัดเทศกาล	_____
เพลงที่นิยมเล่นในเทศกาลเก็บเกี่ยว	_____
เพลงที่นิยมเล่นในเทศกาลสงกรานต์	_____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคใต้
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาถิ่นไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ครั้นเครงเพลงภาคใต้
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เพลงพื้นบ้านภาคใต้

เพลงพื้นบ้านภาคใต้มีค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ แต่ยังรักษารูปแบบพื้นเมืองได้มาก นิยมเล่นกันเองตามเทศกาลต่าง ๆ โดยไม่มีการรับจ้างแสดง และไม่ถือเป็นอาชีพ เพลงพื้นบ้านภาคใต้ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ เพลงเรือ เพลงบอก เพลงนา เพลงกล่อมทารกหรือแห่นาค และเพลงร้องเรือหรือเพลงชาน้องซึ่งเป็นเพลงกล่อมเด็ก

๑. เพลงกล่อมเด็ก

ลักษณะของเนื้อหาเพลงกล่อมเด็กภาคใต้โดยทั่วไปจะใช้ถ้อยคำง่าย ๆ มีเสียงคล้องจองกันแต่ไม่ได้บังคับลักษณะสัมผัส สามารถยืดหยุ่นได้ตามทำนองของผู้ขับกล่อม เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ในแต่ละท้องถิ่นอาจเรียกชื่อแตกต่างกัน เช่น เพลงชาน้อง เพลงร้องเรือ หรือน้องนอน เพลงกล่อมเด็กภาคใต้โดยทั่วไป วรรคแรกของเพลงกล่อมเด็กภาคใต้โดยทั่วไป วรรคแรกของเพลงกล่อมเด็กมักขึ้นต้นด้วยคำว่า “ฮาเอ้อ” หรือ “ฮาเหอ”

ตัวอย่างเพลงกล่อมเด็กประจำภาคใต้

เพลง ไก่เถื่อน

“...ไก่เถื่อนเหอ...	ชั้นเทือนทั้งบ้าน
ลูกสาวซี้คร้าน...	นอนให้แม่ปลุก
แม่เอาด้ามขวาน...	แทงวานดั่งพลุก
นอนให้แม่ปลุก...	ลูกสาวซี้คร้านเห้อ...”

๒. เพลงเรือ

เป็นเพลงพื้นบ้านประเภทหนึ่ง ใช้เล่นในเรือ นิยมเล่นในเดือนสิบเอ็ด หรือเดือนสิบสองหลังออกพรรษาแล้ว ภาคใต้จะมีงานประเพณีชักพระหรือแห่พระ ผู้เล่นเพลงเรือเป็นชาวบ้านที่อยู่ใกล้แม่น้ำ ลำคลอง หรือทะเลสาบ เช่น อำเภอไชยา อำเภอกะสมุย อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอหาดใหญ่ อำเภอเมืองฯ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา และจังหวัดชุมพร การเล่นเพลงเรือ มีเรือเพลงฝ่ายชายและฝ่ายหญิง โดยเริ่มต้นร้องกลอนไหว้ครูก่อน จากนั้นก็ว่ากลอน ชักชวนเรือเพลงอีกฝ่ายให้มาร้องเล่นกัน แล้วร้องโต้ตอบกันด้วยปฏิภาณไหวพริบ ทั้งในเชิงเกี่ยวพาราสิ โต้คารมอย่าง

เผ็ดร้อน และกระเช้าเข้าเหย้ากัน มักนำเอาเหตุการณ์บ้านเมือง หรือสภาพแวดล้อมมาสอดแทรก ในเนื้อร้อง เพื่อให้เกิดอารมณ์ขัน หรือเสียดสีประชดประชันกัน ในระหว่างที่ร้องเพลงเรื่อนั้น ผู้พาย ต้องพายให้เข้ากับจังหวะของเพลงด้วย

๓. เพลงบอก

เป็นเพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในวันสงกรานต์ (ก่อนหรือหลังก็ได้) เพื่อบอกความหรือประกาศวัน สงกรานต์ว่า ปีนี้น้ำก่ให้ น้ำก่ตัว วันใดเป็นวันธงชัย วันอธิบดี ฯลฯ เพลงบอกอาจเล่นในงานบุญต่าง ๆ หรืองานประจำปีก็ได้

๔. เพลงนา

เป็นเพลงพื้นบ้านของชาวมุขพร ใช้ร้องเล่นเมื่อจับกลุ่มเดินไปนา และร้องระหว่างเกี่ยวข้าว ลักษณะคำประพันธ์เป็นกลอนสุภาพ แต่วรรคหนึ่งอาจมี ๙ - ๑๑ คำแล้วแต่เนื้อความที่ร้อง และใช้ สัมผัสท้ายวรรคเป็นเสียงเดียวกันที่เรียกว่า กลอนอา กลอนอี

การร้องเพลงนาต้องมีคู่ขับร้องด้วยคนหนึ่ง ผู้ร้องนำต้นบทเรียกว่า แม่เพลง คู่ขับร้องเรียกว่า ท้ายไฟ และเมื่อร้องจบบทหนึ่งอาจเปลี่ยนกันเป็นแม่เพลง หรือท้ายไฟก็ได้

๕. เพลงกล่อมนาค หรือเพลงแห่นาค

เป็นเพลงพื้นบ้านของชาวไทยพุทธแถบแหลมสทิงพระ จังหวัดสงขลา ใช้ร้องกล่อมนาคตอน แห่นาคออกจากบ้านไปวัด และตอนแห่เวียนรอบพระอุโบสถ นอกจากร้องเพื่อความสนุกสนาน ครื้นเครง เนื้อหาของบทเพลงยังเป็นการอบรมสั่งสอนนาคก่อนเข้าบรรพชาอุปสมบท

ใบงานที่ ๗ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคใต้
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ครั้นเครงเพลงภาคใต้
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคใต้และตอบคำถามให้ถูกต้อง

๑. วรรคแรกของเพลงกล่อมเด็กภาคใต้มักจะขึ้นต้นด้วยคำว่า _____

๒. เพลงนา เป็นเพลงพื้นบ้านภาคใต้ของชาวจังหวัด _____

๓. วัตถุประสงค์ของการร้องเล่น “เพลงบอก” คือ _____

๔. เพลงเรื่อนิยมเล่นในประเพณี _____

๕. เพลงกล่อมเด็กภาคใต้มีลักษณะ _____

๖. เพลงกล่อมนาหรือเพลงแห่นาคมีเนื้อหาเกี่ยวกับ _____

๗. คำว่า “ไก่เถื่อน” หมายถึง _____

๘. เพลงไก่เถื่อนสอดแทรกคำสอนเรื่องใด _____

๙. การร้องเล่นเพลงนามีผู้ร่อนำต้นบทเรียกว่า _____

๑๐. คู่ขั้บร้องในการร้องเล่นเพลงนาเรียกว่า _____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การเขียนรายงาน (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า

การเขียนรายงาน เป็นการเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้า ผลการทดลอง หรือผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ เสนอต่อครู เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น หรือให้ผู้อื่นทราบผลการปฏิบัติงานการเขียนรายงานที่ดีควรปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

๑. กำหนดหัวข้อเรื่อง

ควรกำหนดเรื่องที่คุณสนใจต้องการจะรู้ หรือคิดว่าคนส่วนใหญ่สนใจ นอกจากกำหนดหัวข้อเรื่องได้แล้ว ควรกำหนดหัวข้อย่อย ๆ ด้วยเพื่อความสะดวกในการค้นคว้า เช่น

เรื่อง กระจกชนิดนี้มีที่มา

๑. ที่มาของกระจก	๒. คุณค่าของกระจก
๓. การทำกระจก	๔. วัสดุที่ทำมาจากกระจก

๒. วางแผนเขียนรายงาน

- ๒.๑ กำหนดระยะเวลาปฏิบัติงาน เช่น จะเขียนให้เสร็จภายใน ๒ สัปดาห์ ฯลฯ
- ๒.๒ กำหนดสถานที่ที่จะไปค้นคว้า เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต สถานประกอบการหน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ
- ๒.๓ กำหนดผู้ร่วมงาน (ถ้าทำงานกลุ่ม) และแบ่งหน้าที่กันให้ชัดเจน
- ๒.๔ กำหนดวันเขียนรายงาน วันตรวจทาน ปรับปรุง แก้ไข กำหนดวันส่ง ฯลฯ

๓. รวบรวมข้อมูล

ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ แล้วรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นหมวดหมู่ หรือตามหัวข้อย่อยที่กำหนด

๔. เขียนรายงาน

๔.๑ นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาเขียนเรียบเรียงเป็นภาษาของตนเองให้อ่านเข้าใจง่าย ลำดับความสำคัญ มีสาระความรู้ มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์ และมีเหตุผลประกอบ ฯลฯ ข้อสำคัญ ไม่ควรลอกข้อความจากหนังสืออื่น หรือตัดต่อข้อความมาเป็นของตนเอง แต่ถ้าจำเป็นต้องลอกข้อความสำคัญ ต้องบอกวามาจากหนังสืออะไร และถือเป็นมารยาทที่จะต้องระบุชื่อผู้แต่งเสมอ

๔.๒ ทำรูปเล่มรายงานให้สมบูรณ์ ซึ่งมีส่วนประกอบ ดังนี้

๔.๒.๑ หน้าปก ควรมีรายละเอียดดังตัวอย่าง ดังตัวอย่าง

รายงานการศึกษาค้นคว้า
เรื่อง กระจาดานี้มีที่มา

จัดทำโดย
เด็กชายผลิต กระจาดาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
โรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์

เสนอ
คุณครูธีระพล แก้วคำจันทร์

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาภาษาไทย
ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๖

๔.๒.๒ คำนำ การเขียนคำนำอาจกล่าวถึงสาระต่าง ๆ เช่น ที่มา จุดประสงค์ของการเขียน รายงาน วิธีการค้นคว้า ผู้ร่วมงาน วิธีการค้นคว้า ผู้ร่วมงาน ผู้มีอุปการคุณ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ จากรายงาน ดังนี้

คำนำ

รายงาน เรื่อง “กระจาดานี้มีคุณค่า” ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าในรายวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ คณะผู้จัดทำได้ศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมความรู้ถึงที่มาของกระจาดาน ค่าของกระจาดาน การทำกระจาดาน และวัสดุที่ทำจากกระจาดาน

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้คงจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ ที่สนใจเรื่องกระจาดานและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ต่อไป

คณะผู้จัดทำ
๑๖ มกราคม ๒๕๖๖

๔.๒.๓ สารบัญ สำหรับระบุเรื่องแต่ละเรื่องที่เสนอและเลขหน้าของเรื่องนั้น ๆ ดังนี้

สารบัญ	
เรื่อง	หน้า
ที่มาของกระดาษ	๑
คุณค่าของกระดาษ	๓
การทำกระดาษ	๕
วัสดุที่ทำจากกระดาษ	๗
บรรณานุกรม	๑๑

๔.๒.๔ เนื้อเรื่อง คือส่วนที่คิดว่าเรื่องมาเรียบเรียง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเรื่อง ตามข้อ ๔.๑

๔.๒.๕ บรรณานุกรมหรือรายชื่อหนังสือที่ใช้ค้นคว้า มีวิธีเขียนดังตัวอย่าง

บรรณานุกรม
กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๑). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
วิชาการ, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๕). หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทยชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำครูสภา.

๕. ตรวจสอบและปรับปรุงให้สมบูรณ์

นำรายงานมาตรวจทานอีกครั้ง พิจารณาความต่อเนื่องและตรวจการเขียนตัวสะกดการันต์แล้วแก้ไขให้ถูกต้อง

ใบงานที่ ๘ เรื่อง การเขียนรายงานที่ฉันสนใจ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การเขียนรายงาน (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนวางแผนการเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและบันทึกลง
 ตามหัวข้อที่กำหนด

๑. สมาชิกในกลุ่ม

- ๑.๑ _____
- ๑.๒ _____
- ๑.๓ _____
- ๑.๔ _____
- ๑.๕ _____

๒. หัวข้อรายงานที่สนใจ _____

๓. หัวข้อย่อยของรายงานที่จะศึกษาค้นคว้า

- ๓.๑ _____
- ๓.๒ _____
- ๓.๓ _____
- ๓.๔ _____
- ๓.๕ _____

๔. ระยะเวลาในการทำรายงาน _____

๕. แหล่งข้อมูลที่จะศึกษาค้นคว้า

- ๕.๑ _____
- ๕.๒ _____
- ๕.๓ _____
- ๕.๔ _____
- ๕.๕ _____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนคำนำ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาไทย
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนรายงาน (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกเขียนคำนำให้สอดคล้องกับหัวข้อรายงานที่ต้องการศึกษาค้นคว้า

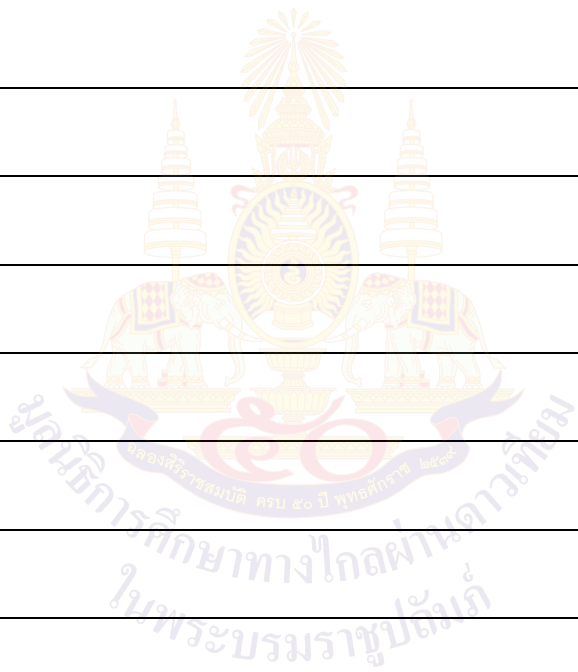

ชื่อ ..... สกุน ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

<p>ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนบรรณานุกรม   หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาถิ่นไทย   แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง การเขียนรายงาน (๓)   รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔</p>
--

คำชี้แจง ให้นักเรียนนำข้อมูลที่กำหนดให้มาเขียนบรรณานุกรมให้ถูกต้องตามแบบแผน

๑. หนังสือทั่วไป

ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	เมืองที่พิมพ์	ปีที่พิมพ์	สถานที่พิมพ์	ครั้งที่พิมพ์
สารานุกรมศัพท์ ดนตรีไทย ภาคคีตะ-ดุริยางค์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน	สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน	กรุงเทพฯ	๒๕๖๐	ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์	พิมพ์ครั้งที่ ๓

๒. การสัมภาษณ์

สถานที่ทำงานผู้ถูกสัมภาษณ์	ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์	วันที่สัมภาษณ์	ตำแหน่งผู้ถูกสัมภาษณ์	ประเภทข้อมูล
โรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์	วรรณรี วุ่นนุรักษ์	๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔	ครู	สัมภาษณ์

๓. เว็บไซต์ (ข้อมูลออนไลน์)

ชื่อเรื่อง	ชื่อผู้เขียน	วัน เดือน ปี ที่เผยแพร่	ประเภท ข้อมูล	วันที่ สืบค้น	แหล่งข้อมูล
รูปแบบ การเขียน รายงาน	สุริยง สุริยะใจ	๒๕๖๒ ธันวาคม, ๒	[ออนไลน์]	๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔	https://sites.google.com/site/Suriyongsuriya

๔. หนังสือทั่วไป

ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	เมืองที่พิมพ์	ปีที่พิมพ์	สถานที่พิมพ์	ครั้งที่พิมพ์
กลเม็ดการ อ่านให้เก่ง	สมบัติ จำปา เงิน และ สำเนียง มณีกาญจน์	กรุงเทพมหานคร	๒๕๔๘	ห้องพัฒนา การพิมพ์	พิมพ์ครั้งที่ ๑

๕. การสัมภาษณ์

สถานที่ทำงาน ผู้ถูกสัมภาษณ์	ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์	วันที่สัมภาษณ์	ตำแหน่งผู้ ถูกสัมภาษณ์	ประเภทข้อมูล
โรงเรียนบางกะปิ	ภาคภูมิ นันทา	๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๔	ครู	สัมภาษณ์

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาไทย

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. การอ่านจับใจความวรรณคดี					☐
๒. การคิดวิเคราะห์ ตีความ และสรุปความวรรณคดี					☐
๓. การเปรียบเทียบและเชื่อมโยงภาษาถิ่นสี่ภาค					☐
๔. การเรียนรู้เรื่องเพลงพื้นบ้านสี่ภาค					☐
๕. การวิเคราะห์องค์ความรู้ผ่านการเขียนรายงาน					☐
๖. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ					☐
๗. การเขียนสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจด้วยรายงาน					☐

๒. สิ่งที่ได้ฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ได้ฉันยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๔. สิ่งที่ได้ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔
เรื่อง ภูมิใจวรรณกรรมพื้นบ้าน

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอ่านเพื่อคาดคะเนเหตุการณ์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิใจวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง นิทานพื้นบ้านไทย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การอ่านเพื่อคาดคะเนเหตุการณ์

การอ่านเพื่อคาดคะเนเหตุการณ์ หมายถึง การคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต ซึ่งไม่ใช่การคาดเดาโดยไม่มีเหตุผล หากต้องอาศัยเหตุผลสนับสนุน สำหรับการคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่ทำอ่านนั้น ต้องอาศัยการอ่านจับใจความสำคัญเป็นพื้นฐาน เพื่อให้เราสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่สำคัญของเรื่องได้ และทำให้เราสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้อย่างสมเหตุสมผล น่าเชื่อถือ หรือมีความแม่นยำ เพื่อเป็นการฝึกทักษะการคิดอย่างมีระบบ

หลักการอ่านเพื่อคาดคะเนเหตุการณ์ มีดังนี้

- ๑) ทบทวนพิจารณาเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการใด หรือคล้ายคลึงกับ เหตุการณ์ใดจากความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมที่มีอยู่
- ๒) ระบุเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นอยู่ใน ขั้นตอนใดของกระบวนการ หรือเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง พญากงพญาพาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิใจวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง นิทานพื้นบ้านไทย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง “พญากง พญาพาน”

พญากงได้ครองเมืองศรีวิชัย คือ “เมืองนครปฐม” ในปัจจุบันนี้ สืบต่อจากพระเจ้าสิการราชผู้เป็นพระราชบิดาแล้ว ต่อมาได้มีพระราชบุตรที่ประสูติจากพระมเหสีองค์หนึ่ง โหรได้ถวายคำพยากรณ์พระราชกุมารว่าเป็นผู้มีบุญญาธิการมากจะได้ครองราชสมบัติเป็นกษัตริย์ต่อไปในภายหน้า แต่ว่าพระราชกุมารนี้จะกระทำปิตุฆาต คือ ฆ่าพ่อ

เมื่อพญากงทราบดังนั้น จึงรับสั่งให้ราชบุรุษพาพระราชกุมารไปฆ่าทิ้งเสียในป่า ราชบุรุษจึงนำไปทิ้งไว้ที่ป่าไผ่ ยายพรหมไปพบพระราชกุมารจึงเก็บมาเลี้ยงไว้ แต่ยายพรหมมีลูกหลานมากจึงยกพระราชกุมารให้ยายหอมไปเลี้ยง ยายหอมเลี้ยงพระราชกุมาร แล้วนำไปให้เจ้าเมืองราชบุรีเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม

ในขณะนั้นเมืองราชบุรีเป็นเมืองขึ้นของเมืองศรีวิชัย ต่อมาพระราชกุมารเติบโตขึ้น ได้แข็งเมืองไม่ยอมส่งบรรณาการ และทำรบกับพญากงจนได้ชนช้างกัน เมื่อฆ่าพญากงสำเร็จแล้วได้เข้าเมืองศรีวิชัย เวลานั้นพระมเหสีของพญากงซึ่งเป็นพระชนนีของพญาพานยังมีพระชนม์อยู่ กล่าวกันว่ารูปโฉมสวยงาม พญาพานคิดอยากได้เป็นมเหสีจึงเสด็จเข้าไปที่ตำหนัก เทพยดาได้แปลงเป็นแพะบ้าง บ้างก็แปลงเป็นแมวแม่ลูกอ่อน นอนขวางบันไดปราสาท เมื่อพญาพานข้ามสัตว์ทั้งสองนั้นไป สัตว์จึงพูดกับแม่ว่า “ท่านเห็นพวกเราเป็นเดรัจฉานจึงข้ามไป” แม่ตอบลูกว่า “นับประสาอะไรกับเราเป็นสัตว์เดรัจฉาน แม้แต่มารดาของท่าน ท่านยังจะเอาเป็นเมีย”

พญาพานได้ฟังดังนั้นก็ประหลาดพระทัยนัก จึงทรงตั้งอธิษฐานว่า “ถ้าพระมเหสีของพระยากงเป็นพระมารดาของเราจริงแล้ว ขอให้น้ำมันหลังออก จากถันทั้งสองข้างให้ปรากฏ ถ้าไม่ใช่พระมารดาของเราก็ขออย่าให้น้ำมันไหล ออกมาเลย” พญาพานตั้งอธิษฐานแล้วน้ำมันได้หลังออกมาจากถันเป็นที่ประจักษ์ แก่สายตา พญาพานจึงได้ไต่ถามได้ความว่าเป็นพระมารดาจริง แล้วก็ทรงดื่มน้ำมัน ทรงทราบว่าพญากงเป็นพระราชบิดา จึงไกรธยายหอมว่ามีได้บอกให้ตนทราบว่า เป็นบุตรใคร จนได้ทำบาปถึงฆ่าพ่อแล้วได้ไปเรียกยายหอมมา แล้วจับยายหอม ฆ่าเสีย

คนทั้งปวงจึงเรียกพระราชกุมารว่า “พญาพาล” เพราะไม่รู้จักบุญคุณคุณคน และบ้างก็เรียก “พญาพาน” เพราะเมื่อเวลาเกิดนั้นพระพักตร์กระทบพานทองเป็น แผล เมื่อพญาพานฆ่ายายหอมแล้วรู้สึกเสียพระทัย ว่าฆ่าผู้มีพระคุณอีกคนหนึ่ง จึง ได้ถามสมณพราหมณาจารย์ว่าจะทำอย่างไร จึงจะล้างบาปในการฆ่าพระราชบิดา และฆ่ายายหอมผู้มีพระคุณผู้ที่เลี้ยงตนมาแต่เยาว์วัย พระสงฆ์ก็ได้ถวายพระพรว่า “ให้สร้างเจดีย์สูงแค่นกเขาเหิน” จากนั้นจึงได้สร้างพระเจดีย์ขนาดใหญ่ สูงชัน นกเขาเหิน คือองค์พระปฐมเจดีย์ เพื่อเป็นการล้างบาปที่ฆ่าพระราชบิดาให้บรรเทา ลงบ้าง และสร้างพระประโทนเจดีย์ เพื่อล้างบาปที่ฆ่ายายหอม

ที่มา : <https://nitanstory.com/พญากงพญาพาน>

ใบงานที่ ๑ เรื่อง อ่าน คิด พินิจนิทานพื้นบ้าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิใจวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง นิทานพื้นบ้านไทย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ปัญหาและเขียนวิธีการแก้ปัญหาจากการอ่าน
 นิทานพื้นบ้าน เรื่อง “พญาหงพญาพาน” ลงในแผนภูมิ

แผนภูมิการแก้ปัญหา (Problem Solution Out Line)

ปัญหา	ใคร :												
	อะไร : ..... ทำไม :												
แนวทาง แก้ปัญหา	<table border="0"> <tr> <td>วิธีการ</td> <td>ผล</td> </tr> <tr> <td>๑) .....</td> <td>๑) .....</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>๒) .....</td> <td>๒) .....</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>๓) .....</td> <td>๓) .....</td> </tr> </table>	วิธีการ	ผล	๑)	๑)	.....	.....	๒)	๒)	.....	.....	๓)	๓) .....
วิธีการ	ผล												
๑)	๑)												
.....	.....												
๒)	๒)												
.....	.....												
๓)	๓)												
ผลลัพธ์	.....												

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทานพื้นบ้าน เรื่อง “พญากงพญาพาน” และอธิบายวิธีการนำข้อคิดไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๑. ข้อคิดที่ได้จากนิทานพื้นบ้าน เรื่อง พญากงพญาพาน คืออะไรบ้าง (๕ คะแนน)

---

๒. ให้นักเรียนเขียนอธิบายการนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านนิทานพื้นบ้านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (๕ คะแนน)

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การพูดลำดับเหตุการณ์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิใจวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การพูดลำดับเหตุการณ์
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การพูดลำดับเหตุการณ์

๑. ความหมายและความสำคัญของการพูดลำดับเหตุการณ์

การพูดลำดับเหตุการณ์ของเรื่องราวที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นการทบทวนและสรุปเนื้อเรื่อง โดยรวมทั้งหมดให้เข้าใจ การพูดที่ดีควรมีการเรียบเรียงตามเหตุการณ์ ช่วงเวลา สถานที่ จึงจะทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น ไม่สับสน เช่น เรียงตามอดีต ปัจจุบัน ไปอนาคต หรือ เรียงตามวัยทารก วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน และวัยชรา หรือ เรียงจากจังหวัดทางด้านเหนือสุดแล้วพูดไล่ลงไปยังจังหวัดใต้สุด ฯลฯ การเรียงตามเวลา เรียงตามวัย เรียงตามจังหวัดตามข้อความข้างต้นจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจมากกว่าไม่ได้มีการลำดับ

๒. หลักการพูดลำดับเหตุการณ์

๑) เรียงตามลำดับ ของเหตุการณ์ วัน เวลา สถานที่ การพูดที่ดีควรมีการเรียบเรียงตามเหตุการณ์ ช่วงเวลา สถานที่ จึงจะทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น ไม่สับสน เช่น เรียงตามอดีต ปัจจุบัน ไปอนาคต หรือ เรียงตามวัยทารก วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน และวัยชรา หรือ เรียงจากจังหวัดทางด้านเหนือสุดแล้วพูดไล่ลงไปยังจังหวัดใต้สุด ฯลฯ

๒) เน้นย้ำเหตุการณ์สำคัญที่ละเหตุการณ์ ไม่ควรพูดหลาย ๆ เหตุการณ์รวมกัน ทำให้ผู้ฟังเกิดความสับสน

๓) ใช้ตัวอย่างประกอบ การใช้ตัวอย่างประกอบมีความสำคัญมาก อาจเป็นภาพตัวละครสำคัญ เพราะตัวอย่างประกอบจะทำให้การพูดเห็นภาพพจน์และเข้าใจได้มากกว่าไม่มีตัวอย่างประกอบ อีกทั้งช่วยขยายความให้มากขึ้น การใช้ตัวอย่างประกอบที่ดีควรใช้ตัวอย่างให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่องที่พูด

๔) ต้องสามารถตัดทอนหรือขยายความได้ การพูดเป็นศิลปะแขนงหนึ่ง หากเราเตรียมเนื้อหาในการพูดแล้วมีเวลาน้อยไป หรือมีเวลามากเกินไปกว่าเนื้อหา นักพูดที่ดีต้องสามารถตัดทอนเนื้อหาบางส่วนหรือเพิ่มเนื้อหาบางส่วน เพื่อให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดให้

๕) ควรมีการใช้ น้ำเสียง ท่าทาง บุคลิกลักษณะ สายตา ภาษา ถ้อยคำ สีหน้า ให้สอดคล้องกับเรื่องที่พูด การพูดที่ดีต้องมีการใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด หากพูดเรื่องเศร้า ควรพูดเสียงเบา ๆ ซ้ำ ๆ แต่หากพูดเรื่องที่ตื่นเต้น ควรใช้น้ำเสียงที่ดังกว่าปกติ ใวกว่าปกติ อีกทั้งหากเป็นเรื่องเศร้า ควรใช้สีหน้าที่สอดคล้องกับเรื่อง ไม่ควรหัวเราะหรือยิ้มเวลาพูด

๖) ขั้นตอนการเตรียมการพูดหรือการตรวจสอบการพูด นักพูดที่ดีต้องมีการเตรียมตัวทุกครั้งก่อนขึ้นพูด การเตรียมเนื้อหาก็มีส่วนสำคัญ เมื่อเตรียมการพูดโดยการเขียนโครงเรื่องแล้ว ต้องมีการตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง ก่อนการพูดจริง

ปรับปรุงจาก สุทธิชัย ปัญญาโรจน์

ที่มา : สถาบันพัฒนาบุคลากร

<http://oknation.nationtv.tv/blog/markandtony/2011/09/19/entry-2>

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถาม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิไววรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง รอบรู้คำถาม
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การตั้งคำถามและตอบคำถาม

การใช้คำถามเป็นเทคนิคสำคัญในการเสาะแสวงหาความรู้ที่มีประสิทธิภาพ การถามช่วยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความคิดใหม่ ๆ ช่วยขยายทักษะ การคิดและทำความเข้าใจให้กระจ่างได้ เป็นการทบทวนเชื่อมโยงความคิด ส่งเสริมความ ออยากรู้อยากเห็นและเกิดความท้าทาย

การตั้งคำถามมี ๒ ระดับ คือ คำถามระดับพื้นฐานและคำถามระดับสูง ดังนี้

๑. คำถามระดับพื้นฐาน เป็นการถามความรู้ ความจำ เป็นคำถามที่ใช้ความคิดทั่วไป ใช้ความรู้เดิมหรือสิ่งที่รู้การตอบ เป็นคำถามที่ฝึกให้เกิดความคล่องตัวในการตอบ

๒. คำถามระดับสูง เป็นการถามให้คิดหาคำตอบที่ต้องใช้ความคิดซับซ้อน เป็นการ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้สมองซีกซ้ายและซีกขวาในการคิดหาคำตอบ โดยอาจใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานในการคิดและตอบคำถาม

การตั้งคำถามที่ดี

- ๑) ก่อนที่จะตั้งคำถาม เราควรตั้งใจฟังทำความเข้าใจกับเรื่องนั้น
- ๒) มีการจดบันทึกระหว่างการฟัง ในเรื่องที่น่าสนใจหรือมีข้อสงสัย
- ๓) จับใจความหรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟังให้ได้
- ๔) ตั้งคำถามที่ชัดเจนตรงประเด็นไม่กำกวม
- ๕) ตั้งคำถามให้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ
- ๖) ใช้ภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่าย และใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์หรืออคติ
- ๗) มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดหลายแง่มุม เพื่อจะได้คำถามที่หลากหลายแนวคิด

ใบงานที่ ๒ เรื่อง รอบรู้คำถาม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิใจวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง รอบรู้คำถาม
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนตั้งคำถามและตอบคำถามจากการฟังและดูภาพยนตร์โฆษณา
 เรื่อง “สระบุรีเที่ยวได้ไม่ไกล”

๑. คำถาม _____

คำตอบ _____

๒. คำถาม _____

คำตอบ _____

๓. คำถาม _____

คำตอบ _____

๔. คำถาม _____

คำตอบ _____

๕. คำถาม _____

คำตอบ _____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

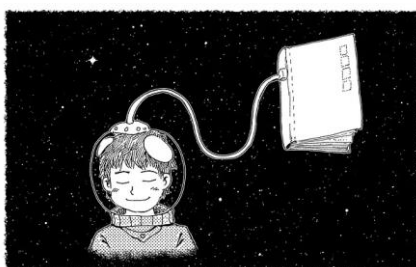
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่องเพื่อพัฒนางานเขียน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิใจวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง แต่งนิทานผสานคุณธรรม (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การเขียนแผนภาพโครงเรื่องเพื่อพัฒนางานเขียน

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เป็นการเขียนที่แสดงให้เห็นโครงเรื่องโดยรวมทั้งเรื่อง ทำให้จับใจความสำคัญ ของเรื่องได้อ่านได้ดียิ่งขึ้นการเขียนแผนภาพโครงเรื่องต้องอาศัยการตั้งคำถามและตอบคำถาม จากเรื่องทีอ่านว่าตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง สถานที่เกิด เหตุการณ์คือที่ไหน มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ผลของเหตุการณ์นั้นคืออะไร

ขั้นตอนการเขียนแผนภาพโครงเรื่องเพื่อพัฒนางานเขียน

๑. กำหนดชื่อเรื่องและความคิดรวบยอดของเรื่อง
๒. ระดมความคิดถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชื่อเรื่อง หรือความคิดรวบยอดนั้น จากนั้นจดบันทึกไว้ อาจเป็นคำ กลุ่มคำ ประโยค หรือข้อความสั้น ๆ
๓. กำหนดตัวละครสำคัญที่จะให้เป็นผู้ดำเนินเหตุการณ์ในเรื่อง
๔. นำคำ กลุ่มคำ ประโยค หรือข้อความที่จดบันทึกไว้มาสร้างความสัมพันธ์กันโดยการกำหนดเหตุการณ์สำคัญของเรื่องที่จะเขียน จากนั้นลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่จะให้เกิดขึ้นก่อนหลัง
๕. เลือกรูปแบบการเขียนแผนภาพโครงเรื่องตามความสนใจ นำข้อมูลที่ได้มาจัดลำดับได้แก่ ชื่อเรื่อง ตัวละครสำคัญ เหตุการณ์สำคัญ (แบ่งเป็นหลายเหตุการณ์ก็ได้) และผลของเหตุการณ์

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่องนิทานคุณธรรม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิใจวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง แต่งนิทานผสานคุณธรรม (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่องสำหรับนำไปแต่งนิทานคุณธรรม

แผนภาพโครงเรื่องนิทานคุณธรรม

นิทาน เรื่อง

ตัวละครในเรื่อง

สถานที่

เหตุการณ์

ผลของเหตุการณ์

ข้อคิดที่ได้รับ

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การเขียนเรื่องจากจินตนาการประเภทนิทาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิไจวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง แต่งนิทานผสานคุณธรรม (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การเขียนเรื่องจากจินตนาการประเภทนิทาน

จินตนาการ หมายถึง ความคิดที่เชื่อมโยงประสบการณ์และความจริงในชีวิตจากอดีต ไปสู่ออนาคต หรือเชื่อมโยงเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบันโดยผูกเป็นเรื่องราว ขึ้นมาจากความคิดของนักเรียน

นิทาน หมายถึง เรื่องเล่าสืบทอดกันมาเป็นวรรณกรรมที่เก่าแก่ที่สุด กล่าวกันว่านิทาน มีกำเนิดพร้อม ๆ กันครอบครัวของมนุษยชาติ มูลเหตุที่มาแต่เริ่มแรก คงเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงแล้วเล่าสู่กันฟัง มีการเพิ่มเติมเสริมแต่งให้พิสดารมากยิ่งขึ้น จนห่างไกลจากเรื่องจริง กลายเป็นนิทานไป

๑. องค์ประกอบของนิทาน

๑. แนวคิดหรือแก่นของเรื่อง หรือสาระของเรื่อง แนวคิดของเรื่องนิทานมักเป็น องค์ประกอบพื้นฐาน ง่ายไม่ลึกซึ้งนัก เช่น แนวคิดเรื่องแม่เลี้ยงข่มเหงลูกเลี้ยง การทำความ ดีจะได้ผลดีตอบสนอง

๒. โครงเรื่องของนิทาน มักจะสั้น กะทัดรัด เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน เป็นลักษณะเรื่อง เล่าธรรมดา โดยดำเนินเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง

๓. ตัวละคร ไม่ควรมีหลายตัว เพราะเป็นเรื่องสั้น ๆ จะน่าอ่านกว่าเรื่องยาว ๆ ตัว ละครอาจเป็นคน สัตว์ เทพเจ้า นางฟ้า มนุษย์ อมนุษย์ ฯลฯ

๔. ฉาก เป็นภาพจินตนาการที่ผู้เขียนสร้างขึ้นให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

๕. ถ้อยคำหรือบทสนทนาที่ตัวละครในเรื่องพูดกัน ควรใช้ภาษาที่กะทัดรัดเข้าใจง่าย สนุกสนานชวนติดตาม

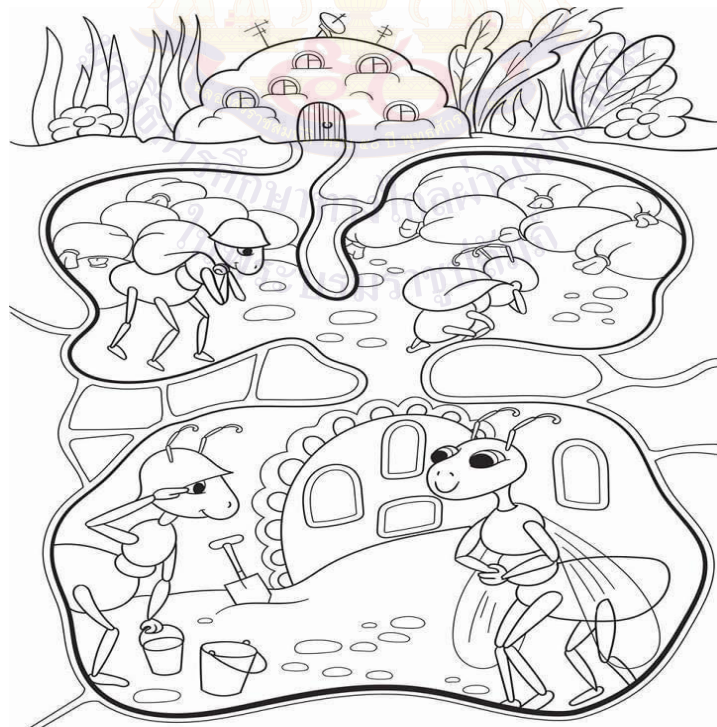
๖. คติชีวิต นิทานที่ดีต้องมีข้อคิดเกี่ยวกับชีวิต สังคม และวัฒนธรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังคุณธรรมแก่ผู้อ่าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้เยาว์ ดังนั้น ในตอนท้ายของนิทานมักสรุปคติชีวิตให้เป็นเครื่องเตือนใจผู้อ่านด้วย

๒. ขั้นตอนการแต่งนิทาน

การเขียนนิทานก็เหมือนกับการทำงานอย่างอื่นที่ต้องมีการวางแผนและทำอย่างเป็นขั้นเป็นตอน จึงจะทำให้การเขียนนิทานราบรื่นและประสบความสำเร็จ ขั้นตอนการเขียนนิทานมีดังนี้

๑. กำหนดจุดประสงค์ว่าต้องการนำเสนออะไรแก่ผู้อ่าน และกลุ่มเป้าหมายคือใคร
๒. วางโครงเรื่องและตรวจสอบความเหมาะสม
๓. ลงมือเขียนตามโครงเรื่องที่วางไว้
๔. ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและโครงเรื่อง
๕. แก้ไขปรับปรุง
๖. ตรวจงานเขียนทั้งหมดแล้วนำเสนอผลงาน

ที่มา : สิริพัทตร์ แจ็งไพร

ข้อคิดที่ได้

คุณธรรมที่ปรากฏ

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๕ เรื่อง อย่างนี้ดีควรทำ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิใจวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง อย่างนี้ดีควรทำ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำศัพท์เติมในช่องว่างให้ได้ใจความ

มัสยิด	โบสถ์	พญานาค	พญาครุฑ
อาฆาต	ทะเลาย	มหรสพ	เครื่องหมาย
ราศี	บวงสรวง		

๑. ผู้หญิงคนนั้นสวยมากดูดีมี _____
๒. การอุปสมบทพระสงฆ์จะต้องทำพิธีใน _____
๓. งานประจำปีวัดนี้มี _____ สมโภช ๑๐ คืน
๔. ประชาชนที่อาศัยอยู่ภาคอีสานแถบลุ่มน้ำโขงมีความเชื่อเกี่ยวกับ _____
๕. _____ เป็นศาสนสถานของชาวมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลาม
๖. พิธี _____ ศาลเจ้าที่จัดขึ้นเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมผ่านพ้นไปด้วยความราบรื่น
๗. ฝนตกหนักเมื่อคืนดินพัง _____ จึงควรปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันหน้าดิน
๘. คนเราถ้าดำเนินชีวิตด้วยความ _____ ก็จะไม่ประสบความสำเร็จ
๙. _____ มีลักษณะสำคัญ คือ คล้ายนก มีปีกที่สามารถบินได้อย่างรวดเร็ว
๑๐. ความกตัญญูเป็น _____ ของคนดี

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้โดยใช้เหตุผลประกอบ

๑. ข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่อง “อย่างนี้ดีควรทำ” คืออะไร

---

๒. นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

---

๓. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับข้อความที่ว่า “ศาสนานั้นสอนคนไม่ให้ทำความชั่วได้ดีกว่ากฎหมาย” จงอธิบายและให้เหตุผลประกอบ

---

๔. สำนวนที่ว่า “สวรรค์อยู่ในอก นรกอยู่ในใจ” นักเรียนเข้าใจอย่างไร

---

๕. การกระทำอะไรที่นักเรียนคิดว่า “อย่างนี้ดีควรทำ” บอกมา ๕ ข้อ

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๖ เรื่อง กระดาษนี้มีที่มา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิใจวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง กระดาษนี้มีที่มา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่าน เรื่อง “กระดาษนี้มีที่มา” แล้วตอบคำถาม

๑. กระดาษจากต้นอ้อของชาวอียิปต์มีที่มาอย่างไร

---

๒. ในชีวิตประจำวันของนักเรียนใช้กระดาษทำอะไรบ้าง เขียนอธิบายตั้งแต่เข้าจรดเย็น

---

๓. “กว่าต้นไม้จะกลายเป็นกระดาษได้ ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ เลย” นักเรียนได้ข้อคิดอะไรเกี่ยวกับการใช้กระดาษ

---

๔. วิธีใช้กระดาษอย่างประหยัด ทำได้อย่างไรบ้าง (เขียนอธิบาย ๓ ข้อ)

---

๕. นักเรียนเข้าใจคำว่า “รีไซเคิล” ที่เกี่ยวข้องกับกระดาษอย่างไร

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การเขียนบันทึกเหตุการณ์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิใจวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การเขียนบันทึกเหตุการณ์ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การเขียนบันทึก คือ การเขียนบันทึกข้อมูลที่เป็นประสบการณ์ความรู้ หรือข้อความสำคัญในการจดบันทึก ต้องบอกแหล่งที่มา วันและเวลาที่จดบันทึกด้วย

๑. ประเภทของการเขียนบันทึก มี ๒ ประเภท ดังนี้

๑.๑ การเขียนบันทึกเหตุการณ์ เป็นการเขียนเรื่องราวที่ได้พบเห็นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อเป็นการบันทึกความรู้ เตือนความจำ บรรยายความรู้สึก หรือแสดงข้อคิดเห็น

๑.๒ การเขียนบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน เป็นการเขียนเรื่องราวส่วนตัวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือที่พบเห็นจากการเดินทาง เพื่อเตือนความจำ บันทึกความรู้ ความรู้สึก และข้อคิดเห็นสิ่งที่มีต่อการบันทึกเหตุการณ์ คือ

๑) วัน เดือน ปี ที่บันทึก

๒) แหล่งที่มาของเรื่องราวที่ได้พบเห็นมา

๓) บันทึกเรื่อง โดยสรุปย่อสาระสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ซึ่งอาจจะแสดงข้อคิดเห็น และสรุปไว้ด้วยการเขียนบันทึกจากการค้นคว้า เป็นการสร้างนิสัยรักการอ่านฝึกละความป้องกันการลืม และประหยัดเวลา

๒. ข้อควรปฏิบัติในการเขียนบันทึก

๒.๑ ทำความเข้าใจ เรียงลำดับความคิดและเนื้อเรื่อง

๒.๒ บันทึกด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ให้อ่านง่ายและเป็นระเบียบ

๒.๓ บันทึกเฉพาะสาระสำคัญ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม

๒.๔ ฝึกบันทึกอย่างรวดเร็ว เช่น ใช้เครื่องหมายและอักษรย่อ ชิดเส้นใต้หัวข้อ

และประเด็นสำคัญ

๓. หลักการเขียนบันทึกเหตุการณ์

๓.๑ ลำดับความให้เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน ไม่วกวน

๓.๒ ลำดับเหตุการณ์ เช่น

- ๑๑.๐๐ น. เสียงร้องเพลงดังรบกวนขณะฉันกำลังดูหนังสือ
- ๑๑.๓๐ น. เสียงร้องเพลงดังกว่าเดิม จึงตะโกนบอกให้ลดเสียง
- ๑๑.๔๐ น. เสียงร้องเพลงดังมากขึ้นเหมือนจงใจจะแกล้งฉัน

เลยหยุดดูหนังสือ ไปทำงานอื่นแทน

๓.๓ การเชื่อมโยง ต้องเขียนเหตุการณ์สำคัญโดยใช้คำเชื่อมที่สละสลวย

๓.๔ การเน้นใจความสำคัญ

๔. ประโยชน์ของการเขียนบันทึก

๔.๑ เพื่อช่วยเพิ่มการจดจำเก็บรักษาข้อมูลให้มีความคงทนชัดเจนและสะดวกในการนำกลับมาได้สามารถอ้างอิงหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ในเหตุการณ์อื่น ๆ ลดโอกาสความคลาดเคลื่อนของข้อมูลจากการถ่ายทอดข้อมูลหลาย ๆ ครั้ง

๔.๒ เพื่อใช้ติดต่อสื่อสารทั้งในกรณีเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

๔.๓ เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานหรือเพื่ออ้างอิงในอนาคต เช่น บันทึกรับแจ้งความประจำสถานีตำรวจ เป็นต้น

๔.๔ เพื่อฝึกทักษะการเขียนและเพิ่มความสามารถในการสื่อสารได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

๔.๕ เพื่อเก็บรักษาความรู้หรือถ่ายทอดความรู้ที่ยั่งยืนและเป็นระบบสามารถต่อยอดความรู้ได้ในช่วงเวลายาวนาน เช่น การเขียนศิลาจารึก

๔.๖ เพื่อรวบรวมความรู้ให้เป็นหมวดหมู่สำหรับนำไปค้นคว้า ถ่ายทอดหรือนำไปพัฒนาต่อไป เช่น สถิติน้ำฝน สถิติการกีฬา สถิติราคาสินค้าเกษตร เป็นต้น

๔.๗ เพื่อความเพลิดเพลินคลายเครียดหรืออาจเป็นงานอดิเรกของบางคน

๔.๘ เพื่อประโยชน์อื่น ๆ เช่น เขียนบันทึกเพื่อพิมพ์ขายสร้างรายได้ เขียนข่าวเพื่อเป็นอาชีพ

ใบงานที่ ๗ เรื่อง เขียนบันทึกฝึกอย่างไร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิใจวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การเขียนบันทึกเหตุการณ์ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพความคิดสรุปความรู้เรื่องการเขียนบันทึกเหตุการณ์

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง ภูมิโฆววรรณกรรมพื้นบ้าน

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. การวิเคราะห์และแก้ปัญหาจากนิทานพื้นบ้าน					☐
๒. การพูดลำดับเหตุการณ์					☐
๓. การตั้งคำถามและตอบคำถามจากการฟังและดู					☐
๔. การแต่งนิทานเชิงสร้างสรรค์					☐
๕. การอ่านจับใจความวรรณกรรมในบทเรียน					☐
๖. การคิด วิเคราะห์ จากการอ่านวรรณกรรม					☐
๗. การเขียนบันทึกเหตุการณ์					☐

๒. สิ่งที่ฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๔. สิ่งที่ยังตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕
เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้าน์กอ่าน

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง รู้จักเจ้าฟ้าพนักงาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้าพนักงาน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รู้จักเจ้าฟ้าพนักงาน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

พระราชประวัติ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
 กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา
 เจ้าฟ้ามหาดัชนีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี
 สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ
 สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาดัชนีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เป็นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์ที่ ๓ ในพระบาทสมเด็จพระชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๘ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ได้รับพระราชทานพระนามว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุทนต์กิติวัฒนาดุลโสภาคย์

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเริ่มต้นการศึกษาในระดับประถมศึกษาจนทรงสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนจิตรลดา ในเขตพระราชฐานพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต จากนั้นทรงสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ ๑ เหรียญทอง สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ต่อมาทรงศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยศิลปากรและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนได้รับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาตะวันออก และปริญญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบาลี-สันสกฤตตามลำดับ ด้วยความสนพระทัยในการศึกษาและการพัฒนา ทรงศึกษาต่อในระดับดุขฎิบัณฑิตที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และได้รับพระราชทานปริญญาดุขฎิบัณฑิตสาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์

ในด้านการทรงรับราชการ ทรงเข้าปฏิบัติหน้าที่อาจารย์สอนวิชาประวัติศาสตร์และสังคมวิทยา ที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๓ ทรงดำรงพระยศพลเอก ตำแหน่งผู้อำนวยการกองวิชาประวัติศาสตร์ และทรงเกษียณอายุราชการในพุทธศักราช ๒๕๕๘

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นผู้ใฝ่พระราชหฤทัยในการศึกษาอย่างยิ่ง ทรงศึกษาอยู่ตลอดเวลา นอกจากวิชาการด้านอักษรศาสตร์ดังกล่าวแล้ว ยังทรงเลือกศึกษาวิชาการด้านอื่นๆ อีกหลายด้านที่ทรงเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ เช่น ภูมิศาสตร์กายภาพ สังคมและเศรษฐกิจ พฤษศาสตร์ การจัดการทรัพยากรดินและน้ำ ริโมตเซนซิง แผนที่ โภชนาการ เป็นต้น และทรงนำความรู้จากวิชาการเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชน และความเป็นอยู่ของราษฎร

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงจัดตั้งโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนผู้ยากไร้ในชนบท โดยเฉพาะส่งเสริม สุขภาพอนามัย และแก้ไขปัญหาภาวะทุพโภชนาการ ทรงเห็นว่าเด็กจะเรียนหนังสือไม่ได้ถ้าท้องหิวหรือเจ็บป่วย จึงทรงริเริ่มโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๓ ทรงเห็นความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงพระราชทานพระราชทรัพย์ให้ก่อสร้างโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ศูนย์การเรียนชุมชนสำหรับชาวไทยภูเขา ห้องเรียนเคลื่อนที่ ทั้งพระราชทานพระราชทรัพย์เป็นค่าตอบแทนครูผู้สอน และจัดหาอุปกรณ์การเรียน การสอน พระราชทาน เพื่อให้เยาวชนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่เหมาะสม จะได้มีความสามารถในการพึ่งตนเอง และเป็นที่ยังชีพของครอบครัวได้ในอนาคต ทรงติดตามการดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริอย่างใกล้ชิด และเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรด้วยพระองค์เองเสมอ

พระราชจริยาวัตรที่ประชาชนทั่วไปได้เห็นประจักษ์ คือ พระเมตตาและความเอาพระทัยใส่ในชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชปณิธานที่จะช่วยเหลือผู้ที่ทุกข์ยากเดือดร้อน โดยไม่เลือกชั้นวรรณะ เผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนา พสกนิกรต่างยกย่อง และชื่นชมในพระบารมี ดังนั้น เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติที่ทรงมีคุณูปการต่อชาติบ้านเมืองในด้านต่างๆ มาโดยตลอด จึงมีบุคคล หน่วยงาน สมาคม และองค์กรต่างๆ ทั้งในราชอาณาจักรและในต่างประเทศ

ยามที่ทรงว่างจากพระราชกิจ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพักผ่อนพระอิริยาบถโดยทรงมีงานอดิเรกที่ทรงสนพระทัยหลายประเภท เช่น ดนตรี งานศิลป์ กีฬา งานสะสม การทัศนศึกษา การอ่านและสะสมหนังสือ ทรงมีหอสมุดส่วนพระองค์ที่จัดเก็บหนังสือหลากหลายประเภท ทั้งที่ทรงเลือกซื้อด้วยพระองค์เองและที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวาย และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าทรงมีพระอัจฉริยภาพใน การเรียงร้อยอักษร ทรงพระราชนิพนธ์ร้อยแก้วและ

ร้อยกรองไว้เป็นจำนวนมาก มีทั้งประเภทบทความ เรื่องสั้น ความเรียง คำนำ บทกวี บทเพลง เรื่องแปล และสารคดี เป็นต้น รวมทั้งพระราชนิพนธ์ชุดเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ ซึ่งเปรียบเสมือน “บันทึกการเดินทาง” ที่ให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน

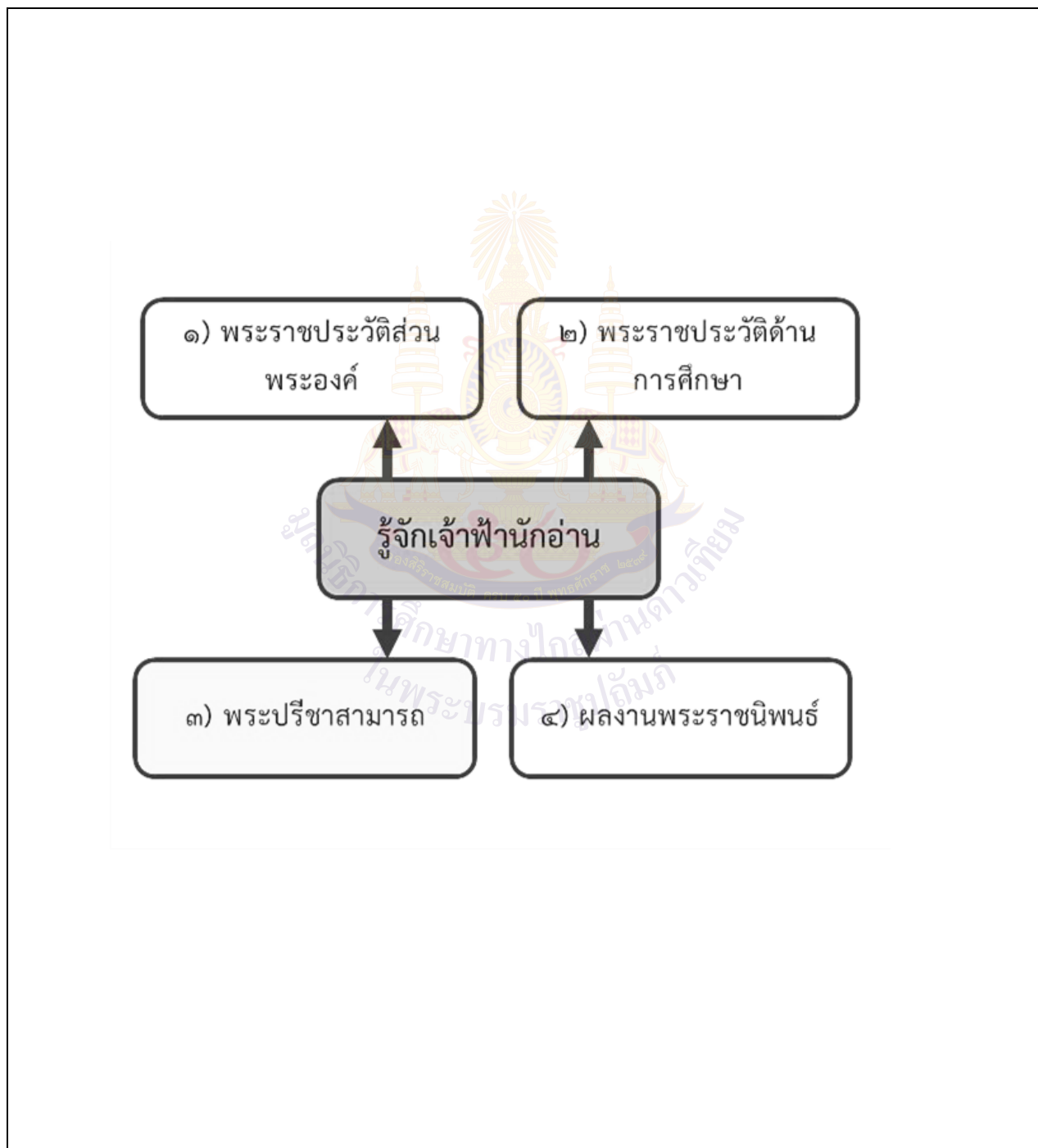
ในปัจจุบัน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระทัยศึกษาและฝึกฝนเรียนรู้ทักษะภาษาและวิชาการต่าง ๆ อยู่มิได้ขาด เช่น ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาจีน เทคโนโลยีสารสนเทศ ดาราศาสตร์ เทคโนโลยีชีวภาพ พระปรีชาสามารถด้านภาษาเป็นที่ประจักษ์โดยทั่วหน้า นอกจากนี้ ยังทรงสนพระทัยเข้าร่วมการประชุมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ทรงศึกษาดูงานและทรงพบปะสนทนากับปราชญ์ด้านต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ เพื่อทรงรับความรู้ใหม่ ๆ และทันสมัยอยู่เสมอ

ที่มา : กองงานในพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ใบงานที่ ๑ เรื่อง พระราชประวัติเจ้าฟ้าน์กอ่าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้าน์กอ่าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง รู้จักเจ้าฟ้าน์กอ่าน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้เขียนแผนภาพความคิดสรุปความรู้เกี่ยวกับพระราชประวัติ “เจ้าฟ้าน์กอ่าน”

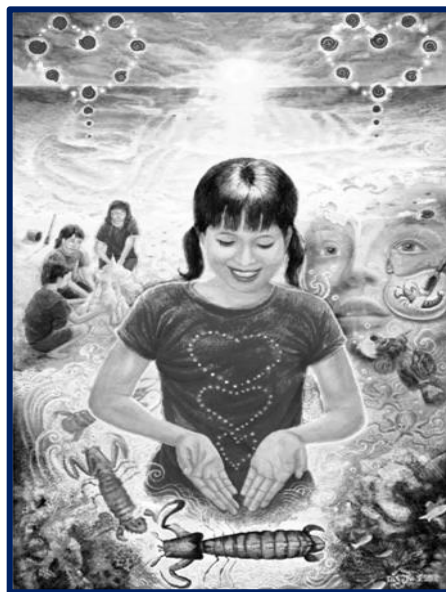
บทพระราชนิพนธ์ เรื่อง แก้วจอมแก่น ตอน ล่อกิ่ง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง แก้วจอมแก่น
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

“แก้วจอมแก่น” เป็นเรื่องราวที่ทรงพระราชนิพนธ์ถ่ายทอดจากประสบการณ์ของ “สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ในขณะที่ยังทรงพระเยาว์บ้าง จากการจินตนาการของพระองค์เองบ้าง ประกอบกัน เป็นเรื่องราวของ “แก้ว” เด็กหญิงน่ารักวัยประมาณ ๙ ขวบ อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น มีคุณพ่อ คุณแม่ที่รักใคร่เอาใจใส่ลูก ๆ เป็นอย่างดี พี่สาวที่เรียนเก่งคือ “พี่ไก่” ในวัยประมาณ ๑๓ ปี ที่ใฝ่ฝันอยากจะเป็นครู และน้องสาวหนึ่งคนคือ “น้องเล็ก” ในวัยประมาณ ๖ ปี ที่ชอบร้องเพลงเป็นงานอดิเรก

“แก้ว” เป็นเด็กที่มีความร่าเริงแจ่มใส มีความมั่นใจในตัวเองมีความเป็นผู้นำและความคิดสร้างสรรค์ จึงกลายเป็นเด็กแก่นและชนในสายตาของผู้ใหญ่ และมักจะเป็นหัวโจกในหมู่เพื่อนและผองเพื่อนอยู่เสมอ นอกจากนี้แก้วยังเป็นเด็กที่รักสัตว์และชอบเลี้ยงสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นหมา แมว ปลา อันแสดงถึงความเมตตาที่มีอยู่ในใจ แต่แก้วก็มักจะสร้างวีรกรรม ทั้งที่เป็นการทำดีบ้างและบางทีก็ทำให้ผู้ใหญ่ถึงกับส่ายหน้า แต่ก็ไม่มีใครโกรธแก้วได้ลงซักที

ซึ่งเนื้อเรื่องมักจะแฝงสาระหรือข้อคิดที่ไม่
หนักจนเกินไปสำหรับเด็ก ทั้งเรื่องของการ
เสียสละความมีน้ำใจและเห็นใจผู้อื่น และ
ยังกล่าวถึงวัฒนธรรมที่ดีงามของชาวไทย
อีกด้วย แม้เวลาจะผ่านไปหลาย
ทศวรรษ คุณค่าอันงดงามทางปัญญาและ
อารมณ์ยังคงเด่นชัด ควรแก่การรับรู้เข้าใจ
ของเยาวชนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ตอนที่ ๑ ล่อกิ่ง

ปีนี้ คุณพ่อคุณแม่ตกลงใจหอบลูกหอบหลานมาตากอากาศชายทะเล
เหตุที่พวกเราโชคดีกันอย่างนี้ก็เพราะพีโก้สอบได้ที่หนึ่ง ส่วนแก้ว น้องเล็กนิต
น้องหน้อย (สองคนหลังนี้เป็นลูกชายคุณป้าจ้อย) เลยพลอยได้ไปด้วยในฐานะ
ผู้ติดตาม

เราลงไปเล่นน้ำกันตอนเช้าซึ่งเป็นเวลาที่คลื่นไม่แรงนัก แก้วชอบดำน้ำแล้ว
ลืมนตาสอดสายหาปลาที่บังเอิญว่ายผ่านมา บางทีกุ้งฝอยกระโดดมาโดนแขนขาทำ
ให้รู้สึกจี้จี้ เช้าวันแรกนิตจับปลาหมึกตัวเล็ก ๆ ได้เพราะเอามือไปถูเข้า มันจะพ่น
น้ำหมึกสีดำออกมาเป็นเครื่องป้องกันตัวเองตามธรรมชาติ

ที่ชายหาดก็มีของเล่นสนุก ๆ หลายอย่าง เราชอบเก็บก้อนหินแบน ๆ
มาร่อนให้กระทบผิวน้ำกระดอนหลาย ๆ ครั้ง ของใครกระดอนได้มากถือว่าคนนั้น
เก่งที่สุด เมื่อหัดเล่นใหม่ ๆ ก้อนหินจะหล่นจ่อมหายไปในน้ำ น้องเล็กชอบเก็บ
เปลือกหอยมาติดกาวกับกระดาษประดิษฐ์ประดิษฐ์เป็นรูปดอกไม้สวย ๆ รูปหัวใจ
แล้วบอกว่าเอาไว้ให้คุณครูในวันวาเลนไทน์

“ฮึ ทำเป็นฝรั่งไปได้ชั้น ป.๒ นี่เป็นอย่างนี้ทั้งชั้น” แก้วอดค่อนไม่ได้ “นี่คงเห็นยายเอ็งเอาเปลือกหอยกลับมาติดเทียนไขเล็ก ๆ สีต่าง ๆ ให้คุณครูตอนวันคริสต์มาสนะซิ”

แก้วเองชอบหาเปลือกหอยทับทิมเอามาเล่นอีตักแทนเม็ดมะขาม เปลือกหอยทับทิมดีกว่าเม็ดมะขามเสียอีก เพราะเล็กกำลังดี แก้วภูมิใจนักหนาที่เป็นแชมป์อีตัก เพราะว่าถือเป็น “กีฬา” ไทยแท้ทีเดียว

ตอนบ่าย ๆ หลังอาหารกลางวันแก้วชวนพี ๆ น้อง ๆ “ไปล่อกั้งกันดีกว่า” “อะไรนะ” น้องหน้อยถามเสียงอู้อี้เพราะตอนเช้าเล่นน้ำนานไปหน่อย แก้ววางตัวเป็นผู้ชำนาญการในเรื่องกั้งตั้งแต่อยู่กรุงเทพฯ แล้ว แก้วเคยไปถามเรื่องนี้จากน้ำไลซึ่งอธิบายได้ดียิ่งกว่าตาเห็น

“กั้ง กือ ไ้ตัวยาว ๆ เออ” แก้วหยุดคิดสักครู่หนึ่งแล้วจึงพูดต่อไปว่า “ไม่ใช่ยาวอย่างงูนะ เหมือน เอ้อ หนอนตัวโต ๆ มากกว่า สีขาว ๆ ดำ ๆ มีเปลือกเป็นปล้อง ๆ คล้ายกั้งนะ แต่ตัวแบนกว่า อยู่ในรู เราก็หาเศษเนื้อหรืออะไรคาว ๆ ล่อมันขึ้นมาจากรู”

“เอาเศษเนื้อที่ไหนล่ะแก้ว” นิดถาม

“ก็ไปขอที่ป่าแยมซิ” ป่าแยมเป็นแม่ครัวของคุณนายบ้านข้าง ๆ

น้องหน้อยรีบพูดขึ้นว่า “จั้นเรารีบไปบ้านป่าแยมกันดีกว่า”

“ตกลง” ทุกคนรอขึ้นพร้อมกันและวิ่งต้อไปหาป่าแยม

“ป่าแยม ป่าแยม ขอเศษเนื้อสักนิดได้ไหมคะ เราจะเอาไปล่อกั้ง”

แก้วตะโกนเสียงดังฟังชัดกว่าใคร ๆ

“เอาไปล่อกั้งหรือจ๊ะ เออเน้อเอาไป ตรงพังผืดนี่แน่ะ กั้งนี่ร่อยนะ ได้แล้วเอามาให้ป่าซิ จะทำให้กิน”

พอได้เนื้อแล้วทุกคนวิ่งต้อไปที่หาดทราย น้องเล็กหิ้วกระป๋องพลาสติกใบเบ้อเริ่มวิ่งกระหืดกระหอบตามหลังมา

หาดทรายใกล้น้ำเต็มไปด้วยรูซึ่งแก้วแสดงความรู้ว่าเป็นรูกั้ง พี่ไก่อคนใจเย็นที่สุดรับอาสาเป็นคนค่อย ๆ เอาเศษเนื้อแย่งลงไป สักครู่มีตัวอะไรตอดเหยื่อเบา ๆ

“มันมาแล้ว” พี่ไก่อกระซิบ น่องหน้อยไม่ฟังเสียง เอาเสียมเล็ก ๆ ที่เตรียมมาตักเข้าเต็มแรงได้เจ้าสัตว์รูปร่างแปลกขึ้นมาครึ่งตัว

“ว้า! ตายเลย ตาหน้อยนี่” ทุกคนร้องลั่นโดยไม่ได้นัดหมาย

ลองอีกที คราวนี้แก้วเป็นคนล่อ พี่ไก่อรับเป็นคนตัก กั้งเริ่มตอดเหยื่อแล้ว พี่ไก่อรออยู่สักครู่ก็บรรจงตักซ้ำ ๆ ผล...ตักได้ทรายเปล่า ๆ แถมกั้งตัวดีดึงเอาขึ้น ฟังผิดเนื้อไปตั้งครึ่งชิ้น ลองอีกทีตัวขาดครึ่งอีก พี่ไก่อชักใจเสีย “พอบอกว่าเรามาเที่ยวขายทะเลเฉย ๆ ไม่ควรมาเบียดเบียนใคร”

“เหอะน่า ก็เราจับเล่นนี่ ไม่ได้เอาไปกินอย่างป่าแยมว่านี่ เดี่ยวเราก็เททิ้งมันก็ขุดรูลงไปใหม่” แก้วปลอบใจ

“พี่ไก่อว่ามันยังบาปกว่าเอาไปกินอีกแก้ว เราจับมันมาเล่นสนุก ๆ ทรมาณสัตว์” พี่ไก่อพูดแล้วก็วิ่งหนีไปโดยมีน่องเล็กวิ่งตามไปติด ๆ ตกลงเหลือนักล่อกั้งสามคนเท่านั้น

พอพลาดท่าไปสองสามรูก็ชักชำนาญ นิดเจ้าปัญญาคิดวิธีจับกั้งใหม่ คือเอามือสอดไว้ใกล้ ๆ รู รอเวลากั้งขึ้นมากินเหยื่อก็คว้าตัวมันไว้ ผลสุดท้ายเราได้กั้งเต็มกระป๋อง

“เลิกเถอะ” แก้วว่า น่องหน้อยเทกั้งทิ้งทะเลอย่างเสียดาย ตัวกั้งซึ่งอ่อนเพลียเต็มที่ เพราะถูกขังอยู่ในกระป๋องเป็นเวลานาน แทนที่จะรีบขุดรูอย่างที่เราคิดกลับนอนลอยเป็นแพ

“ไปเที่ยวตลาดดีกว่า” แก้วตะโกนเรียกพี่ไก่อกับน่องเล็กซึ่งนั่งสร้างปราสาททรายกันอยู่เงียบ ๆ คืนนั้นแก้วนอนไม่ค่อยหลับ ก็จะหลับได้อย่างไรล่ะ เพราะหลับตาครั้งใดก็เห็นแต่ภาพกั้งลอยอยู่ยับเต็มไปหมด แก้วคงไม่กล้าเล่นล่อกั้งไปอีกนาน

ใบงานที่ ๒ เรื่อง แก้วจอมแก่น
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง แก้วจอมแก่น
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่าน เรื่อง “แก้วจอมแก่น” ตอน ล่อกั้ง แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

๑. ตัวละคร “แก้ว” มีลักษณะนิสัยอย่างไร

---

๒. เหตุใดครอบครัวของแก้วจึงได้ไปเที่ยวทะเล

---

๓. กั้งมีลักษณะอย่างไร (อธิบายตามคำบอกเล่าของแก้ว)

---

๔. วิธีการล่อกั้งสามารถทำได้อย่างไร

---

๕. จากการอ่าน เรื่อง แก้วจอมแก่น ตอน ล่อกั้ง นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง สามารถ
 เตือนสตินักเรียนได้อย่างไร จงอธิบาย

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การแสดงความคิดเห็นจากการอ่าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การแสดงความคิดเห็น
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง เขียนแสดงความคิดเห็นจากการอ่านเรื่อง “แก้วจอมแก่น”

๑. นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่ออ่านเรื่อง “แก้วจอมแก่น” เพราะอะไร

---

๒. นักเรียนชอบเรื่อง “แก้วจอมแก่น” หรือไม่ เพราะอะไร

---

๓. การอ่านเรื่อง “แก้วจอมแก่น” มีประโยชน์หรือไม่ เพราะอะไร

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การเลือกหนังสืออ่านตามความสนใจ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้าปกอ่าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การเลือกหนังสืออ่าน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ความหมายของการอ่าน

การอ่าน หมายถึง การแปลตัวอักษรมาเป็นคำ ซึ่งทำให้ทราบความหมายของคำนั้นๆ เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาสาระในการอ่านและสามารถจับประเด็นสำคัญๆ ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อให้ผู้รับสารทราบ การรับรู้ความหมายจากสารที่ได้รับโดยการอ่าน และเข้าใจความหมายของสาร เนื้อหาสาระ จับใจความสำคัญได้ และสามารถนำไปถ่ายทอดได้ การอ่านถือเป็นกระบวนการในการรับสาร

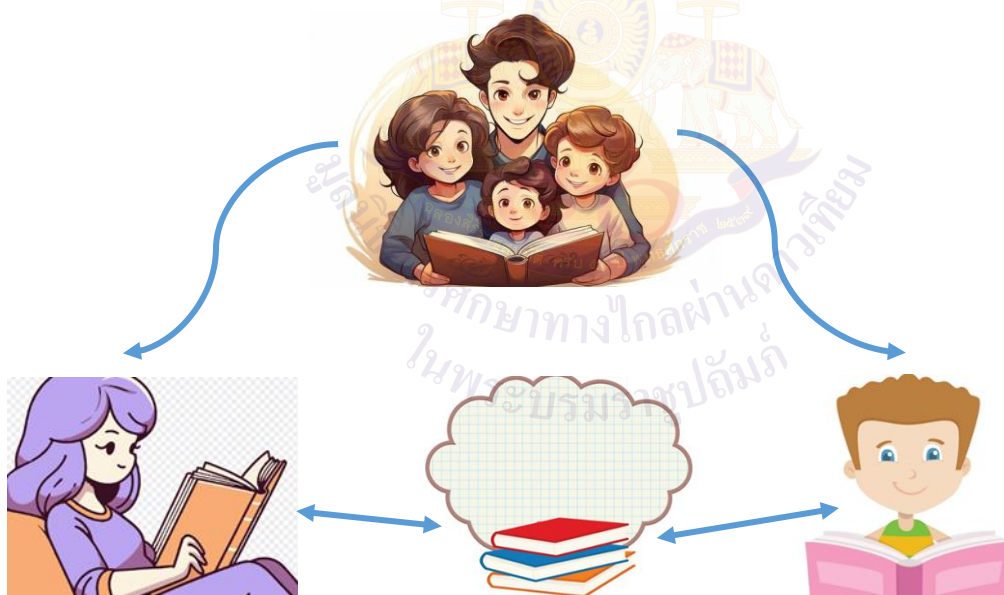
ประโยชน์ของการอ่าน

การอ่าน เป็นการรับรู้ความหมายจากสารที่ได้อ่าน และเข้าใจความหมายของสาร เนื้อหาสาระ จับใจความสำคัญได้และสามารถนำไปถ่ายทอดได้ การอ่านถือเป็นกระบวนการในการรับสารและมีความสำคัญ ดังนี้

๑. ให้ความรู้ หมายถึง สามารถทำให้ผู้ที่ได้อ่านรู้ทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของการสื่อสารไร้พรมแดน
๒. ให้แง่คิด หมายถึง การอ่านช่วยให้รู้ถึงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการทั้งของตนเองและความต้องการของผู้อื่น ผู้ที่อ่านมากจะช่วยให้มีความคิด มีการวิเคราะห์ ทำให้การตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นไปได้ด้วยเหตุและผล
๓. ให้ความเข้าใจ หมายถึง การอ่านช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจกฎ ระเบียบ และกระบวนการในการแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ได้
๔. ช่วยในการพัฒนาตนเอง หมายถึง การอ่านช่วยให้ผู้อ่านเป็นคนที่รู้ทันเหตุการณ์ทันยุคทันสมัย ช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ และการประกอบอาชีพให้ดีขึ้น
๕. ให้ความบันเทิง หมายถึง การอ่านก่อให้เกิดความเพลิดเพลินจากสิ่งที่ได้อ่าน ได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ทำให้ผู้อ่านได้คลายเหงาและเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

หลักการเลือกหนังสือ

๑. เลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ หรือความต้องการซึ่งสามารถหาอ่านได้ที่ห้องสมุดประชาชนหรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหรือที่อื่น ๆ
๒. การเลือกอ่านหนังสือก่อนอื่นจะต้องดูที่สารบัญ เพื่อดูเนื้อหาว่าตรงกับความสนใจ และต้องการอ่านหรือไม่
๓. อ่านเพื่อหาสาระไต่ตรงความต้องการ ให้อ่านรายชื่อหนังสือในหน้าบรรณานุกรม เพราะจะมีรายชื่อหนังสือที่ประกอบการเขียน ซึ่งจะมีเนื้อหาสาระใกล้เคียงกับสิ่งที่ต้องการ
๔. พิจารณาจากผู้เขียน วุฒิการศึกษา หรือประสบการณ์ทำให้เชื่อมั่นได้ว่าเป็นหนังสือที่มีคุณภาพ
๕. ดูจากชื่อหนังสือที่จะอ่าน นอกจากพิจารณาเนื้อหาสาระแล้ว จะต้องดูคุณภาพการพิมพ์ ตัวหนังสือ ภาพประกอบ และราคาว่าเหมาะสมหรือไม่

ใบงานที่ ๔ เรื่อง หนังสือเล่มโปรด
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การเลือกหนังสืออ่าน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง เลือกหนังสือที่สนใจและเขียนแนะนำหนังสือพร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบ

ติดภาพหน้าปกหนังสือ

๑. ชื่อเรื่อง.....
๒. ประเภทของหนังสือ.....
๓. ชื่อผู้แต่ง .....
๔. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด.....
๕. เหตุผลที่เลือก .....

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านและการเขียนบันทึกการอ่าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การเขียนบันทึกการอ่าน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การอ่านและการเขียนบันทึกการอ่าน

วิธีอ่านหนังสือ การอ่านจะได้ผลดีต้องประกอบด้วย

๑. ความรู้และประสบการณ์เดิม จะมีส่วนให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้เร็ว
๒. ความรู้ด้านภาษา คำบางคำมีความหมายหลายอย่าง ความหมายตรง ความหมายแฝง คำใหม่ ศัพท์บัญญัติ ฯลฯ

๓. วิธีการเขียนของผู้แต่ง

๔. นิสัยรักการอ่าน เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การอ่านประสบความสำเร็จ

๕. รู้จักสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ แต่ละประเภทจะทำให้อ่านได้เร็วขึ้น

คุณสมบัติของนักอ่านที่ดี

๑. มีความสนใจในการอ่านหนังสือ

๒. รู้จักวิธีการอ่านหนังสือได้เร็ว

๓. มีประสบการณ์ที่จะเข้าใจและซาบซึ้งกับความหมายของเนื้อเรื่อง

๔. ติดตามความเคลื่อนไหวทางวิทยาการต่าง ๆ

๕. มีความรู้เรื่องหนังสือ สามารถเลือกหนังสือได้ตรงกับความต้องการและความสนใจได้

๖. มีวิจารณ์ญาณในการอ่านคือ อ่านอย่างไตร่ตรอง ก่อนจะเชื่อหรือไม่เชื่อ

ตัวอย่างแบบบันทึกการอ่าน

บันทึก รักการอ่าน

My Reading Journal

วันที่ (Date) ..... เดือน (Month) ..... พ.ศ. (Year) .....

ชื่อหนังสือ/สื่อ (Title/Media) .....

ชื่อผู้แต่ง/ผู้เขียน (Author/Writer) .....

สำนักพิมพ์ (Publisher) .....

ประเภท หนังสือ (Book) บทความ (Article) เรื่องสั้น (Short Story) อื่น ๆ (Others)

เนื้อหาโดยสรุป (Summary)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อคิด / ประโยชน์ที่ได้รับ (Analysis)

.....

.....

.....

แหล่งอ้างอิง / บรรณานุกรม (Reference)

.....

.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การพูดนำเสนอรายงาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้าน์กอ่าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การพูดนำเสนอรายงาน (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การพูดนำเสนอรายงาน

ในชีวิตประจำวันเราต้องถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้ฟังและได้ดูมาแก่ผู้อื่น เช่น การพูดสรุปรายงานงาน การพูดสรุปผลการปฏิบัติงาน

ความสำคัญของการพูดนำเสนอ

การพูดนำเสนอผลงานเป็นทักษะการสื่อสารที่สำคัญ เนื่องจากเราต้องพูดต่อหน้าผู้อื่น จึงควรฝึกฝนทักษะในการนำเสนอผลงาน เพื่อให้สามารถพูดได้อย่างคล่อง ดังนี้

๑. มีโครงสร้างการนำเสนอที่ชัดเจน ต้องวางแผนว่าจะพูดสิ่งใดก่อนหรือหลัง
๒. ผู้ฟังได้รับประโยชน์สูงสุดจากการฟัง ว่าการพูดนำเสนอผลงานนั้น จะได้รับสิ่งที่สามารถนำไปปฏิบัติได้
๓. ไม่ควรมีรายละเอียดมาก หรือยาวเกินไป ควรนำเสนอในสิ่งที่สำคัญและรักษาเวลาในการนำเสนอ

- ๑) วัตถุประสงค์ในการนำเสนอผลงาน
- ๒) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ฟัง
- ๓) ข้อมูลประกอบการนำเสนอ มี ๒ ประการ ได้แก่

๓.๑) การคัดเลือกข้อมูล ที่นำมาเกี่ยวข้องกับเรื่องที่นำเสนอหรือไม่

๓.๒) โครงสร้างการนำเสนอข้อมูล เป็นการนำข้อมูลจากข้อ ๑) มาจัด

ลำดับโครงสร้าง เช่น นำเสนอภูมิหลัง วัตถุประสงค์ รายละเอียดที่ต้องการนำเสนอ

๔. เตรียมพูดและตอบคำถาม ก่อนนำเสนอผลงาน ผู้นำเสนอต้องคำนึงถึงสถานที่นำเสนอ จำนวนคน เครื่องเสียง ในระหว่างการนำเสนอไม่ควรอ่านข้อความ ควรมีการฝึกซ้อมเตรียมการนำเสนอ ทำให้ให้สบายผ่อนคลาย สร้างความสนุกสนานใน การนำเสนอ

ใบงานที่ ๖ เรื่อง แบบบันทึกข้อมูลการนำเสนอ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้าน์ก่อน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การพูดนำเสนอรายงาน (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกความรู้จากการฟังข้อมูลการนำเสนอรายงานของเพื่อน
 ตามหัวข้อที่กำหนด

กลุ่มที่ ๑ ชื่อรายงาน .....

สาระสำคัญของรายงานโดยสรุป (ตอบเป็นข้อ ๆ)

.....

.....

.....

กลุ่มที่ ๒ ชื่อรายงาน.....

สาระสำคัญของรายงานโดยสรุป (ตอบเป็นข้อ ๆ)

.....

.....

.....

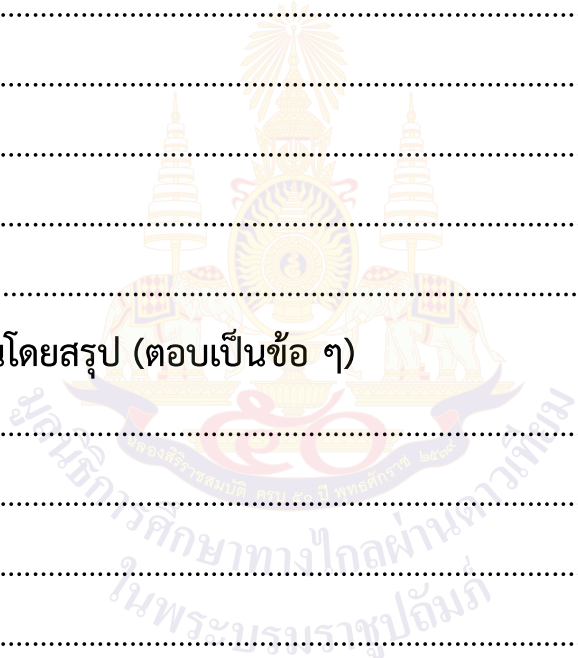
กลุ่มที่ ๓ ชื่อรายงาน .....

สาระสำคัญของรายงานโดยสรุป (ตอบเป็นข้อ ๆ)

.....

.....

.....

กลุ่มที่ ๔ ชื่อรายงาน .....

สาระสำคัญของรายงานโดยสรุป (ตอบเป็นข้อ ๆ)

.....
.....
.....

กลุ่มที่ ๕ ชื่อรายงาน .....

สาระสำคัญของรายงานโดยสรุป (ตอบเป็นข้อ ๆ)

.....
.....
.....

กลุ่มที่ ๖ ชื่อรายงาน .....

สาระสำคัญของรายงานโดยสรุป (ตอบเป็นข้อ ๆ)

.....
.....
.....

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ตามรอยเจ้าฟ้านักอ่าน

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. การแสดงความคิดเห็นจากการอ่าน					☐
๒. การเลือกหนังสืออ่าน					☐
๓. การเขียนสื่อสารด้วยการบันทึกการอ่าน					☐
๔. การอ่านจับใจความวรรณกรรมในบทเรียน					☐
๕. การอ่าน คิด วิเคราะห์วรรณกรรมในบทเรียน					☐
๖. มารยาทในการฟัง การดู และการพูด					☐
๗. การพูดนำเสนอรายงานอย่างมีมารยาท					☐

๒. สิ่งที่ดีฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๓. สิ่งที่ดีฉันยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

๔. สิ่งที่ดีฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

.....

แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ประจำ : กลางภาค ปลายภาค หน่วยการเรียนรู้ที่.....

สิ่งหนึ่งที่ฉันได้เรียนรู้จากการเรียนวิชานี้ในปลายภาคเรียน คือ .....

.....
.....

สิ่งที่ฉันชอบ / ทำได้ดี .....

.....
.....

สิ่งที่ฉันอยากจะบอกคุณครู คือ .....

.....
.....

สิ่งที่ฉันควรปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น คือ .....

.....
.....

ฉันน่าจะเรียนรู้ได้ดีกว่านี้หาก .....

.....
.....

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๒๐ พรรษา เฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

